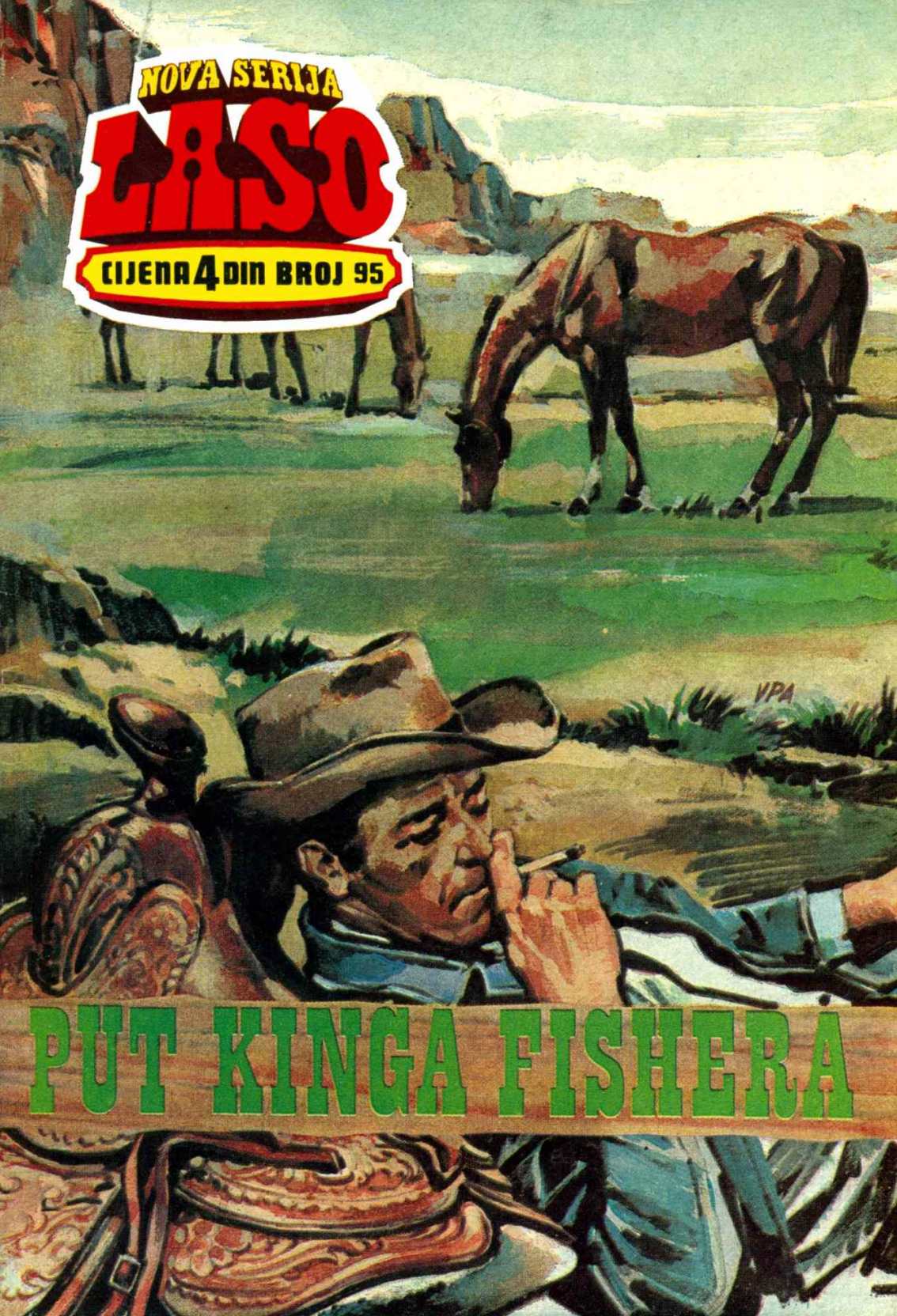

NOVA SERIJA

LASO

CIJENA 4 DIN BROJ 95

PUT KINGA FISHERA

SHEPARD RIFKIN

PUT KINGA FISCHERA

»Laso« Nova serija 1975.

Shepard Rifkin: PUT KINGA FISHERA

Naslov originala: KING FISHER'S ROAD

(Copyright: Fawcett-Publications)

Recenzija: Zlatko Crnković, književni prevodilac

Prijevod: Tomislav Odlešić

Redaktura: Ivan Brajdić

»Laso« — Izdavač: OOUR izdavačke djelatnosti »Vjesnik«, Zagreb, Ljubice Gerovac 1 — Glavni i odgovorni urednik: Borivoj Jurković — Tisak: OOUR novinsko-revijalna štamparija i OOUR TMG »Vjesnik«, Zagreb, Ljubice Gerovac 1 — Zagreb 1975.

Copyright (sva prava za Jugoslaviju): VJESNIKOVA PRESS AGENCIJA, Zagreb

Cijena 4 d. Za inozemstvo: DM 1,60; ASCH 8; SFRS 1; HFL 1,30

Oslobodeno plaćanja poreza na promet mišljenjem Republičkog sekretarijata za prosvjetu, kulturu i fizičku kulturu SRH broj 2935/2 — 1973. od 26. XI 1973.

I

Netko je uzeo staru dasku i usijanim žigom napisao na njoj: »Ovo je put Kinga Fishera, kreni drugim.« Zatim ju je pribio na stup ograde.

Bodljikava žica i ograda također su bile nove, ali je, jedan kilometar dalje, pojište bilo ono isto na kojem je Tom Carson prije godinu dana napojio svoju stoku. Međutim, pojište je sada bilo ograđeno bodljikavom žicom, a nalazila se tu i nova koliba.

Glinena je cisterna bila puna vode; zato je Carsonovih trideset goveda, koja su lijeno kaskala ispred njega, počelo mukati nanjušivši tu vodu. Zalijetala su se u žicu, ne obazirući se na to što im je krv odmah tekla iz dubokih zasjekotina, Carson ih je već nekoliko sati šibao bičem kako bi ih nagnao da se ne zaustave. Sada je potpuno gubio vlast nad njima, jer je stoka pomahnitala od žeđi.

Sagne se sa sedla i otvori vrata.

Goveda su se gurala i borila koja će proći prva. Carsonova kobila naleti na nekoliko grla sa strane kako bi napravila kakav-takav red. Činila je to bez bilo kakvih zapovijedi. Zvala se Novčić i bila je najbolji kaubojski konj kojega je Carson imao za trideset godina svog života u zapadnom Texasu i za četiri godine posjedovanja vlastitog malog ranča.

Kad je sva stoka prošla, kobila se zaustavi. Puhne vjetrić i zaškriti vjetrenjača kraj vode. Kobila trzne ušima, ali se ne pomakne, iako je bila žeđna kao i goveda.

Carson je promatrao svoju stoku kako nesigurno tetura niz padinu. Goveda su, za dva dana naporna kreta-

nja preko stotinjak kilometara alkalijske prašine i pijeska, izgubila po dvadeset pet kilograma. Znači, toliko će manje dobiti za njih od rudara u Contention Cityju, ako ne uspije pronaći neki vrlo dobar pašnjak i zadržati se na njemu tjedan dana.

Polako potjera kobilu nizbrdo. Lani je tu bio malen izvor, okružen šašom. Sada se oko vode protezala bodljikava žica, a na ogradi se postojala vrata s novim velikim mjedenim lokotom. Posvuda oko kolibe ležale su zardale limenke i prazne boce viskija. Nigdje nije bilo nikakvih konja. Na zidu kolibe bila je pribijene malena štampana obavijest, s potpisom Kinga Fishera. Opet se upozoravaju svi prolaznici, ali ovoga puta jezikom zakona.

Carson posegne u bisage i malim kliještima prereže bodljikavu žicu. Goveda se proguraju kroz otvor i počnu piti.

Uto iz kolibe istetura neki starac, obješeni naramenica, noseći sačmaru.

— Gubi se odavde! — vikne.

Carson je jasno vidio da je starac pripit.

— Moram napojiti stoku -- reče pomirljivo.

— Prerezao si žicu!

— Ne bih je prerezao da sam znao da ste vi ovdje — reče Carson, ne obazirući se na uvredu.

Bio je spreman nastaviti razgovor sve dok se stoka dovoljno ne napije.

Starčevo dugoljasto preplanulo lice pocrveni. Približi se i uspravi položivši dlan na stup ograde.

— Imam pravo da te ubijem! — vikne. — Prerezao si moju žicu i zakora-

člo na ovaj posjed. Uvjeravam te, starog Kinga Fishera nije briga za tu tvoju koštunjavu stoku. Gubi se!

U Carsonovim se bisagama nalazilo sve njegovo blago što se tiče novca: osamdeset tri srebrna dolara.

— Platit ću vam vodu koju popiju — reče i posegne prema bisagama.

Starac naglo podigne cijev i uperi je u njega. Malo je podrhtavala, ali su se na nišanu neprestano nalazile ili Carsonove prepone, ili trbuh, ili prsa. Carson je dobro znao da starac, premda je pijan, može svakog časa opaliti.

— Drži ruke na sedlu, momče — reče tiho starac i još više se približi.

Carson mu je razabirao u suznim očima popucale krvne žilice. Zeludac mu se najednom napuni ledom. Niz prsa mu se skotrijala kap znoja, također ledena.

— Imam novac u bisagama — reče. — Možete izvaditi deset dolara, a ja ću zadržati ruke na jabuci sedla.

Starac se približavao uz ogradu, dodirujući usput poneki stup kako bi ostao uspravan.

— Neću da tvoja stoka muti moju vodu — reče. — Neću ni tvog prokletog novca. King Fisher otkinut će mi glavu kad ugleda te tragove papaka i tu prerezanu žicu!

— Dvadeset.

— Ne okreći konja, sinko — reče starac.

Bio je udaljen još samo tri-četiri metra. Carson je znao da mu želi zaći iza leđa.

— Dvadeset pet.

— King Fisher je moj nećak, momče. Okomit će se na mene kao cijeli Missouri. Ja sam jedan slabašan starac, tako star da bih ti mogao biti djed, a ti me želiš upropastiti? Udesit će me zbog toga što nisam pucao u tebe. Upao si ovamo, uništavaš njegovu imovinu, a sada me hoćeš još i podmititi? Dosta je pričanja. Sidi s konja.

— Platit ću žicu koju sam prerezao. Međutim, moram napojiti stoku.

— Ja sam kazao svoje, sinko — promrmlja starac.

Dvocijevka se malko trzne kad je napeo kokote. Začuvši taj reski, zlokobni zvuk, kobila naćuli uši.

— Ako upotrijebite tu stvarčicu — reče Carson nehajno i polako — bit ćete obješeni.

— Baš si glup! — progunda starac. — Šerif je šurjak Kinga Fishera. Zar ne znaš da King Fisher posjeduje cio okrug Clark, goveda, oborove, zatvore, trgovinu i groblje! Sjaši. S moje strane.

Korakne naprijed, ali naramenice mu zapnu za bodljikavu žicu. Spusti pogled kako bi se oslobodio, a Carson se smjesta baci s kobile i izvuče kolt. Opali klečeći.

Starac se već rušio kada je povukao oba okidača. Sačma gotovo raznese kobili lijevu nogu i ona bolno zarza. Carson je smjesta ustrijeli.

Starčeve su se naramenice, dok je padao, još više zapetijale za žicu, tako da je pao licem u prašinu. Zakrvavljene oči tupo su zurile, kao da se ljute na teksašku zemlju. Nekoliko je goveda podiglo glavu i gledalo, dok im je s gubica kapala voda. Onda nastave piti.

Planine su bile udaljene oko četrdeset kilometara. Međutim, Carson je, prema onome što je čuo o Kingu Fisheru, znao da on brzo kažnjava. Jasno mu je bilo da ne može otjerati stoku do rudarskog naselja. Sva ova goveda imaju njegov žig, a taj je žig registriran u okružnom sjedištu.

— K vragu! — promrmlja Carson. — Baš kao da sam u novinama objavio oglas i odao svima da sam to ja učinio.

Za sedlo platio je u Phoenixu osamdeset dolara, a sada će morati da ga ostavi. Osim toga, i vinčesterku. Odlučio da ponese sa sobom malo dvopeka, graha i kave. Da je mogao negdje naći konja, uzeo bi ga i ostavio odgovarajuću svotu; od malih su ga nogu učili da samoobrana nije grijeh, ali krađa konja jest. Ustrijeli najbolje govedo i odreže nekoliko komada mesa. Morat će se kretati na jug duž planinskih grebena, sve dok ne stigne u Meksiko, udaljen oko dvjesto pedeset kilometara, a nije htio privući pažnju pucajući na divljač. Morat će izbjegavati bilo kakve susrete, kloniti se osamljenih rudara i sitnih rančera. Neće smjeti kupiti konja sve dok se ne približi granici.

Osim toga, sada može zaboraviti svoje malo imanje za koje je sedam godina štedio svaki novčić.

Morat će hodati u carapama, jer bi mu čizme s visokim petama stvorile mjehuriće prije nego što bi prešao tri kilometra.

Prebaci preko ramena bisage i još jednom pogleda kobilu. Sinoć mu je, dok je pokušavao zaspiti, prišla i onjušila ga, kako bi provjerila je li sve u redu, a onda je nastavila pasti. U četiri sata noću zaspala je na jedan sat. Sjećao se kako se smješкао slušajući njezino disanje.

— Dakle, zbogom, stara moja — reče, gotovo na rubu plača.

Zaputi se prema planinama. Stigne do njih u sumrak, raskrvavljenih nogu. Hodao je sve dok ga nije posve izdala snaga.

U svitanje se opet digne i nastavi hodati kroz suho potočno korito, skakući s jednog plosnatog kamena na drugi. U devet se sati zaustavi, pojede malo dvopeka i popije vode iz čuture. Nije se usudio zapaliti vatru dok ne nađe bizonske izmetine ili nešto drugo što ne stvara dim. Daleko dolje, otprilike ondje gdje je bila vjetrenjača, vidio je velik oblak prašine.

Zatvori čaturu i potrči koliko su ga noge nosile.

II

Noć je proveo u malenoj udubini na vrhu brežuljka. Bilo je hladno, a nije imao gunja. Svaki kilogram tereta usporio bi kretanje. Brdo je bilo prekriveno šljunkom. Možda bi se mogao nečujno prišuljati kakav Apaš, ali nitko drugi. U podnožju brda tekao je uzak potok, oivičen trskom.

U svitanje ustane, pojede dvopeka i podigne čaturu da potegne nekoliko gutljaja. Bila je prazna. Polako izviri iz grmlja.

Usred potoka bio je Apaš, s ogrlicom od školjki. Sjedio je na konju koji je pio i nehajno šarao nogom po vodi. Apaš zijevne i protegne se gledajući ostale članove skupine kako se peru i piju vodu iz potoka.

Jedan Apaš zamijeti siomljenju trsku ondje gdje je sinoć klečao Car-

son i, razmakavši razmaknuvši dugačim kopljem šaš pred sobom, krene po Carsonovu tragu.

Apaš koji mu je bio najbliži ljutiti mu dovikne nešto i okrene se da pođe s ostalim, jer su već bili spremni za polazak.

Međutim, on nastavi se šuljati kroz trsku. Iznenada se zaustavi. Dva-tri metra ispred njega pojavila se velika zmija čegrtuša. Kraj nje je bilo nekoliko mladih zmijica.

Apaš se brzo povuče i padne na leđa u potok. Njegov ga prijatelj nešto upita i nasmije se.

Nakon petnaest minuta Carson siđe, zaobišavši u velikom luku zmije. Napuni čaturu, ali prije nego što je pošao na jug, zahvalno pogleda zmiju.

Čim je mogao, prijeđe na drugu stranu grebena. Oko podneva ugleda na šumovitom obronku ulaz u malen rudnik, a kraj njega obor u kojem su bili konj i mazga, te kolibicu. Vrata su bila otvorena.

Približivši se vratima, opazi unutra priljava rudara u šarenoj vunenoj košulji kako prži slaninu. Bio mu je okrenut leđima.

— Ne okreći se i ne puštaj iz ruke tavu, inače ću te ubiti — reče Carson. — Spusti tavu na peć, otkopčaj opasač i baci ga na pod.

Rudar ga posluša.

— A sada, gurni opasač nogom prema meni.

Carson zatakne revolver za pojas.

— Gdje ti je puška? — zapita.

— Nemam puške — progunda čovjek. — Imam karabinku.

— Dobro — reče strpljivo Carson — gdje je?

Rudar pokaže iza leđa, još se ne okrećući. Karabinka je visila ovisjena preko jelenjih rogova pribijenih iznad vrata. Carson je uzme i gurne pod ruku.

— Što hoćeš? — promrmlja rudar.

— Kupit ću tvog konja — reče Carson.

— Zar je potrebno da mi uperiš revolver u leđa da bi kupio konja?

— To je dokaz da su moje namjere ozbiljne — odvrati Carson. — Koliko?

— Ne želim ga prodati.

— Koliko? — ponovi Carson mirno.

— U tom slučaju, sedamdeset pet.

— Tome su konju toliko povijena leđa da će mi se noge vući po tlu. Četrdeset.

— Slušaj, stranče, neću se cjenkati. Ako želiš tog konja, stajat će te sedamdeset pet.

— A koliko tražiš za sedlo?

— Sedlo visi na ogradi iza kolibe. Stajalo me osamdeset pet dolara dok sam još imao ranč.

— Mnogo si ga upotrebljavao. A i konj ti već dugo služi. Dat ću ti ukupno osamdeset tri dolara. Dabome, dodat ćeš gunj.

— Ne dam.

— Imam samo osamdeset tri dolara — reče Carson i napne revolver.

— Onda smo se nagodili — odgovori rudar.

Carson isprazni svoje bisage. Vрати u njih dvopek, kavu i meso. Tada reče:

— Vidio sam jutros Apaše. Ostavit ću ti karabinku i kolt nekoliko kilometara južno oдавде. Neću ih ostaviti ovdje. Moglo bi ti svašta pasti na pamet čim odeš.

— Hvala na obavijesti, no ja znam da se uokolo vrzu Apaši. Oni neprestano lunjaju po dolini, krađu konje i prodaju ih u Meksiku, zatim ih krađu u Meksiku i opet prodaju ovdje. Ja ne diram njih, a oni ne diraju mene. Sukobio si se s Kingom Fisherom? — zapita rudar zureći u zid.

— Odakle ti takva pomisao? — odvrati Carson i podigne par čizama, ali ih baci jer, su očito bile premalene.

— Ne bih te htio uvrijediti, ali to je budalasto pitanje — reče rudar. — Juriš u Meksiko kao da ti gori zemlja pod nogama. Tko zna, možda ti to neće pomoći.

— Dobro, kakav je taj King Fisher?

— Pa, nije loš, osim kad je pijan, no pijan je vrlo često. Ali kad je trijezan, nije nimalo bolji, a trijezan je kad god nije pijan. Kad je trijezan, samo leži i čeka da naiđeš. Poput čegr-tuše. Međutim, još je neugodniji, jer ne čegrće. K vragu, zabolio me vec vrat jer te neprestano gledam preko ramena. Znaš, zimus je ovdje puhalo kroz jednu pukotinu i šija mi se tako ukočila da nekoliko dana nisam mogao ni pomaknuti glavu...

— Dobro — reče Carson — možeš se okrenuti.

— Hvala — odvrati rudar i okrene se: pogleda Carskrvavijena stopala i zazviždi. — I ja sam se jednom sukobio s Kingom Fisherom. Imao sam malen posjed pokraj rijeke San Miguel. On je u to doba upravo počeo veoma napredovati, njegove su krave neprestano imale po dva ili tri teleta, dok su moje krave i krave mojih susjeda bile jalove. Još nije podigao ogradu od bodljikave žice, pa su se moje krave neprestano vrzale oko njegovih obora i zavidale njegovim kravama na tako brojnoj djeci. Porazgovarao sam s još trojicom sitnih rančera, pa smo odlučili da ćemo ga objesiti ako njegove krave budu ponovo imale blizance. I vidiš li kakva je posljedica tog razgovorčića? Sada sam rujem u ovom rovu.

— Što se dogodilo?

— Dat ću ti malo joda, sinko. Možeš ga ponijeti sa sobom. Dakle, od te četvorice rančera danas sam živ samo ja. A njemu je pripala sva zemlja. Imao sam i sina. Poginuo je, izboden apaškim strelicama. Pronašao ga je Bearclaw Hanson, nećak Kinga Fischera. Otišao sam onamo gdje ga je, navodno, našao Bearclaw. Ugledao sam samo tragove potkova. Našao sam i nekoliko opušaka. Osim toga, posvuda su bili tragovi čizama, ali ne i mokasina. Živ sam zato što sam kukavica; ponudio mi je da kupi zemlju i ja sam je prodao. Ostali su umrli. Jedan u Dodge Cityju, u svojoj hotelskoj sobi. Buljio je u cijev svog kolta i revolver je slučajno opalio. U susjednoj se sobi nalazio King Fischer i svjedočio je u istrazi. Zatim, drugi je slo-mio šiju, naletjevši na neku nisku granu dok je noću jahao kuci; prošao je kraj krčme u kojoj su bili ljudi Kinga Fischera. Našli su ga pod drvetom, dok je njegov konj pasao u blizini. Odnijeli su ga šerifu, a Bearclaw je utvrdio da je to nesretan slučaj. Kćerka mu je živjela na Istoku, pa joj je King Fisher ponudio stanovitu svotu za zemlju. Dakako, bila je to vrlo niska svotica, ali nitko se drugi nije usudio umiješati, pa je zemlju prodala njemu. Stoga poslušaj moj savjet, sinko. Ne znam zbog čega bježiš u čarapama; možda si pljunuo u krčmi na pod, a ne u pljuvačnicu ili si ukrao neku sićušnu lubenicu, no

najpametnije ti je da smjesta promijeniš ime. I ne zaustavljaj se kad prijeđeš preko granice, niti traži posao na tamošnjim rančevima; predakni tek kad se nađeš južno od Duranga.

— Do viđenja — reče Carson i prebaci bisage preko ramena.

— Baš mi je drago što si me posjetio — reče rudar. — Rijetko mi se ukaže prilika da porazgovaram s nekim. Kad bi malo pričekao, pripremio bih ti slaninu i graha.

— Moram ići. Ipak, hvala.

— Ostavi moje naoružanje gdje god hoćeš. Samo nemoj na suncu. Ne bih htio opeći ruke.

Carson stavi sedlo na konja.

— Mogao bi još malo pričekati — nastavi rudar. — Pečem takav dvopek da bi i tvoja baka zapljeskala od oduševljenja.

Carson zatrese glavom i odjaše.

Konj je bio prilično prgav. Htlo je pasti gdje god bi ugledao travu. Tek nakon dva sata shvatio je da je njegov jahač još tvrdoglaviji od njega. Tada mu korak postade ujednačen. Carson ga zaustavi tek kad se smračilo.

III

Četiri dana poslije toga i nakon što je prevalio osamdesetak kilometara, u Sonori, Carsona probudi udarac čizmom u leđa. Ruka mu smjesta posegne pod sedlo, koje mu je služilo umjesto jastuka, no njegova je kolta nestala.

Oko njega su stajala četiri čovjeka. Onaj koji ga je probudio pojavi se ispred njega. Bio je visok i debeo, a nosio je šerifsku zvijezdu. Trbuh mu se objesio preko opasača i mirisao je na znoj kao i ostala trojica.

— To je onaj pravi, ha? — zapita šerif.

Jedan od one četvorice čučne, svejednako držeći u ruci kolt uperen Carsonu u glavu. Onda gurne revolver u korice, otkopča sivu košulju i izvadi neki papir. Bio je to dugačak brzojav i Carson je mogao pročitati potpis: »S poštovanjem, J. Rodman, okrug Clark, Estancia, Texas.«

— Da vidimo — reče čovjek. — Odgo... odgovarajući na vaš brzojav od petog o m... koji je to vrag: o m?

— Daj meni — progunda šerif.

Čovjek preda brzojav šerifu. Ovaj ga pročita lako i brzo, pogledavajući povremeno Carsona.

— Thomas Carson, vlasnik žiga »Prekrižen stremen«, registriran, koliko se mogu sjetiti, prije dvije godine, trideset petogodišnjak, visok oko sto sedamdeset pet, crne kose, plavih očiju, s ožiljkom na lijevoj nadlaničnici...

Čovjek koji je čučao pobjedonosno uzvikne:

— To je on!

Šerif pažljivo preklopi brzojav i vrati mu ga u džep.

— Dakle — reče — hapsim vas zbog ubojstva Jasona Weatherbyja. Popnite se na svog konja.

— Ne možete me uhapsiti u Meksiku — reče Carson.

Znao je da se uzalud brani. Zato je izbjegavao bilo kakve iznenadne kretanje.

Dvojica osedlaju konja kojega je kupio od rudara, dok mu je treći pretraživao bisage. Ne našavši u njima novac, zlovolio ih istrese sve iz njih.

— Ništa — reče.

— Svuci se — naredi šerif.

Carson ustane i počne se svlačiti. Nije imao na sebi nikakav pojas s novcem, a džepovi su mu bili prazni.

— Nema ni prebijenog novčića — promrmlja šerif.

— Đavo ga odnio — progunda onaj koji je čučao i uspravi se.

— Dobro, obuci se — reče šerif.

Svezali su mu ruke za jabuku sedla, a noge užetom konju ispod trbuha.

— Imaš sreću — reče šerif Bearlaw. — Da je po mome, ja bih te prepustio Apašima. Neka te prikuju uza zemlju i neka te žene obrade. Međutim, što ćemo mi učiniti? — promrmlja nezadovoljno. — Posjest ćemo te na konja pod topolom i pljesnuti kljuse po sapi-ma. Sve će se završiti u tren oka. Imaš sreću što je King Fisher meka srca. Da krenemo?

* * *

Za tri dana, dok su se vraćali kući, Carson nije progovorio ni riječi. Nije ih mogao uodmititi, niti im obećati novac; znali su da je bez novaca. Isto

tako; budući da je jahao u pratnji šerifa, nije mogao zahtijevati zaštitu od šerifa u malim naseljima kroz koja je jahao gologlav dok su djeca trčala uz konja i vikala:

— Što je učinio, što je učinio.

Na šiji su mu već iskočili veliki mjehuri. Sunce je oko podneva postajalo golemo i pretvaralo cijelo nebo u usijenu peć. Namjerno su mu davali vrlo malo vode; bilo je to i dobro na neki način, jer je neprestano razmišljao samo o čarobnom okusu vode u ustima, a pogubljenje je postajalo sve nevažnije. Bearclaw je nosio velike mamuze i njihovo ga je zveckanje podsjećalo na praporce poslije prvog snijega. Zbog toga je bio još žedniji. Zamrzio je te mamuze još više nego svoje pratioce koji su ga izuzivali namjerno proljevajući vodu dok su pili. Te je muke izbjegavao na taj način što je tada zatvarao oči. Jednom mu je Bearclaw, dok je zmirio, poškropio vodom lice. Iznenadivši se, otvorio je oči i brzo polizao onih nekoliko kapi što se zaustavilo na ustanim usnama. U mislima je kovao osvetu: rastopit će Bearclawove mamuze i pričekati da Bearclaw zatraži vode. Tada će mu u razjapljena usta izliti rastopljeno srebro. Ne, prije toga će ga odvesti do hladna planinskog potoka, tako da Bearclaw može čuti ledenu vodu kako žubori preko kamenja i vidjeti radoznale pastirke kako zure u njega i piju bistru vodu što se slijeva sa snježnih vrhunaca.

Ujutro iredjeg dana Bearclaw zapali pet vatri i baci na njih vlažnu travu. Digne se pet stopa gusta siva dima. Carson je slutio da je to znak da se vraćaju petorica.

Kad je ponovo ugledao oznaku da pašnjak pripada Kingu Fisheru, bilo je već popodne. Na šiji mu je puknuo jedan mjehur, a bosa noge pocrvenjele su mu od uboda trnja. Jezik mu je poprilično otekao.

Na ogradi oko pojilišta sjedilo je nekoliko lešinara. Nisu se nimalo uplašili, već su samo iskrivili svoje zmijolike vratove i zagledali se u jahače. Iza kolibe se vidio konjski kostur koji su već oglodali. Carson okrene lice u stranu.

— Pitao sam Kinga Fishera mogu li te ubiti kad te uhvatim — reče Bear-

claw. — Zabranio mi je to. Kazao je da želi da sve bude u skladu sa zakonom. Kazao je da te želi vidjeti. Živoga!

Izvadi nož i nagne se u stranu. Prereže uže kojim su bile svezane Carsonove noge, a zatim mu odveže ruke, stavi na njih lisičine i gurne ga. Carson se prevrne sa sedla i padne u prašinu. Ne pusti ni glasa.

— Digni se — reče Bearclaw.

Carson se podigne na koljena, zatim ustane.

— Dobit će te živoga, ali ne u divnom stanju — promrmlja Bearclaw. — Posljednjih osam kilometara prevalit ćemo malo zanimljivije. Nećeš me obžavati zbog toga.

Uzme laso i priveže jedan kraj za lisičine. Tada se zaputi prema kući brzim korakom. Carson prijeđe petšest metara i spotakne se o neki nizak grm. Bearclaw trzne užetom i podigne ga, a zatim produži.

Nakon četrdeset pet minuta takva mučenja Carson više nije osjećao nogu; činilo mu se kao da su se pretvorile u dva velika jastuka napunjena perjem. Nisu se mogie micati, niti ga poduprijeti. Napravile bi samo nekoliko koraka, a onda bi se već rušio.

Dahtao je kao pas. Jezik mu je postajao sve glomazniji i nepokretljiviji. Teturao je i letio kroz more niskog grmlja prekrivenog sivom prašinom.

Mala se skupina zaustavi na vrhu brežuljka. Dolje je bila kuća Kinga Fishera. Bila je to prava tvrđava od opeke, sagrađena oko golemia unutrašnjeg dvorišta u kojem je raslo nekoliko velikih hrastova i dvije stare topole. Na gornjem dijelu građevine, razmaknute oko dva metra jedna od druge, vidjele su se puškarnice. Na uglu koji je bio najbliži rječici što je tekla kroz dolinu uzdizala se stražarnica, visoka oko petnaest metara. I na njoj su postojale puškarnice. Među sunčokretima koji su ispunjavali prostor između kuće i rijeke paslo je nekoliko osedlanih konja.

Na sredini brežuljka na kojem su se zaustavili smjestilo se maleno groblje. Na njegovu se kraju vidio otvoren svježiji grob, iskopan tek prije nekoliko sati.

— Znači, opazili su moj dim — reče Bearclaw.

Carson je otvorenih usta hvatao zrak. U oči mu se slijevao slankast znoj. Podigne ruke, sputane lisičinama, da obriše oči, no Bearclaw smjesti povuče uže i Carson poleti naglavce.

— Taj je grob, čini mi se, premalen, je li Carson? — upita Bearclaw. — No, uvjeren sam da se nećeš ljutiti ako te malo grublje uguram u nj.

— Vjerojatno imaš dovoljno hrabrosti za nešto takvo — reče Carson.

Prvi je put progovorio za ova tri dana, pa mu se činilo kao da jezik nije njegov. Bearclaw porumeni i bijesno ga podigne trzajem na noge.

Prolazeći kraj groblja, Carson opazi da su tu pokopani uglavnom kauboji koji su stradali u borbama s Apašima ili na svom poslu. Na jednom drvenom križu, malo većem od ostalih, pisalo je: »Julia Morgan Fisher 1849—1875«. Kraj njega je bio mramoran stupić s natpisom: »Andrew Haskell Fisher 1871-1875. Djeca su naslijeđe Gospodinovo«.

Bearclaw natjera konja u brz kas.

Mučno prelazeći tih posljednjih pet stotina metara, Carson je mislio samo jedno: mora se dokopati revolvera. Njime može rukovati i s lisičinama na rukama. Pitanje je samo nisu li mu prsti već tako odvrvenjeli da ga više neće slušati. No, taj rizik ipak mora prihvatiti.

IV

Carsonu su se postepeno privenule oči na polutamu u kući. Svjetlo je prodiralo samo kroz puškarnice. Tvrd hrastov pod ugodno mu je hladio krvave tabane.

Razabere mrežu za ležanje, razapetu između dviju čvrstih greda; lagano se njihala amo-tamo. Na jednom klinu, zabijenom u građu, visio je opasač s revolverom. Prema pažnji koju su svi u sobi poklanjali toj mreži Carson nasluti da u njoj leži King Fisher.

Uto iz mreže izviri čizma s mamuzom i spusti se na pod. Mreža se počne brže njihati, a mamuza je u istom ritmu grebla pod. Sudeći prema starijim dubokim ogrebotinama na podu

moglo se zaključiti da je to Fisherova ustaljena navika.

Miran, dubok glas zagunda nešto. Bearclaw odmah izvadi šibicu i zapali dugačku cigaru koju je King Fisher stavio u usta. Fisherova je šaka bila velika i prepianula, sa širokim zlatnim vjenčanim prstenom. Nedostajao mu je mali prst; vjerojatno mu ga je odnio metak u borbi.

Zaleluja se oblačić dima. King Fisher sklopi ruke na potiljku i zagleda se u Carsona. Bio je uredno obrijan i plećat. Moglo mu je biti četrdesetak godina. Imao je na sebi čistu bijelu košulju, pažljivo zakopčanu do grla. Lice mu je bilo uvučeno u sjenu.

Carson pogleda oko sebe. Prostorija je bila dugačka tridesetak metara i široka oko osam. Duž zidova su nanizani ležajevi, prekriveni bizonskom kožom. Na njima su sjedili ljudi i promatrali ga. S osam poprečnih greda visile su brončane petrolejke, a svaka je imala veliki spremnik. Kraj glomaznih hrastovih vrata visilo je sa svake strane po petnaest vinčesterki.

— Jesi li sve dobro razgledao? — zapita Bearclaw. — Jesi li vidio vani ona kola?

Carson pogleda ljestve što su vodile prema stražarnici. Ondje su kraj svake puškarnice bile kutije municije. Spusti pogled. U jednom su uglu ležale vreće krumpira, graha, luka, suhe govedine, a bila je tu i burad s vodom. I viski. Takva je tvrđava mogla izdržati dugotrajnu opsadu.

Vidio je već ona dvojica kola vani. Slutio je čemu treba da posluže: njegovu vješanju. Prednji su im kotači bili svezani jedni za druge, tako da se kola ne mogu jedna od drugih razdvojiti, a ruda su im bila uperena uvis i privezana jedno za drugo. Takav se način vješanja primjenjivao kad nije bilo u blizini nikakva drveta. Međutim, ovdje raste topola koja ima čvrstu, vodoravnu granu oko četiri metra iznad zemlje. Kao stvorena je za vješanje. Carson se pitao zašto se ne posluže njome.

U tom času začuje iza sebe šapat dvojice ljudi. Jedan reče:

— Kako to da se ne posluži onom izvršnom topolom?

— Otkad mu je umro sin — prošapće drugi čovjek — rođak King Fisher više se ne služi tim drvetom.

— Kako to? Nije mi jasno.

— Na toj je grani visila dječakova ljuljačka.

— O! — izusti drugi sa strahopoštovanjem.

— Onoga kojega smo prošli put objesili — reče Bearclaw — pustili smo da visi tjedan dana. Ti ćeš...

King Fisher podigne ruke. Bearclaw naglo ušuti kao da mu je ta ruka pokrila usta.

— Zašto si ubio staroga? — zapita King Fisher, šudno blagim i prijaznim glasom.

— Zamolio sam ga da mi dađe vode za moju stoku. Nije mi je htio dati ni prodati. Napokon se tako razbjesnio da me napao onom saćmarom, ali je bio nešto sporiji od mene.

— Ne brbljaj gluposti! — reče Bearclaw.

— Dobro — odvrati Carson — Zanima te pravi razlog zbog kojega sam ga ustrijelio? Bio je užasno pijan.

King Fisher tiho zagunda, pa spusti i drugu nogu s ležaljke. Sjedne.

— Bio je i glup! — reče. — Imao je dvocijevnu saćmaru i dopustio je da ga ubiješ nekakvim sićušnim koltom? To je prava sramota. Stidim se što mi je bio rođak. — Puhne dim prema stropu. — Glupan! — ponovi žustro i pljesne se po bedru. — Skinite mu lisičine. Neka mu netko dađe vode.

Bearclaw kolebljivo izvuče ključ iz džepa i otključa lisičine. Nitko ne pođe po vodu za Carsona.

Carson je još osjećao prste, no visili su mu mlohavo, posve drveno.

U blizini se na jednom ležaju ispružio vitak mladić. Pripadao je skupini koja je uhvatila Carsona. Zvali su ga Archie. Zviždukao je bez imalo sluha, a sombrero je navukao na čelo tako da mu je obod pokrivao nos.

— Archie! — reče strogo King Fisher.

Archie ljutito ustane i zagrabi lončićem vode iz velikog kabla što je visio na zidu.

Carsonu su drhtale noge od iscrpljenosti, ali se trudio da stoji uspravno kako bi prikrio pred ostalima svoju slabost. Metar od njega stajao je Bearclaw, zakačivši palce za opasač. Na

njegov trbuh padale su kose sunčane zrake. Carson tek sada zamijeti da je kundak revolvera koji je visio o klinu izrađen od ebanovine. U njega su bili umetnuti pikovi, herčevi, kare i trefovi, izrezani od srebra.

Archie mu donese lončić. Morao ga je uhvatiti objema rukama i jedva je natjerao prste da ga obuhvate.

— Misliš li da smo tvoje sluge, je li? — reče Archie i pogleda Carsonova stopala. — Svidala ti se ona mala šetnja?

Carson najprije popije nekoliko gutljaja.

— Svidjela bi mi se još više da ti nisi tako ružan — reče drsko.

King Fisher se udari po čizmi.

— Dobro je — reče. — Sjedni, Archie. Dobro si ono što si tražio.

Povuče dim i počne ga ispuštati kroz nosnice. Archie zagunda i spusti se na ležaj.

— Ne bih bio nimalo oduševljen kad bih morao s tobom provesti zimu u kolibi na pašnjaku — reče King Fisher, piljeći u mladića. — Bogami, ne bih. — Okrene se na ležaljci. — Dobro, Carsone, htio si po svaku cijenu moju vodu, pa ćeš sada i platiti. Najprije ćemo ti suditi. Čudiš se? Ja poštujem zakon. Donesi Bibliju, Archie.

Archie zlovoljno ode po Bibliju koja je bila na ormariću u kutu.

— Prvo, treba da odredimo porotu — reče King Fisher. — To je tvoj zadatak, šerife.

Bearclaw izbroji ljude u prostoriji. Bilo ih je osam. Izade i dovede četvoricu koji su sjedila vani. Oni skinu šešire. Nisu bili Fisherovi rođaci. Neki si jedi starac počne govoriti zakletvu.

— Mislim da to nije u skladu sa zakonom — dobaci Carson.

Starac zastane i zagleda se u njega. Reče ljutito:

— Vjeruješ li u Bibliju, stranče?

— Svakako, ali ovo nije...

— Premda tome, ne rugaj se Gospodinovim djelima — prekine ga starac i nastavi govoriti zakletvu.

Archie nije skinuo šešir. Ležao je i gurao metke u svoj redenik. Kad se starac okrenuo prema njemu, kako bi dobio njegovu prisegu, Archie istrese metke iz revolvera i počne ih brisati. Starac mu pruži Bibliju. Archie zijevene, premjesti kolt u lijevu ruku, a des-

nu položi na Bibliju. Starac naglo povuče knjigu.

— Derane! — reče. — Skloni to oružje, ustani i skini šešir, kakav je red, inače neću prihvatiti tvoju prisegu!

— Ja i ne želim položiti zakletvu — promrmlja Archie. — Zašto ga jednostavno ne objesimo? Mislim, čemu ova ludorija?

— Položit ćeš zakletvu, Archie, ja ti to kažem — umiješa se King Fisher. — Ne smijemo se grubo ponašati prema svom gostu. Ostavi taj pištolj, digni se kao valjan momak i učini ono što zahtijeva stric Asa. Čuješ li me?

— Upravo sam brisao ulje s metaka — progunda Archie.

— Stric Asa je ovdje od početka; jedino su planine ovdje dulje vremena od njega. Kad ti kaže da nešto učiniš, učini to.

— Previše sam podmazao metke — mumljao je uvrijeđeno Archie, ali ipak posluša.

Pošto je Asa dobio mladićevu prisegu, King Fisher se obrati Carsonu:

— Evo, porota je položila zakletvu. Želiš li branitelja? Odaberi koga god hoćeš. Odaberi mene ako želiš. Ili odaberi strica Asu; samo, treba da te upozorim da si ustrijelio njegova brata. Međutim, ako ja odredim da ti bude odvjetnik, bit će ti odvjetnik.

Carson je htio nastaviti tu igru sve dok se ne bude mogao ponovo služiti rukama. Bio je podjednako uđaljen od Archiejeva revolvera i opasača što je visio o klinu. Neprimjerno je nastojao razgibati prste.

— Želim da se to suđenje održi u okružnom sjedištu — reče.

Kako je i očekivao, svi prasnuše u smijeh. King Fisher se počne opet lju-ljati na ležaljci.

— Hm — reče on lijeno — to bi svima stvorilo velike neprilike. Upravo započinje okupljanje stoke. Čak i kad bismo pronašli dovoljno porotnika, oni bi ipak bili moji rođaci ili bi na neki način ovisili o meni, pa to ne bi bilo pošteno suđenje. Ili bi se u poroti našli vrlo nezgodni ljudi koji su skloni tome da žigošu sve i svakoga. Kad takvi ljudi postanu porotnici, otvoreno pokazuju svoj prezir prema onim građanima koji režu tuđu žicu i ubijaju bespomoćne starce. Kako bi mogao od

njih očekivati pravdu? Osim toga, oni bi te objesili šeptrljavo, jer su bez iskustva. Stoga ćemo uštedjeti vrijeme, a okrug troškove suđenja. Naime, ovi porotnici ne očekuju nikakvu plaću. Onda, koga želiš kao svog branitelja?

— S obzirom na odvojetničke sposobnosti prisutnih — odvrti Carson — bit ću svoj vlastiti branitelj.

King Fisher se osmijehne.

— Dakle, Bearclawe, kakvi su tvoji dokazi da je Carson upao na moju zemlju?

— Njegova je stoka bila kraj pojilišta.

— Znaš li čitati? — zapita King Fisher.

— Znam — odgovori Carson.

— Jesi li vidio onaj znak na putu?

— Jesam.

— Što piše na njemu?

— »Ovo je put Kinga Fishera, kreni drugim.«

— Ipak si otvorio vrata?

— Jesam.

— Dobro. Bearclawe, kakvi su tvoji dokazi da je prerezao žicu i uništavao moju imovinu?

Bearclaw digne u zrak kliješta koja je izvadio iz Carsonovih bisaga.

— Daj mi ta kliješta, Bearclawe — reče King Fisher. — Poričeš li ovo što smo sada čuli, Carsone?

— Ne poričem.

King Fisher digne obrve. Očekivao je veću borbenost. Razočarano slegne ramenima.

— Dobro. Bearclawe, kakvi su dokazi o ubojstvu?

Bearclaw uperi kažiprst u čelo.

— Velika plavičasta rupa — reče. — Usred čela.

— Baš usred čela?

— Da.

King Fisher se zagleda u Carsona kojem su već donekle oživjeli prsti. Imao je dojam kao da mu nekoliko vrlo oštih nožića bocka vršak svakog prsta.

— Spretno rukuješ revolverom? — zapita King Fisher.

Carson slegne ramenim.

— Ne postoje nikakvi podaci o tebi. Provjerio sam. Vjerojatno ti je poneslo boca viskija na koje si dosada pucao.

— Uperio je u mene dvocijevnu sačmaru.

King Fisher pogleda Bearclawa, a ovaj reče:

— Nije bilo nikakve sačmare.

— Lažeš mi, momče — prigovori King Fisher, napola se ljuteći, a napola zabavljajući.

— Koji je, onda, vrag raznio nogu mojem konju?

— Kojem konju? — zapita Bearclaw podrugljivo. — Nisam našao nikakvog konja.

Noževi kao da su strugali kosti u svakom prstu. Carson stisne zube kako bi savladao bol. Znao je da mora produžiti suđenje dokle god ne ovlada rukama.

— Kako sam dospio onamo?

— Možda si jahao na jednom od svojih goveda — reče Bearclaw.

— Imam još jednu tužbu protiv tebe — napomenu King Fisher. — Zbog krađe konja. U ovom je kraju to težak prekršaj. Odakle ti konj na kojem si jahao kad smo te uhvatili u Meksiku?

— Kupio sam ga.

— Gdje je priznanica?

— Nisam je tražio.

— Ipak, kupio si konja?

— Jesam.

— Sasvim pošteno?

Carson klimne.

— Aha — reče King Fisher. — Kaže, sasvim pošteno.

Carson je želio da taj razgovor potraje još deset minuta. To bi mu bilo dovoljno da mu prsti sasvim živnu.

King Fisher izvadi cigaru iz usta i stade promatrati žar.

— Tvrdiš to?

— Tvrdim.

— Uvedi ga, Bearclawe.

Bearclaw priđe vratima i reče odrešito:

— Hej, ti, udi!

Uđe stari rudar.

— Poznaješ li ga?

— Svakako! — odgovori Carson. — Pitajte njega, on zna.

— Je li ovaj čovjek kupio tvog konja? — zapita King Fisher.

— Nije — odgovori rudar, upadljivo blijed.

— Nego?

— Ukrao ga je.

— Kako?

— Napao me oružjem i odveo ga.

— Koliko ti je platio za njega?

— Ništa.

— Baš ništa?

— Ništa — odvratila rudar, buljeći u pod.

Premda obuzet bespomoćnim bijesom, Carson ga je donekle i žalio.

— Možeš li bilo što kazati na to? — upita King Fisher.

— Mogu.

Carsonov nehajan glas natjera Kinga Fishera da podigne glavu. Opet je živnuo.

— Tako?

— Takav bi svjedok mogao dokazati da je Krist imao javnu kuću — reče Carson.

King Fisher se gromko nasmije. Okrene se prema starom rudaru koji je pocrvenio kao paprika.

— Što veliš na to? — zapita ga.

Starac je još piljio u pod.

— Što kažeš? — ustraje King Fisher.

— Optužuje te zbog klevete, čovče!

Rudar proguta slinu i promrmlja:

— Kažem vam, ukrao mi je konja. I sedlo, i vinčesterku.

— Dakle, zbrojimo sve to — odluči King Fisher. — Upadanje na tuđe zemljište. Uništavanje imovine. Ubojstvo. I krađa konja.

— To su tek četiri grijeha — reče Carson — A što je s krađom sedla i vinčesterke? To bi zaokružilo dojam.

King Fisher se tiho nasmije. Pogleda gotovo blagonaklono Carsona, a zatim se okrene prema porotnicima koji nisu bili tako šaljivo raspoloženi.

— Dakle, vrijeme je za odluku — reče. — Vidi li bilo tko neki razlog zbog kojega ovaj ovdje nije kriv?

Dva su člana porote bili Meksikanci; oni kao da su suosjećali sa Carsonom. Ipak, šutjeli su kao zaliveni.

— Hja — reče King Fisher, obraćajući se opet Carsonu — morat ćemo te objesiti. Ako želiš napisati pismo nekom svom rođaku, pobrinut ću se da dobije to pismo.

— Nemam rodbinc.

— Na tebi je red, Bearclawe — reče King Fisher.

No čim mu se Bearclaw dovoljno približio, Carson ga udari lijevom šakom u trbuh, a desnom rukom izvuče mu kolt iz korica. Međutim, prsti još nisu mogli čvrsto obuhvatiti kundak, niti je palac mogao nategnuti kokot. Prije nego što se mogao poslužiti lije-

vom rukom da napne kokot, snažno ga pogode u desnu ruku kliješta koja je bacio s ležaljke King Fisher. Revolver mu sklizne iz ruke i padne pred Bearclawa koji je klečao na podu i dahtao. Archie nogom odbaci revolver izvan Carsonova dohvata i udari Carsona svojim koltom po glavi.

Carson zatetura i nasloni se na potporni stup. Postepeno mu se bistrilo u glavi. Najradije bi zaplakao od bijesa. Niz obraz mu je tekla krv.

Izvukli su ga i grubo bacili na kola. Archie mu počne navlačiti omču na vrat. Još je uvijek samo bio bijesan na svoju ruku koja ga je izdala i još se uvijek nije bojao smrti. Rana na glavi i grubo uže oko vrata sprečavali su ga da misli na ono što slijedi. Kao ošamućen opazio je da na užetu ne postoji omča kakvom se koriste krvnici. To znači da će se gušiti, a neće brzo umrijeti zbog lomljenja šije.

— Je li sve spremno, momci? — upita King Fisher.

Archie položi dlan na Carsonova leđa, spreman da ga gurne s kola. Klimne.

King Fisher se približi i zagleda u Carsona.

— Želiš li još nešto kazati?

Carson ga pogleda. Jedno mu je oko naglo oticalo.

— Želim još nešto.

— Moljakat ćeš? — upita King Fisher smješkajući se.

Carson pogleda njegovo tvrdo i prezirno lice te pljune u njega. Tada se zagleda prema topoli. Bila je sva u cvatu, a iznenađen vjetrici podigne sa zelenih grana tisuće bijelih pahuljica. Iza drveta je vidio nekoliko konja kako pasu bujnu travu i tjeraju repovima muhe. Iza konja su se uzdizale plave planine. Znao je da je to posljednji prizor koji vidi.

King Fisher polako obriše pljuvačku s lica, još se smiješeci; ovoga puta kao da je bio zadovoljan.

— Oslobodite ga — reče.

— Ali... — promuća Archie pocrvenjevši.

— Rekao sam, oslobodite ga — ponovi King Fisher. — Nemoj da to moram kazati i treći put. Dajte mu čistu odjeću i posudite mu britvu.

— Ali, porota ga je proglasila krivim!

— Upravo su se pojavili novi dokazi — reče King Fisher. — Istražni je postupak pogrešno proveden. — Vratili se do svoje ležaljke i, spustivši se na nju, zapali novu cigaru. — Hajde, momci, vratite se na posao — reče, ne obazirući se na ljutite poglede.

Kroz plavičast dim zamišljeno je promatrao svoju stoku koja je pasla u dolini, bezbrojnu poput makovih cvjetova. S vremena na vrijeme zadovoljno bi se osmjehnuo.

V

Carson protirja lijevom rukom glatko obrijano lice. Obrijao ga je jedan od Meksikanaca, jer mu je desna ruka bila još nepouzdana. Pedro je bio vrlo pažljiv i nije ga ni jednom porezao.

Noge je namazao nekom ljekovitom mašću i već se osjećao mnogo bolje. Dobro se najevši, sada je sjedio pod topolom dok se polako spuštao suton. Kraj njega je sjedio King Fisher i gledao tri stara konja koji su žvakali travu blizu žičane ograde.

— Eto, ja šaljem u mirovinu svoje stare konje i omogućujem im da se malo odmore i naužiju trave — reče King Fisher, nagne se naprijed i natoči Carsonu viskija. — odakle si, Carso-

ne?

— Iz Kansasa — odgovori Carson.

Još je bio donekle ošamućen dobrom hranom koju je upravo pojeo i činjenicom da je još živ. Pred njim su se nalazila ona dvojica kola. Sjećao se trenutka kad je čekao da ga Archie gurne u leđa. Protirja vrat i povuče velik gutljaj iz čaše.

— Kansas. Vraški loša preporuka — promrmlja King Fisher. — Vraški loša preporuka! — Popije malo. — Promatrao sam te, momče. Stvorio sam neke zaključke. Ne prekidaj me dok ne završim. Imam jedan prijedlog. Ja sam došao u Texas kad sam još bio malen kao pile, no stric Asa je došao poslije rata. On je bio bogat plantažer na Tombigbeeju. Kad je započeo rat, tvrdio je da će se ta smijurija brzo završiti. Međutim, već mnogo prije nego što je došao Sherman njegovo je imanje posve propalo. Što su radili tvoji roditelji?

— Obrađivali su zemlju. Tada je otac pobjegao, a majka je počela prati rublje. Umrila je kad mi je bilo trinaest godina. Odlutao sam ovamo na jug. Teško sam radio kopajući jame za stupove i marljivo guleći krumpire kao kuharski pomoćnik. A onda sam se zaposlio kao kauboj. Štedio sam svaki novčić. Kupio sam pet tisuća jutara koje nije nitko htio. Kupio sam i trideset goveda. Upravo sam se vraćao kad sam prezeo vašu žicu.

— Znači, ovdje sam dulje od tebe. Dovezli smo se kolima i ručali kraj malenog izvora, pedesetak kilometara sjeverno odatle. Bilo mi je sedam godina. Otišao sam u grmlje da obavim nuždu kad je dvadesetak Apaša napalo kola. Bio sam tako pametan da nisam ni pisnuo. Tada su mi poginuli roditelji. Kad su se Apaši udaljili, zatrpao sam majku i oca kamenjem da ne mogu doprijeti do njih kojoti i čvrsto sam odlučio, premda sam još bio balavac, da ostanem na toj zemlji i borim se. Uzeo sam malo dvopeka i hodao tri dana prije nego što sam susreo neke kočijaše koji su se vraćali iz Santa Fea. Oni su mi pokopali roditelje, a jedan me od njih na neki način usvojio. Kad sam navršio petnaest godina, krenuo sam vlastitim putem i zaposlio se kod jednog sitnog rančera u blizini. Kazao je da mi može plaćati jedino stokom. Marljivo sam radio cijelu godinu dana, a onda sam zatražio plaću. »Kakav ćeš žig imati, sinko?« upitao me, a ja sam odabrao svoje inicijale: KF za Kirby Fisher. Odabrao je iz stada četiri stare krave i tri mršava teleta, utisnuo na njih moj žig i otjerao ih na muljevit teren. »Eto, to je tvoja plaća«, kazao je. Poslije sam čuo da se hvalio kako mi je dao osnovno znanje o stočarstvu. Naišla je zima i moja su jadna mršava goveda pocrkala. Obćao sam samome sebi da ću proširiti svoje znanje o stočarstvu i vratiti mu, kad-tad, jednakom mjerom. I jesam. Morao sam čekati dvadeset četiri godine, ali sam mu se napokon odužio. — Natoči sebi još malo viskija i doda osmjehnuvši se: — Upoznao si ga.

— Upoznao sam ga?

— Pa, on se zakleo da si mu ukrao konja.

Carson ne pokaže svoje osjećaje na licu, niti reče bilo što.

— Nekoć je imao više od deset tisuća grla — nastavi King Fisher. — Njegova je žena nabavljala velika zidna ogledala, čak iz Pariza, imala je velik glasovir po kojem je prebirala sjedeći u nekoj od svojih pariških haljina. Imao je dva sina. A danas... Dopusatio sam mu da zadrži svoj mali rudnik. Ne želim da umre od gladi. Ovako ima dovoljno za život i uvijek je pri ruci.

S istočnih je planina pirkao hladan vjetar i povijao travu.

— Dakle, evo mog prijedloga — reče King Fisher. — Sviđa mi se način kako se probijaš kroz život. Ideš trnovitim putem, baš kao i ja. Brzo misliš, izbjegavaš neprilike ako možeš, a ako ne možeš pucaš prvi, i to pažljivo. Kad ti sreća okrene leđa, ne pužeš. — Zapali cigaru i polako je okreni u ruci. — Više sličiš na mene nego bilo koji moj rođak. Bearclaw je suviše glup. Pošaljem li njega ili Archieja da obave neki zamršen zadatak, isto je kao da pokušavam uhvatiti divlju mačku za rep. Eto, zapadna međa mog ranča dugačka je oko devedeset kilometara. Ja imam prvi u zapadnom Texasu ogradu od bodljikave žice. Imam toliko vrata između pušnjaka da bi mi bio potreban cio vagon šarki. Imam prijatelje u Washingtonu. Stvaram ovdje nešto veliko, pa mi je potreban netko tko će mi pomoći. Ovaj moj posjed već je prevelik i ja ne mogu biti u isto vrijeme svugdje. Potreban mi je iskusan stočar, koji ujedno vješto rukuje revolverom. Potreban mi je netko tko se ne boji prekršiti zakon ako mora. No, ne želim da traži neprilike, kao onaj prokleti glupan Archie. Potreban mi je netko tko dobro govori španjolski, jer mnogo poslujem s Meksikom. Želim da naučiš kako se posluje. Možeš svoju stoku uzgajati uz moju. Neće nestajati tela-di. Znam da ne možeš zadržati onakav posjed kakav imaš sada; dovoljna je jedna oštra zima i banka će ti oduzeti zemlju. Nitko ti više neće dati zajma. Za dva mjeseca treba da isplatiš slijedeći obrok otplate. Kako ćeš to platiti?

— Platit ću — reče Carson slegnuvši ramenima.

— Kako? Opljačkat ćeš neki vlak? — reče King Fisher i puhne dim. — U banci nemaš ni cent — nastavi — Provjerio sam. Posljednji si novčić potrošio kupivši onu stoku od Spencera. Znam sve o tebi, momče. Kad bi se sada kilogram zlata prodavao za deset dolara, ne bi mogao kupiti ni grama.

Carson se protiv volje osmjehne.

— Prvi put se smiješiš, momče. Mislim da ćemo se složiti. Dakle, uobičajena plaća za upravitelja ovakva imanja iznosi tri stotine pedeset dolara na mjesec. Ti ćeš započeti sa pet stotina.

Carsonu se raširiše oči. Kao kauboj nikada nije zarađivao više od jednog dolara na dan.

— Dat ću ti pet posto od svakog posla koji obaviš — nastavi King Fisher. — Otplatit ćeš dug kao od šale. Za dvije će godine zemlja biti tvoja i više nitko ti je neće moći oduzeti. Čak ni ja. Za slijedeće dvije godine kupit ćeš prvorazrednu stoku, pa ćeš za pet godina od današnjeg dana uzgajati goveda koja će biti sedamdeset kilograma teža nego bilo gdje u zapadnom Texasu... izuzev moje stoke.

— To zvuči lijepo — reče Carson. — Ipak, imam jedno pitanje. Ako sam vam tako potreban, zašto da mi platite sav taj novac i da vas za pet godina napustim?

King Fisher se oduševljeno pljesne po bedru.

— Slutio sam da ćeš to upitati! Želim da se tako navikneš na tu plaću da nećeš htjeti da napustiš posao. Ako budeš toliko zarađivao, moći ćeš unajmiti sposobnog čovjeka da upravlja tvojim imanjem. Taj će posao biti prava igrarija u usporedbi s onim što te očekuje ovdje. Želim uskoro baciti kolt i vinčesterku u vatru i gledati kako gore. Želim da ovim upravlja netko u koga se mogu pouzdati. Možda ćeš odlučiti da ostaneš ovdje.

Carson je razmišljao i računao. Imao je dojam da King Fisher govori istinu. Naročito mu se svidjela pomisao da se takav razvoj događaja neće nimalo svidjeti Bearclawu i Archieju. Uostalom, ako se poslije predomisli, može otići; tada će već imati u banci nekoliko stotina ili čak tisuću dolara. Malo ga je ošamutilo piće, pa je znao da mora razmisliti vrlo pažljivo prije

nego što donese odluku. Spusti-čašu i zamisli se.

— Izgledaš kao lovački pas koji nije načisto je li medvjed ubijen ili se samo pretvara — reče King Fisher, tiho se nasmijavši. — Dobro, momče, temeljito prouči moj prijedlog. Odgovori mi ujutro.

Ujutro je Carson kazao:

— Prištajem.

Rukovali su se, a onda King Fisher reče: — Prvo što želim jest da preuzmeš neke konje u Isleti. Znaš li gdje je taj gradić?

Carson zatrese glavom.

— Kraj Rio Grandea — nastavi King Fisher. — Pratić će te moja dva Meksikanca; oni se dobro snalaze ondje. Dat ću ti pet tisuća u zlatnicima od dvadeset dolara. Ondje ne primaju papirnati novac, a srebro bi bilo preteško. Konji će biti mokri.

Počne se umivati.

— Mokri? — zapita Carson. — Što to znači: mokri?

King Fisher ga pogleda.

— Pa, znači da će biti mokri. Morat ćeš da ih preuzmeš čim izađu iz Rio Grandea.

Carson ga je netremlice promatrao.

— Ako se želiš povući, reci odmah — reče King Fisher.

Obrise lice, gledajući livade preko kojih su jurile sjene oblaka. U glasu mu se odrazi stanovit prezir:

— Zaradit ćeš uz mene velike novce. Hoćeš ili nećeš?

— Hoću — odgovori Carson.

VI

King Fisher otprati Carsona i oba Meksikanca do dvorišnih vrata. Izrukuje se s njima. Carson prvi put ustanova kako je čvrsta njegova ruka. Poželjevši im još sretan put, King Fisher se okrene i vrati.

Meksikanci, Pedro i Manuel, nisu bili naročito raspoloženi za razgovor s Carsonom. Jahali su nekoliko metara iza njega i tiho razgovarali na španjolskom. U jednom trenutku Pedro izvuče pušku iz navilake na sedlu; njegovog konja prestrašila je skrupčana

čegrtuša na putu. Prvim je hicem Pedro usmrtiti.

— Blažena moja vinčesterka — reče smješkajući se i vadeći praznu čahuru.

Carson je imao u bisagama pet tisuća dolara, a ti su Meksikanci zarađivali trideset dolara na mjesec. Vjerojatno su odani Kingu Fisheru, mislio je. Zar bi ih poslao s njim kad im ne bi vjerovao? Međutim, kad se nađu u Meksiku, na svom tlu, mogli bi promijeniti svoju ćud.

Odluči da pripazi na njih.

Doduše, tih pet tisuća je i za njega prava napast. Mogao bi kupiti sasvim lijepo imanje u Meksiku. Po svoj je prilici King Fisher poslao njih trojicu zato da motre jedan na drugoga. Lukav je, zaključiti.

Već dugo nije bio tako dobre volje. Prvom plaćom otplatit će dio duga. Udišući mirise trave i slušajući jednolično škripanje sedla pod sobom, počne fićukati.

Potpuno je potcijenio Kinga Fishera. Taj je čovjek bio tvrd i složen. Svojom je žilavošću i lukavošću stvorio sebi maleno kraljevstvo.

Nitko mu u zapadnom Texasu nije bio dorastao. Izvojevao je pobjedu, no njezin se okus postepeno gubio u ustima. Nekoliko je godina uživao u onome što je postigao; ležao bi u visećoj mreži, mahao nogom, pušio cigare i razmišljao. Uskoro ga je počelo mučiti nešto. Nedostajala mu je borba. Ona je postala sastavni dio njegova života.

U početku se sukobljavao s Apašima i Komančima. Kad je sagraдио svoju utvrdu i unajmio dovoljno sposobnih ljudi, Indijanci su počeli izvlačiti kraći kraj. Od tada su izbjegavali njegov ranč, jer im se napadi više nisu isplatili. Kingu Fisheru su nedostajali njihovi prkosni poklici sa suprotnog grebena i izazovno mahanje dugačkim kopljem na kojem se vijorio skalp.

Međutim, ubrzo je pronašao nove protivnike: rančere čiju je zemlju htio prisvojiti kako bi proširio svoje imanje. Ako su bili siromašni, borili su se osobno, okruženi svojim sinovima. Ako su bili imućni, unajmili bi revolveraše. King Fisher je pozvao pod zastavu svoju rodbinu. Petnaest godina

trajao je taj ogorčeni tihi rat. Povremeno bi uhvatili nekoga kako žigoše telad. Čovjek bi grozničavo tvrdio da je ta telad ukradena iz njegova štada (i često bi govorio istinu, King Fisher je to znao), ali bi ga za pet minuta objesili na najbliže drvo ako bi ga zatekli u planinama ili na ruda od kola ako bi ga šćepali u preriji.

Napokon je prestao bilo kakav otpor. Život je postao jednoličan i dosadan.

U onom času dok je gledao Archieja kako namjerava gurnuti Carsona s kola, King Fisher je najednom spoznao da ima pred sobom čovjeka za kojim traga, sasvim nesvjesno, već pet godina: čovjeka koji mu može donijeti žestoku borbu.

Carson je uporan i pametan. Ima ranč koji nije veći od negdašnjeg Fisherova posjeda. Taj se ranč može širiti, može rasti na račun susjednih rančeva. Ako se Carson obogati, ako upozna moć novca i utjecajnih veza s političarima u Austinu, postat će mu dostojan protivnik. No, prijeke je potrebno da bude bogat i moćan.

Stoga je King Fisher odlučio da mu pomogne na putu do bogatstva i moći.

Samó, Carsona očekuje nekoliko iskušenja. Valjda će se sretno izvući iz njih. Prvo je iskušenje već pred njim: King Fisher je naredio onoj dvojici Meksikanaca da ga ubiju čim prijeđu granicu.

VII

Carsona probudi škljocaj. S druge strane logorske vatrice vidio je Pedra koji je upravo gurnuo metak u vinčesterku i dizao je. Manuel ga uhvati za ruku i prošapće:

— Pusti ga da se odmori.

Pedro slegne ramenima, spusti pušku i položi je preko koljena.

Carsonova je glava počivala na sedlu, a pod njim je bio košt u koricama. Na svoju sreću, ležao je potrbuške. Ruka mu se vrlo polako, centimetar po centimetar, primicala pod gunjem koricama, dok su Meksikanci bezbrižno pušili. Vinčesterka je bila uperena u njega. Znao je da bi Pedro, kad bi posumnjao da je budan, smjesta pu-

cao. Ipak, prema njihovim je licima naslutio da im je žao zbog onoga što namjeravaju učiniti.

Čuo je Manuela kako okreće bubnjić svog revolvera. Vjerojatno je i kolt uperen u mene.

Njegovi prsti neopisivo sporo obuhvate revolverski držak.

Zbaci sa sebe gunj i, skočivši na noge, naglo zapuca.

Pedro se napola digne, teturavo zakorači i padne mrtav u vatru. Sasvim instinktivno povuče okidač. Tane opeče Carsonu vrat.

Carsonov drugi metak usmrti Manuela koji je upravo podigao kolt.

Gledajući obojicu Meksikanaca Carson je osjećao iskreno suosjećanje. Znao je da Manuelu zahvaljuje život: da ovaj nije nagovorio Pedra da još ne puca, sada bi bio mrtav.

— Gdje su ona dvojica Meksikanaca? — zapita Damon Bond.

Sjedeli na udobnoj stolici, nagne se natrag i počne sipati iz ruke u ruku zlatnike kao da su žetoni za poker.

Carson pogleda kroz prljav prozor užarenu ulicu Islete. Na staklo je pisalo zlatnim slovima: »D. Bond, potrepštine za rančeve«.

— Posvadili smo se — reče Carson.

Bond ga pogleda. Odluči da napusti tu temu.

— Baš šteta — zagunda. — Bili su vješti. Ne znam kako ćete bez njih otjerati sedamdeset tri grla do ranča Kinga Fishera. Zašto ih ne pokušate nagovoriti da vam se pridruže? Ja vam ne mogu dati ni jednog čovjeka.

— Razmišljat ću o tome kad dobijem konje — odvrati Carson. — Dajte mi kupoprodajni ugovor.

— Ja ne dajem kupoprodajne ugovore.

Carson vrati hrpu zlatnika u bisage i krene prema vratima. Bond smjesti ustane, a njegovo četvrtasto blijedo lice pocrveni.

— Ljudi se ovdje nikada ne ponašaju tako prema meni — započne.

— Dat ćete mi kupoprodajni ugovor?

— Slušajte, Carsone, zar vam King Fisher nije objasnio kako stoje stvari?

— Nije.

— Mi idemo u Meksiko po ukradene konje — reče strpljivo Bond, nagnuvši se nad svoj stari писаći stol. — Katkad

nismo naročito izbirljivi s obzirom na to čije konje dobijemo. Mnogi su žigovi registrirani ovdje na sjeveru, čak u Wyomingu. Dakle, sve je jasno.

— Možda je vama jasno, ali meni nije. Što ako netko počne postavljati pitanja?

— Eto, baš zbog toga su potrebni ljudi poput onih Meksikanaca — osmijehne se Bond.

Carson ga je bezizražajno promatrao. No Bond doda kako bi ga umirio:

— Kažite samo da ste ih kupili od mene. Ja ću to potvrditi.

— Ne bih vas htio gnjaviti — reče Carson — ali ako vas oni budu posjetili, kako bi ustanovili da li sam kupio od vas konje, pa ćete potvrditi moju izjavu, zašto mi odmah ne dadete kupoprodajni ugovor? On će mi biti dovoljna potvrda i nećemo gubiti vrijeme. Osim toga, izbjeci ću opasnost da mi neki pretjerano revnosta sheriff ne stegne vrat.

— Oдавде do ranča Kinga Fishera nećete raići na pretjerano revnosne šerife — reče Bond. — Nitko se u ovom kraju ne želi sukobiti s Kingom Fisherom.

— Adios — promrmlja Carson i, prebacivši bisage preko ramena, izađe na jako podnevno sunce.

Prijeđe preko prašnjave ulice i pripremi se da uzjaše na konja. Međutim, prije nego što je stavio nogu u stremen, Bond mu dovikne da se vrati.

Pošto je Bond napisao kupoprodajni ugovor, Carson ponovo isprazni bisage. Upita ga da li bi mu mogao preporučiti dvojicu sposobnih ljudi koji bi mu pomogli pri tjeranju konja na sjever.

Za deset minuta Bond dovede dvojicu. Jedan je nosio čelične mamuze. Imale su velik kotačić, promjera gotovo deset centimetara. Taj je kotačić, bez sumnje, rezao konjima bok poput pile. Čovjek reče:

— Pojure kao munja, kažem vam.

— Uvjeran sam u to — odvrati Carson.

Odbije obojicu. Odbije još dvojicu koje je Bond doveo iz mračne sobe u stražnjem dijelu zgrade gdje su spavali.

— Bogamu, Carstone — reče Bond — ja ne znam kojeg vrata vi hoćete.

— Ljubazno vam zahvaljujem na pomoći — odvrati učtivo Carson.

Ode u najbližu konjušnicu i nahrani konja. Postigao je ono što je htio: izlučio je sve one koje mu preporučuje Bond, čovjek koji ga, očito, ne podnosi. Prema tome, dolaze u obzir svi ostali.

Upita dječaka koji je radio u staji poznaje li neke ljude koji žele raditi. Dječak odgovori da su njegova dva strica voljni raditi i da žive prilično blizu, u San Ildefonsu.

— Bi li senjor htio pričekati do uvečer? — upita dječak.

Carson klimne. Uvečer dodoše oba strica. Bili su to četrdesetogodišnjaci, naborana lica boje mahagonija i žuljevutih ruku. Imali su male kotačiće na mamuzama, a konji su im izgledali uredno. Kad su skinuli sedla i sjeli da porazgovaraju s Carsonom, vidjelo se da konjima nisu sedla nimalo našuljala leđa. Carson je bio zadovoljan s tom dvojicom. Pristali su da pođu s njim.

VIII

— Je li ti Bond zadao neprilika?

Carson slegne ramenima.

— Što je kazao o Meksikancima?

— Ništa. Rekao sam mu samo da sam ih se otarasio.

King Fisher zagunda i hitro skoči s viseće mreže. Ta je njegova hitrost uvijek iznenadivala Carsona.

— Bond me ne podnosi. To znači da ne podnosi ni tebe. Pokopao si one Meksikance?

Carson zatrese glavom.

— Uokolo ima mnogo lešinara? — upita King Fisher.

— Ima.

— Lešinari bi mogli privući ljude, a ako ljudi otkriju bilo što, Bond će to saznati.

— Nisam stekao dojam da ga mnogo zabrinjava što se dogodilo dvojici Meksikanaca.

— Možda — odvrati King Fisher — ali ako ne podnosi mene, a ti se jednog dana pojaviš u Meksiku, on će

reći svima što se dogodilo. Jesi li ikada bio u meksičkom zatvoru?

Carson zatrese glavom.

— Ondje te ne hrane. Hrani te rodbina. Ako nemaš nikakve rodbine, ne jedeš. No, ti ne bi ni imao vremena da ogladniš. Ustrijelili bi te kad bi pokušao pobjeći. Čak i ako ne bi pokušao.

— Lažni bijeg?

— Lažni bijeg — potvrdi King Fisher i zapali cigaru. — K vragu, imao sam za tebe ondje neki posao. — Pogleda Carsona. — Osjetljiv. Nitko drugi nema dovoljno hrabrosti ni pameti za nešto takvo.

— Vi me plaćate — reče Carson.

— Ne nagovaram te, Carstone. Razmisli.

— Razmislio sam.

— Sukobio si se s onim Meksikancima s ove strane rijeke ili u Meksiku?

— U Meksiku.

— Dodaj, htio bih ti nešto pokazati.

Krenuli su kroz dvorište. Kraj zidova su se još vidjeli tragovi cvjetnih gredica koje je nekoć uređivala žena Kinga Fishera, ali ih je on poslije njezne smrti zapustio.

King Fisher se zaustavi pred niskom, čvrsto građenom kućicom od opeke.

— Bond će uskoro saznati da se Meksinaci nisu pojavili ni u jednom gradiću uz rijeku. To će ga natjerati na razmišljanje. On rado sjedi u onom svom malom uredu i razmišlja. Prije ili poslije zaključit će da ćeš se vratiti prema Isletu. Tada će donijeti neke odluke. On ima prijatelje i u Meksiku. Od njih saznaje sve što ga zanima. Kažem ti, momče, gurnut ćeš ruku u stupicu. — Izvadi iz džepa velik ključ i gurne ga u lokot. — Zaista želiš prihvatiti taj zadatak?

— Ne sviđa mi se Bond — odvrati Carson — pa me veoma zanima je li dovoljno brz da uhvati moju ruku u tu stupicu.

King Fisher se tiho nasmije. Carsonu se činilo da nije nimalo zabrinut premda je upravo izgubio dva sposobna čovjeka.

Kažes, probudio te škljocaj puštanog zatvarača? — reče King Fisher.

— Da.

— Imaš lagan san.

— U posljednje doba.

— Hm, treba da to imamo na umu.

King Fisher otvori vrata. Prostorija je bila ispunjena sanducima. Neki su bili dugoljasti a neki četvrtasti. Na dugoljastima je bila oznaka: »lopate«, a na četvrtastima: »dlijeta«.

King Fisher udari nogom o jedan dugoljast sanduk.

— Vinčesterke — reče.

Udari nogom o četvrtast sanduk i upitno pogleda Carsona.

— Kladiš se da nisu dlijeta — odvrati Carson.

— Pobjedio si — reče King Fisher. — Unutra su meci.

Zatvori vrata i zaključa lokot.

— Ne namjeravam započeti rat — reče. — Međutim, netko drugi ima takve namjere. Stoga je spreman da dobro plati. I to stokom. Srest ćeš se s njim u Saragozi.

— Na meksičkoj strani?

— Tako je. Želiš li se povući?

— To nisam rekao.

— Ako upadneš u neprilike, bježi prema Rio Grandeu koliko te noge nose. Šaljem s tobom Bearclawa. Ona šerifska zvijezda ipak bi mogla donekle pomoći. Usprkos svemu, neće biti ugodno ako saznaju o onoj dvojici Meksikanaca.

* * *

Tog su popodneva natovarili kola. Na dno su stavili sanduke metaka, na njih sanduke s oznakom »lopate«, a na vrh klupka bodljikave žice.

King Fisher dade Carsonu Bondovu pismenu narudžbu kojom je tražio sto pedeset lopata, u svakom sanduku po deset, šezdeset sanduka dlijeta i pedeset koluta bodljikave žice. Narudžba je bila napisana Fisherovim rukopisom. Vidjelo se da se tinta još nije ni sasvim osušila.

Carson pažljivo spremi narudžbu i osmjehne se.

— Bond je mnogo privlačniji momak nego što ti misliš — reče King Fisher. — Dao mi je hrpu takvih narudžbi koje treba samo da popunim. Bodljikava je žica na kolima radi toga da obeshrabri znatiželjнике. Pokušaj je prodati Bondu.

— Pa, on ju je i naručio — odvrati Carson.

King Fisher se pljesne po bedru.

— Tako je, on ju je naručio! — nasmiје se oduševljeno.

Na ogradi obora šutke je sjedio Bearclaw i promatrao Kinga Fishera kako broji tisuću dolara u zlatnicima.

— To je za troškove — reče King Fisher, a kad je Carson spremio zlatnike u svoje bisage, doda spustivši glas: — Promatram Bearclawa. Baš je smiješno gledati to priglupo lice dok razmišlja. Jednostavno, ne može shvatiti sve to. Takav je otkad je saznao da si ustrijelio Pedra i Manuela. Malo je pametniji nego ostala moja rodbina, ali to ne znači baš mnogo. Podsjeća me na onu staru meksičku uzrečicu: »U zemlji slijepaca i jednooki je kralj.« Znaš li je?

Carson klimne. King Fisher se nasmiјеši.

— Ostali su zaključili da si hladnokrvno ubio tu dvojicu mojih ljudi. Htjeli su te šćepati.

— Do vraga, zašto bih hladnokrvno ustrijelio dvojicu ljudi? Nisu imali novaca.

— To svi znaju. Međutim, mogao si ih ustrijeliti zato što su bili odani meni. Odani do one noći kad si ih vidio kako hvataju oružje. Ako se to, doista, dogodilo.

— Doista se dogodilo.

— Dobro — promrmlja King Fisher, gledajući Carsona i smješkajući se. — Da, upravo to se dogodilo. Rekao sam to momcima. Pa ipak, htjeli su se obračunati s tobom. Nitko ne vjeruje da si mi odan samo zato što sam ti spasio glavu. Tko ti je stavio uže oko vrata? Stari King Fisher! Prema tome, zašto ne bi ponovo razmislio o svemu duboko u Meksiku, sa svim onim zlatom u bisagama? Ha! Zašto ne bi? Upravo to su govorili. Dakle, što si učinio? Ustrijelio si ih dok su spavali. Rekao si im da ćeš preuzeti stražu i pucao si kad su zaspali. Ono, Carstone, pitam te što ne valja u tom zaključivanju?

— Zašto sam se vratio?

— Tko zna što se skriva u čovječjem srcu? — reče King Fisher kao kakav stari propovjednik. — Možda si smatrao da nitko neće pomisliti da si ih ubio ako se vratiš. Možda nisi htio živjeti u Meksiku. Možda ti se ne sviđa tamošnja hrana. Zaista, ja ne znam.

Rekao sam im da si postupio ispravno. Međutim, čuvaj ih se.

— Čujem da je Archie dobar strijelac.

— To je istina. Najbolji strijelac vinčesterkom kojega sam ikada vidio. On ima svakakvih mušica, no svojim sam ga očima vidio kako u punom galopu pogađa lokot na vratima poštanskog ureda. Nije namjeravao opljačkati poštu, već se samo kladio da to može učiniti. Nakon toga sam pisao državnom šerifu i guverneru i jedva ih nagovorio da zaborave sve to. Taj budalasti Archie ne razlikuje povredu saveznog zakona od nekakva običnog prekršaja.

— Želim da pođe sa mnom.

King Fisher se iznenadi.

— Mislio sam da ti se ne sviđa rođak Archie.

— Ne sviđa mi se. Međutim, htio bih da bude uz mene vješt strijelac.

— Treba da pripaziš na njega. Prgav je i pokušat će da te izazove, a brz je.

— Mislim da će mu u Meksiku prijati moje društvo. Osjećat će se osamljenim.

— Vjerojatno. Neće biti oduševljen, no poći će s tobom. Kada namjeravaš krenuti?

— U zoru. Želim još obaviti nešto u gradu.

— Dobro. Budi oprezan.

Carson klimne i podigne se u sedlo. Dok je izlazio iz obora, Bearclaw je gledao za njim.

Gledao ga je i King Fisher. Bio je zadovoljan. Činilo se da Carsonovi poslovi vrlo dobro napreduju.

IX

Carson otvori oči i provuče prste kroz podrezanu kosu. Ošišao se prvi put nakon nekoliko mjeseci. Brijać mu je namazao kosu nekim uljem koje je žestoko mirisalo, no svidao mu se taj miris. Možda zato što mu je, dok je još bio dijete, za vrlo rijetkih posjeta brijaćnici brijać davao lizalicu pošto bi mu kosu namazao takvim uljem. Brijać mu počne trljati glavu.

Carson zažmiri. Osjećao se izvrsno. Upravo je otplatio jedan dio duga. Imao je na sebi novu košulju i hlače,

a na drvenoj je vješalici visio sombrero koji je kupio prvi put poslije pet godina. Ispod šešira je visio opasač s teškim koltom. Koža opasača je već bila stara i ispucala; izdržala je mnoge pljuskove i prošla kroz mnoge rijeke, a vrlo rijetko ju je podmazivao. Ponovo zažmiri i odluči nabaviti novi opasač.

U brijaćnici su se začuli nečiji koraci. Približili su se njegovoj stolici i zaustavili.

— Bogami, izvrsno miriše — reče Archie.

Carson ne otvori oči.

— Moj revolver visi na vješalici iza tebe — reče. — Možeš pucati bez bilo kakve opasnosti.

— Misliš li da si postao kralj, je li? — bijesno će Archie.

Carson još ne otvori oči.

— Želiš li razgovarati sa mnom, mali? Ja ne želim razgovarati s tobom. Zašto ne uzmeš svoj veliki revolver i ne gađaš limenke na ogradu, zamisljajući da su Indijanci?

— Izaziva te, Archie! — dovikne netko izvana. — Hoćeš li uložiti nešto u tu igru ili ćeš mu sve prepustiti?

Brijać pomakne ogledalo u stranu. Carson je to osjetio. Otvori oči i reče:

— Ostavi to ogledalo ovdje. Želim vidjeti kako si obavio posao.

Očito, Archie je cijelom gradu ispričao svoje namjere. Pred brijaćnicom kao da su se okupili svi koji su mogli doći i zurili unutra kroz prijav prozor. Međutim, nigdje nije bilo Bearclawa: po svoj se prilici pretvara da nastoji održati red. Carson opet zažmiri.

— Dakle, Archie — reče razočarano brijać — pogledaj ga. I ne gleda te kod govoriš. To je baš neučtivo.

— Ja mislim da je to čak drsko — reče Carson — a što se tebe tiče, ti si glup.

Archie zgrabi brijaćev ubrus svezan Carsonu oko vrata i baci ga na pod. Carson ne otvori oči, a lice mu ostane sasvim smireno.

— Je li ti to dovoljno, kukavico? — vikne Archie, a ruka mu je lebdjela izvan revolverskog drška.

Carson otvori oči. Nije se uopće osvrtao na Archieja. Ponašao se kao da ovoga nema u brijaćnici. Pogleda se u zrcalo. Domahne brijaću da pridrži iza njega maleno ogledalo. Ocjenji-

vački pregleda kosu na potiljku i prijede rukom preko nje.

— Nije previše... — započne.

— Neću ti pucati u leđa! Okreni se!

— ... skraćena — dovrši blago Carson.

Osmjehne se gledajući Archiejevo bijesno lice u zrcalu. Znao je da se neće dogoditi ništa ozbiljno sve dok je bez oružja. Znao je da bi, kad bi imao revolver o boku, mogao učiniti i nešto što mu ne bi odgovaralo. Stoga je više volio biti nenaoružan.

— Neću se okrenuti — reče.

— Sto bi trebalo učiniti da ti povučеш revolver? — zapita Archie.

— Možda zakopčati opasač — odvratí Carson. — Možda pružiti uzbuđenje za kojim čezneš. A možda i ne pružiti. Ovisi o tome kako budem raspoložen. Budeš li postupao sa mnom kako treba, možda ću uzeti opasač. Budeš li bezobrazan prema meni, možda ga neću uzeti. Možda ću, jednostavno, otići odavde. Treba da se strpiš dok ne donesem odluku.

Nekoliko se ljudi nasmije.

Archie nije bio budala. Znao je da je svakog trenutka sve smješniji. Stoga se naglo okrene, zgrabi Carsonov opasač i dobaci ga Carsonu.

— Prihvati se posla! — vikne.

Carson je držao opasač u lijevoj ruci. Otkopčavao ga je vrlo sporo. Archie je drhtao od nestrpljivosti.

— Bolje da sjedneš — napomene ljubazno Carson i prestane otkopčavati opasač, pa pažljivo pogleda Archyja. — Zaista, to bi ti bilo najpametnije. Ova stolica na kojoj sjedim veoma je udobna. Izvoli, sjedni! Ja se neću ljutiti ako budem stajao dok se petljam s tom kopčom.

Ustane i učtivo korakne u stranu kako bi Archie mogao sjesti.

— Hajde, hajde! — reče Archie, jedva vladajući glasom. — Jesi li otkopčao taj prokleti opasač?

— Nisam — odvratí Carson.

Ponovan smijeh izvana još više razdraži Archieja.

— Otkopčaj ga!

— Želim živjeti malo dulje — reče skrušeno Carson.

Carson polako otkopča opasač. Archie je napeto promatrao svaku kretanju, stišćući i otvarajući desnu šaku.

Carson rastvori opasač. Držao je njegove krajeve visoko u zraku.

— Doista se ne želiš odmoriti na stolici dok čekaš? — zapita mirno i pokazę ponovo na stolicu.

Okupljeni se ljudi nasmiju. Archie ih bijesno pogleda, zatim se okrene opet prema protivniku. Carson vrlo polako zakopča opasač. Tada dignę ruke. Archie je bio napet i blijed.

— Htio bih postaviti jedno pitanje — reče prijazno Carson. — Pitanje je — nastavi ozbiljno — da li ćeš se, ako spustim ruke da malo jače stegnem opasač, suviše uzbuditi?

— Stegni ga!

Carson vrlo oprezno spusti ruke. Stegne opasač.

— Želim stegnuti opasač — započne mirno kao da je željan razgovora — zato što...

— Baš me briga zašto! — vikne Archie. — Povuci napokon taj revolver!

Carson pusti kopčę. Podigne šake do visine ramena, te ih otvori i zatvori nekoliko puta gledajući Archieja.

— Spreman... — započne Archie.

Brijač je poslije ispričao Kingu Fisheru:

— Nikada nisam vidio nešto tako brzo. Archie je tek izvukao kolt iz korica kad mu je Carson prislonio revolversku cijev na desno uho. Archie se okamenio, zinuviši od čuda. Tako se iznenadio da nije ni bio uplašen. A onda se malo razmislio i uplašio se, tako se uplašio da nije mogao ni gutati slinu. Bojao sam se da mu je odzvonilo.

— Što se tada dogodilo? — progundā King Fisher.

— Carson je šapnuo nešto Archieju u drugo uho.

Jedino ja sam čuo te riječi, jer sam bio najbliži. Kazao je: »Ne okaniš li se revolvera, poginut ćeš.« Oduzeo mu je kolt. Tada je zgrabio kist za sapunjanje; na trenutak sam pomislio da će nasapunati Archieju lice, ali se samo osmjehnulo i vratio kist na stolicę. Nakon toga je istresao metke iz Archiejeva kolta i spustio ga u korice. Gomila je zabezeknuto zurila. Archie je izjurio na ulicu, skočio na konja i odjurio kao da je na trci.

— Imao je sreću — reče King Fisher. — Najpametnije mu je da se ohladi. Baš je zvekan! Uvijek mu je na pameti to kako će dokazati svoje sposobnosti. Carsonu nije potrebno da to dokazuje. Ako ga Archie još jednom izazove, bojim se da će moj rođak izvući kraći kraj. No, pripremio sam nešto za njega. Možda ga to oslobodi neprilika. Osim toga, možda odraste. To bi mu bilo najpametnije ako želi živjeti.

* * *

Sporim su kolima bila potrebna dva tjedna da stignu do Islete.

Archie je, kao i obično, bio mrzovoljan. Ponio je sa sobom karte, pa je uvečer slagao pasijans sve dok ne bi postao pospan.

S druge strane, Bearclaw je jahao ispred kola. Ako bi se Carson slučajno našao kraj njega, on bi se šutke premjestio na začelje.

Jednog su jutra ustanovili da im je nestao jedan rezervni konj; umjesto njega pronašli su otrcane mokasine. Carson je znao da je to vrlo jasna poruka Komanča koji je ukrao konja da je bio umoran od hodanja.

— Da li ćemo se vraćati istim putem? — zapitao je Archie.

Carson je odgovorio potvrdno; to je najkraći put. Nakon toga je Archie promrmiljao da ih očekuju nevolje i više nije igrao pasijans uvečer.

* * *

Bond je sjedio na pisaćim stolom kad je Carson napokon ušao u njegov ured. Prije nego što je Carson mogao bilo što kazati Bond podigne ruku.

— Dovezli ste lopate i dljetja?

— Jesam.

— Koga ste ostavili da čuva tu robu?

Carson pokaže palcem preko ramena.

Bond odmah ustane i priđe prozoru. Spusti se opet na stolicu i reče:

— Zaboga, tu dvojicu.

Carson gotovo osjeti blagonaklonost prema njemu.

— Ha, ako su već tu, ne može se ništa izmijeniti — reče Bond. — King Fisher vam je kazao u čemu se sastoji vaš zadatak?

— Kazao je. Saragoza.

— Što vam je još kazao?

— Ništa.

— Hm, to baš nije dobro. Iz Saragoze potječu ona dvojica Meksikanaca. Oni koje ste otpustili. — Bond jedva primjetno naglasí posljednju riječ. — U Saragozi su zamijetili da ih nema otkad su došli ovamo s vama. Nisu ni pisali ženama. Otvoreno vam kažem, za vas ne bi bilo preporučljivo da sada koraknete u Meksiko. — Osmjehne se. — Prema tome, bolje je da osobno obavim taj posao.

— Na jugu je prilično opasno?

— Za vas jest. Za mene nije. Ja imam ondje prijatelje.

— Snalazite se.

— Da, snalazim se.

— Treba da me upoznate s jednim čovjekom u Saragozi, je li tako?

— Tako je — reče lijeno Bond.

— No s obzirom na stanje stvari smatrate da je pametnije da ja ostanem ovdje, a vi da odete, onamo i sve uredite, zar ne?

— Tako je. Manja je opasnost.

— Da, znam. Otpremit ćete onamo lopate i dljetja?

— Ni govora. Nisam tako glup. Ta će roba ostati u Texasu dok se ne dogovorimo o svemu. Tada ćemo se sastati na otočiću usred Rio Grandea i započeti trgovanje. Toliko goveda, toliko vinčesterki. Recimo, on dotjera deset grla u Texas, ja pošaljem tri puške u Meksiko. Ako iznenada odluče da nas prevare, neće nanijeti veliku štetu. Razumijete?

— Razumijem. A što onda ako vi odlučite da prevarite njega?

— Tko to učini u ovom kraju, ne živi dugo, Carsone. Posvuda ima šumara i šikara u kojima se može postaviti zasjeda.

Carson se pravio da razmišlja, a onda mu se na licu odrazi olakšanje.

— Čini mi se da je to siguran način — reče. — Uvjereni ste da možete doskočiti tome rančeru?

— On nije rančer — odgovori Bond, vidljivo uživajući. — On je general. Izgleda kao u cirkusu. Ima velik sombrero sa zlatnom vrpcom, hlače ukrašene srebrom i dva redenika preko prsiju. Osim toga, smrdi.

— Smrdi?

— Nikad se ne pere. Ni ja se ne perem često, ali on se ne pere nikada.

— Pravi je general?

— Ni govora. On je običan razbojnik. No lako je meni s njime. Uspijevam se sporazumjeti s gotovo svima na jugu. Pretpostavimo da vi preuzmete taj zadatak. Ne poznate nikoga, dođete sami ili možda s onom dvojicom lakoumnika. Tada vas netko prepozna kao čovjeka koji je bio s onom dvojicom Meksikanaca koje više nitko nije vidio. Vi objasnite da ste ih otpustili. Međutim, ako ste ih otpustili blizu njihovih domova, kako to da se nisu vratili?

— Veoma ste mi pomogli — reče Carson.

Naslutio je već da bi Bond vrlo rado saznao što se dogodilo s onom dvojicom. Budući da, koliko se može zaključiti, prikuplja podatke koje može iskoristiti, zacijelo ima neki razlog zbog kojeg želi saznati istinu. Kad bi je saznao, po svojoj prilici koristio bi se njome kao oružjem.

— Ljudi su danas ovdje, sutra ondje — reče Carson ustajući.

Bond slegne ramenima, prikrivajući svoju razdraženost.

— Nitko ih nije vidio — napomene.

Carson okrene prema njemu dlanove, te digne i spusti ramena. Stavi na glavu šešir.

— Mislim da ću ipak osobno otići u Saragozu.

Bond na trenutak zine.

— Čovjek me plaća — nastavi Carson — pa treba da učinim ono što mi kaže. Rekao mi je da odem u Saragozu, i ja idem. Hvala na ponudi.

Izađe. Preostalo je još oko jedan sat do podneva. Ako odmah krene, prijeći će Rio Grande i stići u Saragozu u dva sata, baš poslije podnevnog počinjaka.

— Trebalo bi da se vratim do šest sati — reče on Bearclawu. — Ostanite uz kola. Ne vjerujem baš previše našem prijatelju.

Bearclaw zagunda. Carsonu je bilo drago što se on slaže s njegovim mišljenjem.

Krenuvši prema rijeci, vidio je na prozoru Bondovo lice.

* * *

Dvadesetak minuta poslije toga, dok mu je konj gackao po plitkoj vodi, razmišljao je o tome kako bi posljednja dvojica, kojima se pozdravio u

Sjedinjenim Državama bili oduševljeni kad bi on zaglavio u rijeci ili u Saragozi. Njima treba pribrojiti i Bonda.

X

Kad je Carson ujahao u Saragozu, skupina djece upravo je gadala kamenjem mršavog smeđeg psa. Pas se strpljivo udaljavao, podvivši rep među noge. Jedan ga kamen pogodi u vrat. Zacvili i potrči. Uto se Carson ispriječi između djece i psa, te im strogo zapovjedi da prestanu s time. Zapanjeno su ga gledali. Pričeka da se pas izgubi među kućicama, a onda produži.

Sjaše pred jednom krčmom. Zvala se: »Cvijet Chihuahue«. Iznad zaklopnih vrata što su sezala od pojasa do ramena penjala se loza.

Carson uđe, sjedne za stol i naruči rakiju. Krčmar nareže nekoliko kriški limuna. Doneše Carsonu tanjurić sa soli, rakijom i limunom. Gledao je Carsona kako polako liže sol, pijuću rakiju i gricka kiseo limun. Rakija je pekla kao žeravica. Carson naruči još jednu čašicu. Ne bi bilo pametno da bude nestrpljiv ako želi saznati nešto.

Za šankom su stajala četiri muškarca. Svi su se okrenuli i zagledali u njega. Nišu se pretvarali da ga ne gledaju.

Carson je imao dojam da namjeravaju nešto poduzeti. Odluči da promijeni plan. Umjesto da čeka u krčmi punoj neprijateljski raspoloženih ljudi bolje će biti da bude vani; ugodnije će mu biti sunce nego ta mračna jazbina. Osim toga, kad se nađe vani, bit će blizu svog konja, ako bude potrebno da u galopu napusti grad.

Izenada opazi nekoliko pari nogu koje su se brzim koracima približavale vratima. Izvuče košt i stavi ga u krilo, ispod stola, tako da se nije mogao vidjeti.

Noge se zaustave pred vratima.

Carson spusti ruke u krilo. Tada osjeti čeličnu cijev na potiljku. Prekasno se sjetio prozorčića iza sebe.

— Ruke uvis!

Carson digne ruke. Cijev mu se zabije dublje u potiljak.

— Više, mnogo više, prijatelju!

Carson potpuno ispruži ruke.

— Gotovo je! — dovikne knemar.

Uđu oni koji su zastali pred vratima. Nisili su vinčesterke. Jedan preda svoju pušku čovjeku kraj sebe, približi se i uzme Carsonov revolver. Ustukne, pregleda ga i zadovoljno zagunda, zatim ga zatakne za pojas i uzme opet svoju pušku. Pristupi šanku i nasloni se na nj, zureći u Carsona. Nitko ne reče ništa. Čelična se cijev odlijepila od Carsonovog potiljka.

Carson, dabome, nije bio nimalo oduševljen: ostao je bez oružja, a nalazi se u stranoj zemlji.

— Što se to događa? — zapita, nastojeći da mu glas bude što bezbrižniji.

Nitko ne odgovori. Zato slegne ramenima i popije posljednje kapi rakije.

Usprkos svemu, nije se suviše uznemirio. Imao je dojam da ti ljudi pred njim nisu neka gomila spremna za linčovanje. Kad ustanove da želi razgovarati s generalom, sve će biti bolje. Nevolja je samo u tome što bi, tražeći generala, mogao imati neprilike s pravom vojskom koja vjerojatno traga za generalom. No uspije li stupiti u dodir s generalom, ovaj će ga štititi zbog vlastitih interesa; potrebne su mu vinčesterke i municija.

Uđe još nekoliko ljudi. Na pragu se pojavi nizak, snažan čovjek. Ostali se odmah odmaknuše u stranu. Došljak je držao revolver u ruci. Uperi ga u Carsona i mahne mu da ustane. Carson se polako dignu, ocjenjujući udaljenost od najbližih protivnika. Čovjek napravi revolverskom cijevi nalen krug. Carson se okrene prema zidu. Vjerovao je da taj plećati čovjek nije tako bezobziran da bi mu pucao u leđa.

Čovjek reče trojici da ostave svoje oružje na šanku i pretraže Carsona. Brzo su izvrnuli Carsonu džepove. Na pod su pala tri srebrna dolara i otkotrljala se.

Carson je gledao kroz prozorčić. Vidio je četiri žene kako sjede na grubo istesanoj klupi pod topolom. Tri su bile tamnopute, prave Indijanke. Četvrta je, mnogo vitkija od ostalih, imala svjetliju, maslinastu put. Crte lica bile su joj klasično španjolske. Kad je prebacila rubac preko ramena i ugledala ga, iznenađeno se trgne opa-

zivši u krčmi ljude s puškama uperenim u njega.

Carson se navikao na to da Indijanke spuštaju pogled kad god zamijete da ih netko promatra. Međutim, ta žena nije spustila pogled. Mirno ga je promatrala. Ustala je i pošla, a ostale su je žene pratile.

Iz razmišljanja ga trgne netko tko mu je kožom vezao ruke. Isti ga čovjek okrene i gurne u stolicu.

Tada mu priđe onaj zdepasti čovjek, skine mu čizme i pregleda ih. Zadovoljno zagunda. Carsona to ne iznenadi; platio ih je punih dvadeset dolara.

Zdepasti ga podigne sa stolice, sjedne na nju i navuče čizme. Pristajale su mu. Sretno se nasmiješi. Tada prekrži na prsima debele ruke i zagleda se u Carsona.

Carson je bio uvjeren da je to neki državni službenik, možda šerif ili graničar. Saznao je da on stiže u Meksiko kako, bi sklopio posao s jednim odmetnikom. Ispitivat će ga dan-dva, a onda će ga, pošto odbije bogato mito, pustiti.

Bitno je da ga ne ubiju u prvih pola sata, da ne pripreme lažan bijeg. Istina, nije mogao smisliti nikakav način kako da se spasi ako mu podmetnu pokušaj bijega, no namjeravao je dobro otvoriti oči i uši.

— Što radiš ovdje? — zapita zdepasti na španjolskom.

— Ovdje sam poslovno. Vi ste šerif?

Zdepasti se osmjehne. Okrene se opet prema Carsonu.

— Da, ja sam šerif. Što hoćeš?

— Ne bih htio gubiti ni svoje ni vaše vrijeme. Gdje je šerif?

— Nije ti ostalo mnogo vremena, amigo. Smatraj me šerifom i odgovaraj na pitanja.

Carson mu prkosno okrene leđa. Gleđao je ostale. Jedan od njih polako prijede kažiprstom preko grla.

— A zašto ne? — dobaci spokojno Carson.

Čovjek ga zapanjeno pogleda. Očekivao je strah ili otpor.

Zdepasti pocrveni. Ustane, zgrabi Carsona za lakat i žustro ga okrene, ali se ukoči kad mu izvana dovikne neki glas:

— Dosta je, Pablo.

Grubo izguraju Carsona iz kuće. Jedan mu čovjek uzme sombrero i stavi

mu na glavu svoj stari prljavi šešir. Carson je bio sretan što nije ostao go-loglav pod jarkim suncem.

Doguraju ga do konja. Tražio je pogledom čovjeka koji je doviknuo Pablu da prestane, ali nigdje ga nije bilo. Činilo se da svi nekoga čekaju.

Napokon iz niskog restorana s druge strane ulice izađe jedan čovjek. Jeo je tortilju. Obrisu usta nadlanicom. Cijelo je vrijeme pronicavo i očjenjivački promatrao Carsona. Moglo mu je biti oko trideset godina. Svi su strpljivo čekali da proguta zalogaj.

Čovjek se vrati u restoran i kratko zapovjedi nešto. Izađu one četiri žene koje je Carson maloprije vidio. U sredini je dugačkim, laganim koracima išla djevojka svjetlije puti. Hladno ne skrivajući mržnju, pogledala je čovjeka koji je jeo tortilju. On kao da je to i očekivao, prasne u smijeh. Kosa mu je bila crna i dugačka. Imao je crne brčice. Izađe vlasnica restorana, također Indijanka, noseći u jednoj ruci tortilju, a u drugoj sombrero ukrašen zlatnom vrpcom. Čovjek stavi šešir na glavu.

Carson tek sada opazi da su mu hlače ukrašene srebrom.

Čovjek uzjaše na lijepog konja i približi se Carsonu.

— Zdravo, ljepotane.

— Ja želim... — započne Carson.

Htio je kazati da želi razgovarati o pošiljci lopata, ali je uspio izgovoriti samo prve dvije riječi jer ga je Meksikanac ošinuo bičem po licu.

— Ja govorim, ljepotane. Ti slušaj. Razumiješ?

— Ja ... — započne opet Carson.

Znao je da mora govoriti brzo i ispričati sve prije nego što ga povuku sa sedla i ustrijele. Bič ga ponovo ošine.

— Nemaš vremena za pričanje, ljepotane. Ja imam vremena. Ja sam general. Znaš li što je to general? Eto, ja sam to. Ja sam napola Jenki, a napola Španjolac. Ne mogu biti konjički oficir u meksičkoj vojsci. Stoga sam imenovao sebe generalom. Prilično zgodno, je li? Kako ti se sviđa moj engleski?

— Govoriš bolje nego ja — odgovori Carson.

Izjahali su već iz naselja. Stotinjak metara ispred skupine jahali su izviđači, a stotinjak metara iza nje bila je

zaštitnica. Carson je izbrojio pedesetak ljudi; svi su bili žilavi i suhonjavi, s velikim sombrerima. Nosili su mačete, a tek svaki četvrti imao je pušku. Redenici su im bili gotovo prazni. Gledajući ih, Carson je stekao dojam da su uvijekbani i iskusni.

— Govorim bolje nego ti? Ne znam je li to čudno — promrmlja general.

Namršti se na trenutak. Podigne bič i zamišljeno protirlija njime brk. Onda zahihće.

— Radim već tri godine u Texasu — reče. — Jednog mi je dana dojadilo da me ljudi zovu prljavim mješancem. Zbog toga sam jedne noći ubio predradnika i prešao preko Rio Grandea — Cmokne jezikom nekoliko puta uzastopce i lupi bičem po nogavicama, oponašajući brzo jahanje. — No, prije toga upoznao sam mnogo velikih ljudi u Texasu. Hej, kako ti se sviđaju moje hlače?

— Zadiviljeno pogleda srebro na nogavicama. Neko je vrijeme šutio i razmišljao.

— To sam srebro uzeo na haciendi na kojoj je moj otac bio peon — reče iznenada. — Vlasnik haciende je uzeo moju sestru. O, bila je zgodna. Kazao je mojem ocu neka ne bude znatiželjan i neka se ne raspituje što je s njom. Majka je mnogo plakala, pa je otišla u veliku kuću da razgovara. Udario ju je bičem. Bilo mi je deset-jedanaest godina. Pobjegao sam. Vratio sam se petnaest godina poslije toga, s dvije stotine pedeset ljudi. Majka i otac bili su mrtvi, a o sestri nije nitko ništa čuo već godinama. Ubio sam majordoma. Nije zaslužio da umre tako brzo, ali je veoma spretno rukovao puškom i nožem. Morao sam biti tih. Izvukao sam haciendera iz kreveta. Još se služio starim prijevarama; imao je u krevetu nekakvu petnaestogodišnjakinju. Ujutro sam okupio sve peone da gledaju. Žena mu je već dugo bila mrtva; baš šteta. Kćerka mu je bila u školi u Parizu; baš šteta. Provukao sam mu kolut kroz nos i vodio ga na lancu kao magarca. A bio je bezobrazan i tvrdoglav! Ipak, slijedio me. Nakon nekog vremena to nam je dosadilo. Tada smo se počeli zabavljati na drugi način. Kad je umro, rekao sam peonima: »Što mislite, što će učiniti s vama vlasti zato što me niste

spriječili? Ha? Mučit će vas isto tako. Je li istina?» Složili su se. Tada pitam: »Gdje ste sigurni? Uz mene. Uvijek u pokretu, uvijek s dobrim puškama, s mnogo metaka, a kad zauzmemo neku drugu haciendu bit će dovoljno lijepih haljina za žene, možda i srebrnih svijećnjaka iz crkvice.« Tako moja vojska raste. Nije teško. Ima dovoljno planina da se sakrijemo u njima, dovoljno divljači. Dovoljno stijenja da ga kotrljamo na policiju. Što misliš, tko je došao poslije tjedan dana kako smo ga ubili? Njegova kćerka. Dovezla se kočijom, a pratilo ju je šest vojnika. Ubili smo brzo te vojnike, veoma brzo! Uhvatio sam djevojku. Ona još čeka. Jednog ću je dana uzeti onako kako je njezin otac uzeo moju sestru. No, njoj se ne sviđa čekanje i baš zbog toga želim da čeka. Naučio sam u životu jedno: čekati da se dogodi nešto loše teže je nego kad se to odmah dogodi. Tako je, ljepotane! Ne znam zašto govorim toliko s tobom. Možda zato što imaš hrabrosti, došao si sâm ovamo, u Chihuahuu. I to nakon opoga što si učinio.

Carsonu se nije svidjela posljednja rečenica. Pravio se da ona nema nikakvog posebnog značenja za njega, ali je prema bijesnu pogledu koji mu je general dobacio ispod širokog oboda svog sombrera, naslutio da mu život visi o vrlo tankoj niti. General je tu rečenicu izrekao sporo i ojačano. Gotovo kao sudac koji proglašava presudu.

— Kad si prošli put bio ovdje, ubio si dvojicu Meksikanaca — doda general. — Ja ću te ubijati polako dva-tri dana. Neću te slušati ni raspravljati s tobom. Razumiješ? Gotovo je.

Odjaše prema čelu.

Za desetak minuta stigli su do muljevitih rječice strmih obala.

Carsonov je konj oklijevao nekoliko časaka, zato ga Pablo iznenada ošine bičem. Konj poskoči i posklizne se. Padne na bok i sklizne nizbrdo. Pri tome pritisne jahača u blato. Carsonu se glava nađe ispod površine vode, tako da je morao zadržati dah. Pablo se hihotao dok je konj uzalud pokušavao ustati. Svaki put kad bi pao gurnuo bi Carsona dublje u blato. Budući da je blato bilo meko i duboko, Carson je ostao neozlijeđen, ali se gušio i

jedva jedvice svladavao da ne počne dozivati u pomoć.

I general se već vratio, pa je, okružen svojim ljudima, zadovoljno promatrao taj prizor.

Uto skoči sa svog konja zarobljena djevojka. Zgrabi Carsona i pomogne mu da se dignu, ne obazirući se na mulj koji ju je poprskao.

Tek što joj je Carson, hvatajući zrak, zahvalio, general potjera konja i ošine djevojku po licu lasom. Ona pokušava dohvatiti laso, ali ga on dignu visoko u zrak i nasmije se. Vitlao je omčom iznad glave a drugom je rukom odguravao djevojku od sebe.

Carson stisne zube, obuzet bespomoćnim gnjevom a onda počne povraćati vodu i blato što ih se nagutao dok se konj valjao po njemu.

Grubo ga podigne na sedlo. Pablo mu izvuče pušku, obriše mulj s nje, zaljubljeno je pogladi i oprezno pogleda generala, a zatim je protiv volje gurne u navlaku. Očito, general ju je već odabrao za sebe.

Carson je bio tako iscrpljen i ošamućen da nije zamjećivao što se zbiva oko njega niti je razmišljao o onome što ga očekuje.

Nakon nekog vremena podigne glavu i ugleda djevojku kako jaše okružena ženskom pratnjom. Cuškali su je i gurali, ali nije ni trepnula okom. Iako omaljen, Carson se divio njezinoj dostojanstvenosti i strpljivosti.

Dva sata poslije toga Carson iznenada shvati gdje je: našao se na istom onom mjestu gdje je prije mjesec dana logorovao s Pedrom i Manuelom. Još su se vidjeli tragovi logorske vatre. Sjećao se jezovita škljocaja u noći.

U nosnice mu je prodirao vrlo neugodan smrad.

— Ne sviđa ti se taj smrad? Baš mi je žao — reče general i pogleda ga. — Sjaši.

Carson se još nikad nije spuštao s konja ruku svezanih na leđima. Stoga je oklijevao, pokušavajući smisliti kako da to učini.

General podbode svog konja i naleti na njegovog.

Carson odleti uslijed naleta na drugu stranu. Jedna mu mamuza zapne

za stremen. Konj poskoči u stranu, preplašivši se da je generalov konj pomahnitao, ali se, budući da je bio dobro uvježban, zaustavi čim je opazio da se Carsonova mamuza zapetljala za stremen.

Carson je bespomoćno ležao na leđima i gledao u nebo. Postepeno ga je obuzimao strah. Bio je uvjeren da ništa ne može spriječiti generala da se ne osveti zbog poniženja koje je doživio u Texasu.

U tom se trenu u Carsonovu vido-krugu nađe ženska ruka i izvuče mu nogu iz stremena. On smjesta sjedne i zagleda se u plave ženske oči. Opazi da je to ista djevojka koja mu je pomogla i u rijeci.

Uspije se dići i raskorači se nasred crvene ceste u moru prašnjavosiva grmlja.

General ga je, sjedeći na zemlji i položivši pušku preko koljena, netremice promatrao.

— Ne sviđam ti se, ljepotane? — reče i tiho se nasmije, pa zapali cigaretu i mahne rukom.

Jedan odmetnik donese pijuk i lopatu, te ih baci Carsonu pred noge.

General ocjenjivački pogleda tlo oko sebe.

— Ja mislim, ondje — reče, pokaže kažiprstom i nagne se natrag. — Mi čekamo, amigo.

Carson počne polako kopati.

— Reci mi — upita radoznalo general — zašto ih nisi pokrio kamenjem, a? Nema kojota. Nema lešinara.

Carson ne reče ništa, ali se u mislima složi s njim. Pretpostavljao je da će se lešinari, kao što se obično i zbiva, vrlo brzo pobrinuti za tijela. Bojao se da ga netko ne zatekne na tom mjestu, pa nije imao vremena da skuplja kamenje. Sada mu je bilo jasno da bi učinio pametnije da je žrtvovao jedan sat, makar ga netko i otkrio.

Shvati da nema nikakva smisla da se sada kaje, pa nastavi polako kopati, užurbano razmišljajući pri tome. Rađeći na žarkom suncu, veoma je ožednio. Kako nije imao na glavi sombrero, znoj mu se slijevao u oči i pekla ga je sol. S vremena na vrijeme uspravio bi se i obrisao lice rukavom.

— Pripremaš dobar grob; sviđa mi se kako kopaš — reče general.

Carson čučne i natrlja prašinom dlanove kako bi mogao bolje uhvatiti pijuk.

— Sinoć mi je poslao poruku tvoj vrli prijatelj, senjor Bond — reče general.

Carson se zagleda u njega.

— Kazao mi je gdje te mogu naći. Hej, Pablo, pogledaj ga! Rekao sam ti da mu se to ne sviđa!

Carson se trudio da mu lice postane opet bezizražajno.

— Bond mi je vrlo koristan — nastavi general. — U dobrim smo odnosima, ali nismo baš pravi prijatelji. Ne, nismo. Sklapamo poslove. Misliš, je li, kako ću se dokopati svojih vinčesterki ako te ubijem? Upravo to misliš?

— Da, upravo to mislim — odvrati Carson. — Jer, nećeš ih se dočepati. Ne, od Bonda ih nećeš dobiti.

— A zašto? — upita general.

— Zato što će on učiniti ono što želi King Fisher, premda ne podnosi Kinga Fishera ni mene. Nije tako glup kao što ti misliš.

— Tako?

— Tako — reče Carson. — Možeš dobiti svoje vinčesterke jedino ako me pošalješ po njih.

Naslani se na pijuk. Iskopao je već jamu duboku tridesetak centimetara, te mu se lice od vrućine jako zacrvenjelo. General ga odmjeri pogledom od glave do pete.

— Čovječe — reče — ja ništa ne moram. Razumiješ? Došao si u Meksiko, ušao sam u grad na Rio Grandeu, hrabar si, to je sve u redu, ali kad pogineš, nikoga neće biti briga za to. Nije li tako? Znaš li što će se dogoditi? Misliš li da ću poći sam u Texas? Ne, poći ću sa svojim prijateljima. Bond će vidjeti da se ne vraćaš. Saznat će da si poginuo. Uzet će vinčesterke i skupiti posao sa mnom. Onako kako želi King Fisher. I što će se tada dogoditi? King Fisher će kazati: »O, jadni senjor Carson, kad idući put krenem prema Saragozi, možda ću baciti nekoliko ruža u Rio Grande ili mu kupiti nekoliko svijeća u crkvi.« On neće znati da ću te ja sahraniti u grobu. Ti to ne zaslužuješ, ali si hrabar, čovječe, i stoga ti ukazujem čast. — Iznenada ustane, jer mu je pala na um neka nova misao, pa reče, oduševljeno digavši pušku: — Još nešto! Ako želiš

pisati majci, ja ti dopuštam! Poslat ću pismo preko rijeke.

Jedan je odmetnik nasjekao granja i, povezaвши ga kožnom uzicom, napravio tri križa Baci ih na zemlju kraj groba.

— Vidiš, amigo — reče general — ti mi se sviđaš. Dobit ćeš križ. Nismo mi Komanči.

Carson nastavi kopati.

— Vrlo dobro, vrlo dobro — pohvali ga general. — Dopada mi se način kako držiš lopatu. — Digne ruke. — Bez žurbe. Želim lijep grob za ona dva čovjeka kojima si pucao u leđa.

Carson podigne znojno lice. Žalio je za sambrerom koji mu je odnijela rijeka kad se konj srušio u blato.

— Još nikome nisam pucao u leđa — reče.

— Svakako, svakako, čovječe. Neka jama bude duboka, amigo.

Carson je kopao još desetak minuta. Tada se uspravi.

— Gotov si? — zapita general.

— Gotov.

General ustane i baci cigaretu. Gurne metak u pušku. Nekoliko ljudi koji su ljenčarili u sjeni grmlja sjedne.

— Izadi — reče on i mahne pušanom cijevi.

Carson se izvere iz jame.

— Mogu li i ja popušiti jednu cigaretu? — upita.

— Naravno — odvrati general, pa posegne u džep i izvadi kesu i papiriće.

Carson krene prema njemu.

— A, ne — reče general i uperi mu cijev u grud, pa strpa papir i šibicu u kesu i dobaci mu je.

Carson uvije cigaretu i zapali je. Zaključivši da bi bio uzaludan pokušaj da se približi generalu, pa mu dobaci kesu. General je uhvati i nasmije se.

Carson je polako pušio i razmišljao.

— U redu. Siđi u grob — reče general kad je Carson bacio opušak.

Carson se ne pomakne.

— U grob!

Carson se ni sada ne pomakne. Htio je da ga nasilu povuku u jamu; netko će mu se približiti i tada će mu se ukazati posljednja prilika.

General izreče na španjolskom neku rečenicu tako brzo da je Carson nije mogao razumjeti. Nekoliko ljudi spu-

sti na zemlju puške, a zatim staviše na tlo i nožve i revolvere. Počnu se približavati Carsonu s raznih strana.

Čekao ih je podiğavši se na nožne prste i napola stisnuvši šake. Bila su šestorica protiv njega.

Drugoj strani groba upravo su se približila dvojica. Htjeli su sići u jamu. Samo za djelić sekunde spustili su pogled. Carson uskoči u grob i uhvati ih obojicu za gležanj. Tresnuli su na zemlju. Međutim, odostraga su se bacila na njega trojica. Očekivao je to i bio je spreman: borio se šakama, zubima i laktovima. Dvojicu je onesposobio udarcima u želudac, da su se skvrčili, a treći se uhvatio za nos jer mu je potekla krv.

Carson opazi krajičkom oka da se general nije nimalo uznemirio. Sasvim spokojno je pušio i promatrao tu borbu kao da se zabavlja.

Dotrčala su još dvojica odmetnika. Jednome je bio zataknut za pojas revolver. Carson to zamijeti. Ali iznenađeno ga obuhvate odostraga, oko vrata, dvije ruke. Oslobođi se tog zahvata bacivši se na koljena i sagnuvši se prema naprijed. Uspije se uspraviti. Baci se prema odmetniku koji je imao revolver.

Uto mu sklizne preko glave omča i stegne mu ruke. Htio se osloboditi, no zahvati ga još jedna omča i povuče u grob. Upravo se dizao kad mu je preko glave pala treća omča i stegla mu vrat. Nije mogao podići ruke i olabaviti je.

U ušima mu zašumi dok se bez svijesti rušio na leđa.

XI

Polako se budeći iz nesvijesti, Carson začuje udaranje čekićem. Opazi da je privezan uz drvo. Zglaveci su mu bili sputani kožnom uzicom. Netko ju je polio vodom, pa mu se tako zarila u meso da su mu ruke posve odrvenjele. General je sjedio na istom mjestu, a puška mu je još bila u krilu.

Carsonu je omča ozlijedila grlo. Zaboljelo bi ga kad god bi progutao pljuvačku.

Udaranje se još čulo. Carson okrene glavu. Ugleda na tlu svoje sedlo, okre-

nuto naglavce; jedan odmetnik zabijao je šiljke u sedlo tako da su virili iz stražnjeg obluka četiri-pet centimetara.

Zbunjeno je to promatrao. Činilo mu se to besmislenim i mislio je samo na vodu. Okrenuvši glavu da vidi što znači to kuckanje, zastenje od boli. Tek sada osjeti da mu je cijelo tijelo izudarano.

General opazi da je opet pri svijesti. Kimne.

Odmetnici baciše sedlo na konja, pri-tegnuše kolan. Četvorica podignuše Carsona u sedlo. On se nagne naprijed kako bi izbjegao oštre šiljke. Premda je savio kralješnicu koliko god je mogao, šiljci su je dodirivali pri dnu.

Jedan odmetnik uzjaše i priveže svoje laso za njegove užde. Tada svi odjahu pet stotina metara niz cestu, gdje je bila velika čistina. Kad su stigli do nje, odmetnik koji je vodio Carsonova konja zaustavi se i pogleda generala.

General napuni pušku, zatim klimne.

Carsonov je konj, na kraju užeta dugačkog desetak metara, poslušno kaskao. Odmetnik podbode svog konja.

Jašući u brzom kasu, Carson više nije mogao zaštititi donji dio kičme. Suvviše je poskakivao, pa su mu šiljci gulili kožu. Pokuša se nagnuti još više prema naprijed. Zamijeti da je general podigao pušku. U tom času pomisli kako će ga konj, kad ga metak sruši sa sedla, vući za sobom jer onaj odmetnik drži drugi kraj užeta. Nadao se da će ga tane smjesta usmrтити. Napne mišiće očekujući udarac metka.

Prasak vinčesterke zazvuči resko i rasprši se u pustinjskom zraku. Metak prozuji na petnaestak centimetara od Carsonova obraza. Vidio je generala kako se smješka vadeći čahuru iz puške.

Namjerno je promašio. Carson je to znao. A za to je bila potrebna takva vještina kao i za pogodak.

— Brže! — vikne general. — Mnogo brže!

Odmetnik prijede iz brzog kasa u galop. Carsonov ga je konj pokorno slijedio.

Carsonu više nije nimalo koristilo što se naginjao prema naprijed: šiljci

su mu nemilosrdno strugali donji dio leđa.

General opet opali; ovoga puta metak prošiše nekoliko centimetara iza Carsonove glave.

Carson je znao: ako general bude ispravno ocjenjivao udaljenost kako bi ga promašio za samo nekoliko centimetara, on će poginuti ako iznenada trzne glavom prema naprijed ili prema natrag. Ne smije se micati, premda mu se šiljci zabijaju u leđa.

Igra potraje još desetak minuta. General dopusti i Pablu da ispali nekoliko hitaca. A onda mu to dosadi.

Trojica odmetnika grubo su povukla Carsona sa sedla. Bol u kralješnici bila je tako žestoka da je umalo kriknuo.

Napola su ga odvucli, a napola odnijeli do jedne rašljaste grane koja je ležala na tlu. Prisilili su ga da stane bosonog na njezin vrh, zašiljen mačetama. Trojica su ga čvrsto uhvatila dok su mu druga četvorica, upotrijebivši svu svoju snagu, širili noge koliko god su mogli, tako da mu se činilo kako će mu popucati tetive. Tada mu privežu stopala za granu.

Zglavci ruku bili su mu još sputani na leđima. Privezali su laso za kožnatu užicu i prebacili ga preko jedne grane baš iznad njegove glave. Snažno su povukli laso. To rastezanje izazove jaku bol. Tetive ruku i nogu nepodnošljivo su se napele, a hrptenjača se tako savinula da je imao dojam da će mu svakoga časa puknuti.

Neka ga ruka uhvati za kosu i povuče mu glavu prema natrag.

Pred njim je stajao general i promatrao ga pretvarajući se da je zabrinut.

— Je li ti dobro, ljepotane?

Carson ne reče ništa.

— Ne brini — nastavi general. — Došao si u Meksiko da vidiš mene, pa ću ti pružiti priliku da gledaš nešto zanimljivo.

Carson osjeti iznenadnu vrućinu. Na trenutak pomisli da ga peče sunce, a onda ugleda užaren željezni žig. Držao ga je Pablo.

— Baš je vruće, ljepotane — reče general.

Sagne se, uzme suhu grančicu i dodirne njome željezo. Ona se smjesta svine i pretvori u sivi pepeo.

— Eto, to je moj žig. Za moju stoku. Došao si ovamo da vidiš kakav posao možeš sklopiti sa mnom, nije li tako? Pokazat ću ti. Ovim ću ti žigom zatvoriti oči.

Mahne Pablu.

Pablo podigne žig i polako ga počne približavati.

Carson je instinktivno stiskao oči što je čvršće mogao. Vrućina je bila tako jaka da mu se činilo da će mu se oči posve osušiti i pretvoriti u prašinu.

Kao da je vrijeme postalo beskonačno, ne sve je trajalo manje od pola minute. Vrućina se udalji, a ona mu ruka pusti kosu. Otvorivši oči, vidio je sve kao kroz crvenu maglicu. Lijevo ga je oko boľjelo i svakih nekoliko sekundi smračivalo mu se pred njim. U prvi čas pomisli da mu netko rukom zaklanja oko, a onda opazi da nitko nije pred njim.

Desnim je okom vidio prilično dobro, osim što je sve poprimilo crvenu boju. Žig je ležao na zemlji nekoliko koraka od njega i hladio se.

Opazi Pabla kako mu izvlači vinčesterku iz navlake na sedlu. Cijelo je vrijeme bila na suncu, pa se blato, što se zavuklo u cijev kad se konj poskliznuo prelazeći rijeku, posve osušilo i stvrdnulo gotovo poput opeke. Pablo ukloni osušeno blato s otvora cijevi i odvagne u ruci pušku. Vidjelo se da uživa. Gurne u nju metak i još jednom je odvagne u ruci.

— Za mene, generale? — zapita.

General klimne.

Pablo priljubi kundak uz obraz i uperi cijev prema nebu.

Carson je bio čvrsto uvjeren da i u cijevi ima osušena blata. Gledao je Pabla kako ushićeno trlja obraz o kundak.

Pablo povuče okidač.

Cijev se rasprsne, a puška se prebacila u zraku.

Pablo padne na leđa i ostane ležati, krvareći i vrišteći. Slomljena mu je nosna kost, izgubio je jedno oko i nekoliko prednjih zubi; držao se objema rukama za lice, previjajući se i udarajući nogama one koji su mu pokušavali ukloniti ruke s lica.

Carson nije mogao prikriti zadovoljstvo.

General ga pogleda.

— Sviđa ti se to, ljepotane? — reče. — Vidjet ćemo da li ćeš se i sutra smijati. Laku noć.

XII

— Taj Bond — reče Archie, gledajući u grudi djevojke koja mu je sjedila u krilu.

Negdje u javnoj kući zidna ura otuĉa jedan sat. Djevojka je pri žutom svjetlu petrolejke, koja je visila na zidu, izgledala gotovo privlačno.

— Da — promrmlja Bearclaw, dižući petu čašu viskija.

— Taj Bond — reče opet Archie, trljajući djevojčino golo rame.

— Progovori! — progundā Bearclaw i pažljivo spusti čašu na stol. — Do vraga, progovori! Ne mogu piti dok ne zineš. Archie naglo ustane. Djevojka padne na pod, ali se on na nju i ne osvrne. Otetura prema vratima. Vрати se nakon jedne minute i ponovo se spusti na stolicu. Djevojka mu odmah sjedne u krilo i čvrsto ga zagrlji.

— Kamo si išao?

— A što ti misliš kamo sam išao? — odvrati Archie, napuni čašu i reče: — Taj je Bond vrlo ljubazan prema nama, zar ne?

— Kazao je da je sve besplatno — promrmlja Bearclaw i oduševljeno mahne čašom, te polije pićem djevojčinu suknju. Djevojka skoči i srdito vikne na njega. Uzmakne do zida i pokuša iscijediti suknju.

— Dakle, ove se Meksikanke lako uzbude — reče Bearclaw. — Piće je besplatno! Cure su besplatne!

— Da, to je istina — promrmlja Archie. — Bond je baš zgodan. No, ti nisi zgodan, ni ja nisam zgodan. Hoću reći, zašto je tako ljubazan prema nama? Ha?

— Zaveži i pij. Razmišljaj o tome ujutro. Sâm. Ja ću se baviti malom.

— Ne, razmišljajmo o tome sada. Carson se nije vratio do mraka. Je li tako?

— Tako je!

— Znači, nešto mu se dogodilo. Je li tako?

— Sigurno je mrtav. Proslavimo to. Proslavimo na Bondov račun!

— Da, proslavimo. Međutim, razmisli malo bolje.

— Zašto da razmišljam? — upita Bearclaw.

Archie se obrati djevojci:

— Govoriš li engleski, srce?

— Ne — odgovori ona — ne govorim engleski.

— Dobro — reče Archie. — Sidi dolje i donesi nam još viskija, hoćeš li? — Dade joj srebrn dolar. — To je za tebe, dušo.

Ona se osmehne i ode.

— Dobro, zašto da razmišljam? — ponovi nestrpljivo Bearclaw.

— Maloprije sam izašao da pogledam naše lopate. Čuo sam razgovor dvojice Bondovih ljudi. Znam gdje je Carson.

— Gdje je? Razapet na kaktusima?

— Otprilike. Čvrsto je svezan. Meksikanci su vješti u tome. Nije u naročito dobrom stanju. Po svoj prilici neće gudo izdržati.

— Izvrsna vijest. Popij malo.

— Sve je to uredio Bond.

— Nazdravimo Bondu! — usklikne Bearclaw.

— Vidio sam još nešto — nastavi Archie.

— Baš si brbljav večeras! — reče Bearclaw. K vragu, kamo je otišla ta cura?

Ustane i pođe prema rubu stubišta. Archie ga uhvati za lakat.

— Istovaruju naša kola — reče.

— Neka! Mislićemo o tome ujutro. Senorita! Dođi!

— Ta kola pripadaju Kingu Fisheru. Njemu se to neće nimalo svidjeti. Baš nimalo.

Bearclaw napokon shvati.

— Misliš, Bond nije osobito divan čovjek? To misliš reći?

— Da, to!

Bearclaw se nasloni na zid i spusti ruku na revolver.

— Najbolje je da krenemo — reče.

— Čekaj!

— Zašto da čekamo? — vikne Bearclaw. — King Fisher će nas dotući kad sazna što se zbilo!

— Zbog toga i treba da razmislimo budalo!

U sobu proviri Bond.

— Nešto nije u redu, momci? — zapita.

— Sve je u redu — odvrati Archie. — Upravo mi priča nešto zanimljivo. Sjedni, Bearclaw, previše se uzbuđuješ.

— Znači, priča nešto zanimljivo?

— Da, prilično zanimljivo.

— Drago mi je što se zabavljate, momci. Gdje je djevojka?

— Otišla je po viski.

— Ako želite još jednu djevojku, samo kažite. Želim da vam bude što ugodnije. Dovoljno ste se namučili jašući ovamo.

Bond se povuče.

— Kažem ti, lukav je — reče tiho Archie. — Ne govori glasno. Hoćeš li me slušati?

— Nastavi.

— Možemo se spasiti jedino na taj način da imamo uz sebe nekoga tko je dorastao ovoj situaciji.

— Misliš?

— Samo se jedan čovjek može izvući iz ovoga — nastavi strpljivo Archie. — Ti znaš o kome se radi. I King Fisher mu je naklonjen. Kad King Fisher sazna da smo imali priliku da spasimo Carsona, a nismo ništa pokušali, bogami, najbolje će biti da odmah krenemo na jug i zaustavimo se tek u Guatemali. Hoćeš li zatražiti od Bonda da ti dade dio dobiti i krenuti prema Guatemala Cityju?

Bearclaw je šutio.

— Onda? — upita Archie.

— Znaš da imam ženu i dvoje djece — promrmlja Bearclaw.

Archie ustane i pričekaj.

— Nerado se slažem s tobom. Kako ćemo ga pronaći u mraku?

Vrati se djevojka i stavi na stol bocu. Suknja joj je još bila mokra. Uzme sa zida petrolejku i počne nad njom sušiti suknju.

— Ima lijepe noge, a? — reče Bearclaw.

— Kaži joj da moraš izaći — promrmlja Archie.

Bearclaw dade djevojci znak. Ona nehajno klimne. Njih dvojica izađu. Tiho se približe staji.

Dva su čovjeka dodavala sanduke trećemu koji ih je stavljaio na hrpu. Bond se naslanjao na zid, pušio cigaretu i zapisivao broj sanduka na papiru.

— Ruke uvis — poviče odjednom Archie. — I to brzo — doda. — Pijan sam,

pa bih nehotice mogao pritisnuti ovaj okidač. Stanite uza zid. Bearclaw, oduzmi im oružje. Ne bi bilo pametno da ga pokušate iskoristiti kao štit i opalite na mene. Sve sam predvidio.

— Slušajte, ljudi — reče Bond — stvorit ćete sebi grdne neprilike.

Bearclaw im oduzme revolvere i baci ih pod sjedalo na kolima.

— Čujte, Bond — promrmlja — ja sam glup i znam to. — Nasloni se na kola. — No, ne sviđa mi se kad netko postupi sa mnom kao da sam glup. Razumijete li me? Tada imam dojam da sam uistinu glup. To me razbjesni — doda, pocrvenjevši od srdžbe i mašući revolverom.

Ona četvorica kraj zida zurila su u pištolj kao optčinjeni.

— Prema tome, zavežite! — izdere se Bearclaw.

— Zavezali su — reče Archie. — Prestani vikati, za boga!

— Dobro — promrmlja blaže Bearclaw, zažmirl, ponovo otvori oči i uplita Archieja: — Zbog čega smo došli ovamo? Vjerojatno postoji neki razlog zbog kojeg smo došli.

— Došli smo po svoje puške — odvratiti strpljivo Archie.

— Aha — reče zadovoljno Bearclaw. — Tko je glup? Ja nisam. Hoću reći, jesam glup, ali nisam tako kako vi mislite. Prvo što treba da učinite... hej, Archie, što treba da učine?

— O, bože — progunda Archie. — Makni se, Bearclawe. Slušajte, Bond, kako bi bilo da vi i vaši ljudi vratite tovar na kola?

Sjedne na slamu. Za deset su minuta kola bila opet natovarena.

— Upregnite konje — reče tada — i osedlajte naša dva konja. Osim toga, unajmit ćemo jednog vašeg konja, a i sedlo.

— Kradete — progunda Bond. — Imam svjedoke. Visjet ćete.

— Nećemo — odvratiti Archie. — Platit će moj ujak. A sada, svi legnite potrbuške.

* * *

— Učini mi uslugu — reče Archie — i spremi revolver.

— Misliš li da će dovoljno dugo ostati svezani? — zapita Bearclaw i gurne revolver u korice.

— Oslobodit će se u svitanje.

— Što ćemo sada?

— Najbolje je da sakrijemo ta prokleta kola i pronađemo nekoga tko je spretan. Kad izađe sunce, bit će posvuda oko nas.

— Pronaći će nas!

— Ovaj put je pješčan. Neće se dugo vidjeti tragovi kotača. Skrenut ćemo negdje i sakriti kola u grmlju. Pomislić da smo odjurili do Kinga Fishera. Otvori oči i potraži pogodan odvojak.

Našli su ga za pet minuta. Sjašu, a Archie izbriše tragove kotača i kopita koje su ostavili pri skretanju. Uvuku kola u gusto žbunje.

— Dobro je — reče zadovoljno Archie, osedla trećeg konja i okrene se Bearclawu. — Jesi li spreman?

— Jesam, spreman sam — progunda Bearclaw. — Spreman, ali ne i oduševljen.

XIII

Carson je mislio da će umrijeti. Vio je u istom položaju cijelu noć. Sada kad se približila zora postalo je ledeno. Ruke i noge postepeno su mu odmrznule, pa mu se činilo da tijelo nije uopće njegovo.

Počne drhtati. Imao je na sebi samo tanku, poderanu košulju i hlače. Njegov čuvar zaogrnuo se gunjem i šćućurio kraj vatre. Ona je bila tako daleko da nije mogla nimalo ugrijati Carsona. Čuvar bi se povremeno digao, opipao Carsonove spona i zadovoljno se vratio na svoje mjesto.

Čuvarov vrat iznenada zgrabe dvije ruke. Kad se prestao otimati, razderanom košuljom začepljena su mu usta. Zatim su mu svezane ruke i noge. Carson je napeto promatrao sve to, ali je u mraku mogao razabrati vrlo malo. Čuvar je opet sjedio; preko ramena bio mu je prebačen gunj, a na glavu stavljen sombrero, pa se činilo da i dalje stražari.

Carson osjeti dvije ruke oko struka. U istom času netko prereže užu kojim su mu ruke bile povučene uvis. Tijelo mu klone, ali ga prihvate dvije ruke. Bljesne dvaput nož i oslobodi mu noge. Nije mogao stajati, a kad su ona dvojica prebacila njegove ruke preko

svojih ramena, umalo nije kriknuo od boli.

Jedan od dvojice prošapće:

— Što ćemo? Ne može hodati.

— Znam da ne može hodati — prosikće drugi. — Zabrinjava me, međutim, to što je cijelu noć bio rastegnuto. Hoće li moći držati uzde? To me brine. Jer, kad Meksikanci otkriju što se dogodilo, ne bi bilo dobro da se nađemo u blizini. Možda ih neće ni rijeka zaustaviti.

Šutjeli su sve dok nisu stigli do svojih konja, udaljenih oko pola kilometra. Jedan je bio sive dlake. Na desnom mu se boku jasno vidio žig »KF«.

— Archie? — zapita iznenađeno Carson.

— Šuti! — prosikće Archie i podigne ga u sedlo. — Možeš li jahati?

— Ne vjerujem. Ne mogu zatvoriti šake.

Archie počne kleti.

— To je sve što znaš? — progundatiho Bearclaw. — Psovke nas neće spasiti pred tim odmetnicima.

— Zaboga! — reče Archie. — Ovaj će pasti s konja. K vragu, sve smo pokušali. Krenimo dok još možemo.

— Vrag zna gdje ćemo završiti — progundatiho Bearclaw.

— Pomogni mi — reče Archie.

Počne vezati Carsonu noge konju ispod trbuha. Carson se naslonio licem konju na vrat. Tetive su ga nepodnošljivo boljele. Usprkos iscrpljenosti i borbi s nesvjesticom, mislio je na djevojku koja mu je izvukla nogu iz stremena kad je bespomoćno visio i žao mu je bilo što je ne može povesti sa sobom.

Uto puhne vjeter odanle gdje su bili generalovi konji. Carsonov konj podigne glavu i nanjuši kobile. Zarže. Odmah mu odgovore dvije kobile.

— Do vraga! — progundatiho Archie i udari konja po gubici.

— To je moj konj! — pobuni se Bearclaw. — Ne diraj ga!

— Upropastit će nas! — promrsi Archie kroz zube. — Hajdemo!

Iz logora dopru povici.

Archie i Bearclaw žurno privežu Carsona za jabuku sedla i popnu se na konje. Kasom izađu iz šikare na

put. Na istočnom je obzorju napola virila sunčeva crvena kugla.

— Zaboga, hajdemo — reče grozničavo Archie. Krene na čelu, držeći uzde Carsonova konja. Prijeđe u brz kas, a onda, začuvši povike iza sebe, natjera konja u galop. Bearclaw ga je slijedio izvukavši pušku. Jurili su prema Rio Grandeu, udaljenom šest kilometara. Iza sebe su već čuli topot kopita.

Carson je znao da usporava konja time što mu leži na vratu. Archie je neprestano kleo i potezao uzde kao da će time natjerati Carsonova konja da brže trči, dok je Bearclaw udarao svojega konja lasom po sapima. Za petnaestak minuta konje je pokrila pjena. Usporili su korak. Do rijeke je preostalo samo trista metara. Međutim, i Meksikanci su se znatno približili.

Bearclawov se konj iznenada počene ritati. Pogodio ga je metak u lijevi bok. Bearclaw je očajnički vukao uzde i uspio ga prisiliti da produži prema rijeci; istodobno ispali nekoliko hitaca iza sebe. Tanad rasprši progonitelje, ali konj, pomahnitavši od boli, počne poskakivati u stranu i najednom posrne. Bearclaw se nađe na zemlji.

Meksikanci pobjedonosno uskliknuše.

Rijeka je bila udaljena još samo tridesetak metara. Bearclaw se uhvati za Archiejev stremen i počne trčati u velikim skokovima; tako ga je konj vukao. Utrčavši u rijeku, konji zaplivali. Struja ih ponese nizvodno, ali su joj se uspješno odupirali. Kad su preplivali tri četvrtine rijeke, pojaviše se prvi Meksikanci.

Nisu bili dovoljno strpljivi da sjašu i mirno gađaju, već su pucali sa svojih nemirnih konja. Stigne ih još nekoliko i otvoriše vatru.

Konji progonjenika osjete tlo pod nogama. Uzveru se na obalu. Pucnjava prestane.

Carson začuje poznat glas s druge strane rijeke:

— Hej, ljepotane!

Na drogoj je obali sjedio na konju general, spustivši jednu ruku na kuk, a drugom držeći kundak puške.

Carson se, pošto ga Archie odvezao, uhvati objema rukama za jabuku sedla; bio je slab i ošamućen.

— Što hoćeš? — zapita.

— Dođi ovamo. Htio bih da malo popričamo, amigo. Prijatelji smo, lje-potane!

Carson samo zatrese glavom, nemoćan da govori.

— Nećeš? — zapita general. — Kakva šteta! Onda, zbogom!

— Kaži mu da ovo nije zbogom, nego do viđenja — prošapće Carson.

— Kaži mu to ti — reče Archie.

Carson se uspravi, premda ga je svaki čas mogla izdati snaga. Znao je da njegov glas ne bi dopro do druge obale. Cijeli je predjel plivao u crvenkastoj maglici. Među mutnim likovima nije mogao razabrati generala. Međutim, izazovno ispruži srednji prst; bio je to dovoljan odgovor.

General prasne u smijeh, skinе sombrero, pretjerano uljudno se nakloni i mahne sombreroom prema Meksiku. Njegovi ljudi iščeznu u grmlju.

XIV

Carson se opet probudi. Neprestano je padao u nesvijest i budio se. Opazi da više nije svezan na konju i da više nije žedan. Tada se ponovo onesviješti, ne zamijetivši da mu neka stara Meksikanka stavlja na usne mokru krpu.

Opet dođe k sebi. Ležao je potrbuške na strunjači. Bio je gol. Starica mu je stavljala nešto hladno i vlažno na istegnuta ramena i donji dio leđa. Lijevo ga je oko još boljela, iako je crvene maglice gotovo sasvim nestalo.

— Dobro se osjećaš? — upita ga neki glas.

Carson se htjede okrenuti da pogleda osobu koja je progovorila. Smjesta ga nešto probode u kralješnici.

— Bolje — reče.

— Da, uvjeren sam u to — promrmlja Bearclaw. — Do sada si se svaki put kad bih ti počeo govoriti onesviještio. Ako se namjeravaš opet onesviještiti, reci mi odmah. Ne bih htio uzalud trošiti riječi.

— Dobro mi je — reče Carson.

— Onda ti mogu odmah kazati da smo prešli rijeku na onu stranu samo zato što bi nam King Fisher priredio pravi pakao da to nismo učinili.

Archie zagunda u znak slaganja.

— Smatramo da je Bond, ako je uspio udesiti takva lisca kakav si ti, u stanju prevariti sve nas — nastavi Bearclaw. — Prije nego što bismo se i snašli, stari King Fisher već bi sjedio na buretu punom čegrtuša, a mi bismo se koprcali među njima.

— Gdje smo?

— Ne znam. Pogledali smo te kad smo te odvezali, pa smo se zaustavili pred prvom kućom na koju smo naišli. Kazali smo im da te udarila u mraku neka niska grana i da te potom vukao konj. Rekli smo da smo te slučajno našli. Carson podigne otečene zglavke.

— Kako ste ovo objasnili?

— Stara nas nije ništa pitala, a mi nismo ništa govorili. Rekli smo joj da ćemo dobro platiti. Evo, dolazi njezin muž.

Pred kućom je stari Meksikanac vezao magarca za topolu. Pronicao ih je pogledavao.

— Poslali smo ga u grad po lijek — reče Bearclaw.

— Kako znate da nas neće odati?

— Ne znamo — odvratí Archie. — Međutim, imamo sreću. Onaj je general lani upao ovamo, pobio sve njegove koze, ispekao ih i ustrijelio mu nečaka zato što je zatražio novac za te koze. Kazao sam mu da se borimo protiv generala, pa nam je prijatelj. Osim toga, nalazimo se na vrhu brežuljka; starčeve su ovce popasle uokolo travu tako da su padine glatke kao biljarski stol i nitko nam se ne može lako prišuljati.

Carson klimne i zagreda se u stariću koja je počela pripremati ljekovitu mast što ju je kupio njezin muž.

— Što ćemo sada? — upita Archie.

— Ostat ćemo ovdje dan-dva, dok se ne oporavim. Za to vrijeme ispitati ćemo kakva je situacija. — Carson se okrene prema starcu. — Kako se zove te, senjor?

— Sebastiano Valdes — odgovori starac i nakloni se.

— Tom Carson — predstavi se Carson i klimne glavom umjesto naklona.

Starac se zadovoljno smjehne.

— Archie, donesi mi moje bisage — zatraži Carson.

Archie ga posluša bez prigovora. Carson izvadi dvadeset dolara. Dade ih starcu, koji ih zadrži na žuljevit

dlanu, gledajući ih sa strahopoštovanjem. Vjerojatno je prvi put imao zlatnik u ruci. Carson izvadi još dva zlatnika, pokaže ih starom Valdesu i vrati ih u bisage.

— Jedan za danas — reče — a jedan za svaki dan koje provedemo ovdje...

— Šezdeset dolara! — progunda Bearclaw. — Toliko dobijam na mjesec!

— On će zaraditi te novce — reče Carson.

Stari Valdes je sjedio sklopivši u krilu preplanule koštunjave ruke. Mirno klimne.

— Prvo — započne Carson — želimo znati gdje je Bond. Drugo, dok sam bio kod generala, čuo sam nekoga kako priča o vojsci koja je krenula iz Chihuahue da se obračuna s njime. Gdje je ona? I treće, dat. ćete ovo pisamce generalu...

Valdes slegne ramenima osmjehnuvši se.

— Što je?

— Ne zna čitati. Morat će dati pisamce nekome da mu ga pročita. Možda će naći nekog svećenika, ali mu neće vjerovati. Prema tome...

Carson podere pisamce.

— Međutim, on pozna mene — reče Valdes. — Ja ću mu prenijeti poruku. Carson mu ispriča što želi. Starac ustane, klimne i ode.

— I što sada? — upita uznemireno Bearclaw.

— Donijet ćete starici vode i drva koliko joj treba. Zatim ćete sjediti na brežuljku i hicima upozoravati svakoga tko se previše približi.

— Dobro — promrmlja Bearclaw — ali što ćeš ti raditi?

— Spavati — odgovori Carson.

• • •

U devet sati uvečer na grebenu iza Archieja pojavio se Valdes i uljudno nakašljao. Archie se munjevito baci u stranu i povuče puščani zatvarač.

— To sam ja! — vikne starac. — Prijatelj, prijatelj!

— Idi k vragu! — reče Archie, dižući se i pipajući lice koje je ogrebao na tlu. — Umalo si poginuo zbog toga što si mi se tako prišuljao.

Malo zatim Valdesova žena probudi Carsona. Carson se osjećao mnogo bolje. Uspio je sjesti bez prevelikih bolova. Nasloni se leđima na hladan zid

od opeke i zapali cigaretu. I starac uviije cigaretu. Bearclaw se naslonio na zid i promatrao ih.

— Je li vas netko slijedio? — zapita Carson.

— Nije.

— Što je s Bondom?

— Tražio je vaša kola osamdeset kilometara prema ranču Kinga Fishera. Potom se vratio u Isletu i poslao brzojav Kingu Fisheru. Obavijestio ga je da ste poginuli, da su vaša dva čovjeka odbila njegovu pomoć i da će cio posao, ako ne vrati kola s nekim pametnijim, propasti.

— Kako... — zausti Carson.

— Moj nećak čisti telegrafski ured. Naučio je čitati Morseove znakove. Međutim, Teksašanin koji radi ondje ne zna to.

— Izvrsno. Što mi još možete kazati?

— Otišao sam u Saragozu da prodam papar i posjetim rođaka Hilarija koji radi u jedinom tamošnjem hotelu. On je spretan momak, sluša sve oko sebe. Dakle, iz Chihuahue se zaputila vojska. Ima topove i mnogo oficira, školovanih u Francuskoj. Dolazi oko šet tisuća vojnika. Druga vojna skupina stiže iz Montereya. Uхвати će generala između sebe.

— Što je s trećim zadatkom? — upita Carson.

— General će se sastati s vama na mjestu koje ste odredili.

— Hvala.

— Nema na čemu.

— Što kaže? — zapita Bearclaw.

— Sutra u podne — promrmlja Carson, gledajući u strop i smiješeći se — sastat ću se s generalom na San Vicente.

— Što je to San Vicente?

— Otočić nasred Rio Grandea. Nije ni u Meksiku ni u Texasu. Sasvim je neutralan.

— Ti ne djeluješ kao da si neutralan.

— I nisam. Međutim, pred nama je jedan problem. General će htjeti da se na svaki način dokopa pušaka. Prije nego su mu potrebne. Neće mariti za žrtve. Sutra moramo biti vrlo mudri.

— Koliko ljudi ima?

Carson se okrene prema Valdesu, koji promrmlja:

— Možda tisuću, možda dvije stotine.

— Sve će ih dovesti na otok?

— Ondje nema dovoljno mjesta. Ostavit će ljude i stoku u Meksiku i doći sam na otok. Naredit će svojim ljudima da dotjeraju, recimo, trideset goveda. Ja ću mu dati jednu pušku i stotinu metaka. Kad dotjera još trideset grla, dat ću mu opet jednu pušku i stotinu metaka. Na taj se način neću veoma opeći ako nešto krene po zlu. A neće ni on.

— Meni to ne zvuči naročito dobro.

— Imaš li neki bolji prijedlog?

— Nije mi jasno kako ćemo ga uvjeriti da smo neka vojska. Kad opazi da samo nas trojica čuvamo te lijepe nove vinčesterke, što će ga spriječiti da ne navali na nas? Ona zamišljena granica usred rijeke? Ne sviđa mi se to. To je isto kao da guram glavu u omču.

— Slažem se — odvrati Carson. — Ima opravdanih razloga da uzme bada-va sve to oružje. Gori mu pod nogama, pa ga više nije briga hoće li razbjesniti Kinga Fishera. Ipak, postoji jedan razlog zbog kojeg neće krenuti u juriš.

— Siguran si u to, Carsone? Ja nisam.

— Ja jesam. Mi imamo vojsku.

— Buncaš?

— Starac će sa svoja dva nećaka i dva unuka čuvati stoku kad se ona nađe u Texasu. A vas dvojica predstavljat ćete vojsku.

— Slušaj, Carsone, ne možeš mi narediti takvo samoubojstvo. Želim ti kazati...

— Krećemo u svitanje. Moramo obaviti velik posao prije nego što general stigne na svoju obalu.

— Da, ali...

— Do viđenja. Potreban mi je san.

Carson se okrene na bok i pokrije gunjem.

XV

San Vincente je bio nizak pješćan prud, dugačak pedesetak metara i široko samo petnaestak.

Kola s tovarom pušaka i municije stigla su na riječnu obalu čim je izašlo sunce. Carson naredi Archiju i Bearclawu da otvore tri sanduka. Oni

to učine, premda su bili iznenađeni; Carson im još nije odao svoje planove. Dok su otvarali sanduke, on polako siđe s kola.

Valdes mu osedla konja. Iskrivivši lice od boli, Carson uzjaše.

— U redu, tu imate trideset pušaka — reče. — Napunite ih.

Još zbunjehi, napune puške.

Carson se obrati Valdesu. Reče mu da ode u izviđanje na drugu obalu, da provjeri je li ondje netko i neka se odmah vrati. Starac klimne i odjaše s nećacima i unucima u rijeku. Carson, se okrene.

— Vas dvojica postavite puške iza gramlja i na rašljastim granama, svugdje gdje bi se mogao smjestiti strijelac da me štiti dok sam na otoku. Uperite sve puške prema meni. Ja ću biti na sredini otoka. Ako se malo pomaknem, neka me slijede dvije-tri puške. Kad to obavite, ti se, Archie, popni na onaj brežuljak, i ponesi sa sobom pušku. Pronadi pogodno mjesto. Uzmi dovoljno vode i nešto za jelo. Smjesti se ondje gdje ima dovoljno sjene. S tog se mjesta, možda, nećeš maknuti do kasnog popodneva. Želim da me štitiš cijelo to vrijeme. Ne skidaj pogleda s mene ni na trenutak. — Ušuti i pogleda Archieja u oči. — Sviđa li ti se da ti budem na nišanu?

Archie ne reče ništa, no očigledno je bilo da mu se ta pomisao veoma dopada.

— Tvoj ujak kaže da si spretnan. Pokaži mi to.

— Sto da pokažem?

Carson izvadi iz džepa srebrni dolar.

— Želim da ga pogodiš kad ga bacim u zrak.

— Hoćeš li da mu okiznem rub ili da ga pogodim u sredinu?

— U sredinu.

Archie izvuče svoju pušku ispod sjedala na kolima.

— Da se okladimo?

— Može. Dajem pet dolara da nećeš pogoditi u sredinu.

— Prihvaćam, Carsone.

— Moraš me pažljivo promatrati cijelo vrijeme dok budem razgovarao na otoku.

— Gledat ću te.

— Najprije ti, Bearclaw i Valdes postavite puške tako da izgledaju uvjerljivo s otoka.

— I generalu, je li?

— Njemu naročito.

Carson odjaše na otok. Iz šikare na obali izjaše Valdes i dovikne da tu nije bilo nikoga cijele noći i da nema nikoga na vidiku. Carson mu reče da nastavi izviđati i da ga obavijesti, čim u to područje uđe neki stranac.

Za jedan sat namještene su puške. Carson nekoliko puta ispravi njihov položaj. Pozove Bearclawa na otok.

— Sve izgleda sasvim dobro — reče mu. — Kad stignu ovamo, ti i Valdes krećite se od jedne do druge. Malo pomaknite cijev, kao da me netko prati kad god se pokrenem. Mičite ih kad god se bude kretao u blizini general ili neki njegov čovjek. Povremeno im dopustite da vide košulju ili šešir. Pokrivajte velik prostor. Razumiješ li?

— Dobro si to zamislio, Carsone — progundā Bearclaw.

Vratili se na obalu, a Carson ostane sjediti u sjeni svog konja, šarajući grancicom po pijesku.

Sunce se našlo gotovo u zenitu kad je u rijeku ujahao Valdes, praćen rođacima. Mladići su uzbuđeno pogledavali preko ramena.

— Blizu su — reče Valdes. — Mnogo ih je, mnogo!

Carson mu objasni što treba da radi s puškama. Zatim reče da se ne iznenade ako odjekne hitac s brežuljka iznad njih; treba da se ponašaju kao da je takvo pucanje nešto sasvim uobičajeno. Treba da djeluju samouvjereni, kao da ih štite stotine ljudi.

— Možete li obaviti takav zadatak? — zapita Carson.

— Postupit će onako kako želite — obeća odlučno Valdes. — Učio sam ih da odaju poštovanje onome koji zaslužuje. — Okrene se prema mladićima i zapita: — Jeste li sve razumjeli? — Oni klimnuše. — Dobro — reče Valdes — da li se netko boji? — Nitko ne progovori. — Dobro — ponovi on. Spremni smo.

Gotovo u istom času pojavi se na obali general. Pratilo ga je nekoliko ljudi koji se odmah rašire u lepezu. Pažljivo su pretraživali pogledom drugu obalu. Međutim, general prvi opazi pušćane cijevi. Okrene se i reče nešto odrešito. Dvojica odmetnika nestanu u šikari. Carson ustane. General skine sombrero i ironično se nakloni. Car-

son klimne. General ponovo stavi sombrero na glavu, nasmije se i reče nešto Pablu; ovaj se nasmije držeći ruku na ustima. Njih dvjica ujašu u rijeku.

— Nije lijepo, amigo — reče general Carsonu, mahnuvši glavom prema pušćanim cijevima što su virile iz krošnji i grmova.

— Čovjek uči dok živi — odvrati Carson.

— Ne, ne, ne sviđa mi se to — doda general, još uvijek sjedeći na konju i namršteno promatrajući Carsona.

— I vi mene držite na nišanu, pa ipak se ne žalim.

— Dobro ljepotane — reče general nasmiješivši se iznenada. — Razgovarajmo poslovno.

Sjaše i preda uzde Pablu.

Carson do sada nije mogao dobro vidjeti Pabla jer mu je lice bilo u sjeni. Ali sada opazi da ima povež preko jednog oka, da mu nedostaje nekoliko prednjih zubi, da mu je nos otečen, a lice išarano modricama. Pablo uzme uzde i namrgođeno pogleda Carsona koji mirno nastavi šetati po pijesku.

— Dobro izgledaš — reče general čuhnuvši kraj Carsona. — Pa sad, možda i ne naročito dobro, ali bolje nego prošli put kad sam te vidio, nije li tako?

Carson ne reče ništa. General uzme jedan prutić i također počne crtati po pijesku.

— Iznenaduješ me — nastavi. — Ne vjerujem da ćeš stići u Texas, ne vjerujem da ćeš živjeti do jutra. Čudno, ondje je Texas, a ondje Meksiko. Tridesetak metara ovamo, ti bi mogao ubiti mene, tridesetak metara onamo, ja bih mogao ubiti tebe. A ovdje smo prijatelji. Čudno, a?

— Čudno — reče Carson.

— Rugaš mi se?

— Bole me leđa, generale. Budeš li me izazivao, mogao bih te povesti sa sobom pod zemlju. Najbolje je da odmah prijedemo na posao. Ovdje je vruće, a ja sam već žedan.

General je šutio cijelu minutu. Lice mu je, dok je zurio u tlo i šare koje je stvarao prutićem, skrivao obod sombrera.

— Sretan si — reče napokon. — Sretan si što imaš ondje sve te ljude, Car-

sone. U redu, razgovarajmo poslovno! Želim ti postaviti još jedno pitanje.

— Pitaj.

— Kako ćeš se osjećati kad stigneš u Texas, a?

— Mokra je odjeća u Texasu triput udobnija nego suha u Meksiku — reče Carson.

— Hej, to je dobra šala! — vikne general. — Hej, Pablo, dođi ovamo!

Pablo se dogega, gledajući Carsona očima punim mržnje. General mu preveđe Carsonove riječi. Međutim, Pablo ne reče ništa.

— S Pablom je nevolja u tome što mu, otkad je izgubio oko, više ništa nije smiješno — promrmlja nestrpljivo general. — On...

Pablo ga povuče za rukav i šapne mu nešto u uho.

S generalova lica nestane razdraženosti i zamijeni je izraz zamišljenosti. Okrene se prema Carsonu.

— Pablo se bavi vrlo čudnim mislima. Vjeruje da možda i nemaš mnogo ljudi ondje.

— A zašto? — zapita bezbrižno.

— Odakle bi tako brzo smogao toliko ljudi? — zapita Pablo na španjolskom i slegne ramenima.

— Misliš li da varam?

Pablo slegne ramenima i osmijehne se, pokrivši krezuba usta šakom. Carson izvadi iz džepa srebrn dolar i dađe mu ga.

— Evo, poklanjam ti ga — reče mu. — Treba samo da ga držiš pet sekundi visoko iznad glave.

Pablo ga sumnjičavo pogleda.

— Bojiš se? — upita Carson.

— Pablo zgrabi dolar i visoko digne ruku. Carson se nasmiješi, ali je u duši grozničavo čekao razvoj događaja. Dvije sekunde nakon toga novac odleti iz Pablove ruke. Uslijedi prasak. General naglo okrene glavu i zagleda se prema brežuljku. Ondje se polako dizao oblačić dima. Tada podigne dolar. Bio je pogođen u sredinu. Ponovo pogleda prema teksaškoj obali. Dvije se puške malo pomaknu. U jednoj krošnji zabijeli se na trenutak košulja.

— Hej, ljepotane — reče zamišljeno general — hoćeš li raditi za mene? — Opet pogleda dolar. — Dovedi i njega — doda pokazavši prema brežuljku.

Carson zatrese glavom.

— Dobro se zabavljamo, stalno smo u pokretu — nastavi general. — Pijemo mnogo rakije, za tebe će biti i viskija, uzimamo stoku iz Texasa. Zapravo, to je meksička stoka, pa je samo vraćamo onamo kamo i spada. Prodajemo je bogatim hacienderima u Sonori i Neuvo Leonu, u Arizoni i New Mexico. Nitko ne mari previše za žigove, izuzev inspektora Stočarskog udruženja, ali koliko ljudi oni imaju? Dobivamo novac i stavljamo ga u banku u Francuskoj, Italiji. Za tri-četiri godine idemo u Pariz. Bit ćemo vrlo bogati, ljepotane! Ti si pametan, ti imaš hrabrosti. Pablo nije tako pametan i ne vrijedi više ništa; treba da ga se otarasim.

— Neću.

— Stvorit ću i tebe generalom.

— Neću.

— Sviđa ti se ona Luisa de Parral?

Carson se trudilo da mu lice ostane bezizražajno.

— Pođeš li sa mnom kao general, dobit ćeš je.

Carson osjeti kako mu srce jače tuče. Pomisli da je to lukavo pripremljena klopka; mora biti vrlo oprezan. Zatrese glavom.

— Nećeš? Mislio sam da ti se sviđa. Nitko je još nije taknuo. Možda ja, malo.

— Neću — reče Carson.

— Želiš prijeći na posao? Vi, Amerikanci, cijelo vrijeme posao, posao! Dobro. Ja sam dobar poslovni čovjek. Počnimo. Prvo, ja imam dobru stoku. Ti pošalji jednu pušku i stotinu metaka u Meksiko, ja ću poslati dvadeset grla na drugu stranu. Ti...

— Dvadeset pet.

— Carsone, ja sam sklapao poslove s Kingom Fisherom prije nego što sam znao i da živiš. Dvadeset grla...

— Dvadeset pet.

General se zagleda u pijesak. Nacrta prutičem krug i zabije ga u njegovo središte.

— Ne sviđa mi se to.

— Ni meni. Dvadeset pet.

— Nema smisla da se razbjesnimo. Ni ti, ni ja. Prevruće je. Uokolo ima previše ljudi s puškama. Dvadeset.

— Dvadeset pet.

— Šališ se, amigo reče general i — gurne nogu u stremen. — Poludio si

od ove vrućine. Ako ja ne uzmem te puške, što ćeš s njima?

— Ti se moraš vratiti k meni — reče blago Carson. — Ti to znaš.

— Zašto ljepotane? — upita general i prebaci nogu preko sedla.

— Uvjeren sam da prilično dobro igraš poker.

— Prilično dobro. Možda zaigramo poslije.

— Igramo ga već sada. Blefiraš, a ja držim u ruci sve karte. Sjaši.

— Ne sviđaju mi se takve riječi. Što hoćeš kazati?

— Za tri dana, možda četiri, očekuje te borba s vojskom. Nećeš proći naročito dobro. Samo svaki deseti čovjek ima pušku, i to s tri ili četiri metka.

— Dobro si otvorio uši, a?

— Jesam.

— Dobro. Znaš kako stoje stvari. Dobro, trebaju mi puške. Dvadeset pet.

— Više ne.

— Što to znači? Možda ne razumijem engleski. Možda...

— Razumiješ ti sasvim dobro. Otkad se prepiremo zbog cijene, ožednio sam. Svaki put kad ožednim, cijena se poveća. Sada iznosi trideset.

General se zagleda u Carsona. Stezao je uzde tako snažno da su mu zglobovi prstiju pobijeljeli. Napokon reče:

— Jednog ćemo se dana ponovo sresti. Možda i u paklu, nije važno. Čekat ću te.

— Razmišljao sam o tebi, generale. Proći ćeš vrlo jeftino. Da sam uistinu bijesan, slomio bih sve te puške pred tvojim očima i natjerao te u ludilo. Međutim, ja sam dobričina. Dopustit ću ti da se boriš protiv vojske.

— Više ne želim govoriti o tome. Trideset goveda, jedna puška.

— Želim još dvije stvari.

— Što?

— Svog konja.

— Dobro.

— I pristojno sedlo umjesto onoga koje ste uništili.

— Dobro. Kako tvoja leđa?

— I Luisu de Parral.

General se nagne natrag i nasmiješi. Onda se okrene i počne nešto tiho govoriti Pablu. Ovaj zabezeknuto zine. General ponovi svoje zapovijedi. Pa-

blo se napokon nasmije pogleda Carsona i odjaše u rijeku.

— Amigo, znaš li što bih učinio da me ne očekuje borba s vojskom? — reče general.

— Svakako, dovršio bi ono što si započeo usijanim žigom.

— Tako je.

— Kad te ne bi imao na nišanu moj strijelac. To zaboravljaš.

— Slušaj, ne šalim se, pođi sa mnom. Stvorit ću od tebe generala, poput sebe. Povedi sa sobom svog čovjeka, onoga koji puca tako dobro.

Carson se nasmiješi i ustane. Okrenuvši se prema teksaškoj obali, vikne? — Jedan sanduk pušaka, jedan sanduk municije!

Valdes i jedan nećak donesu sanduke na otok. Starac uzme kratku polugu i otvori jedan sanduk. General se nasmiješi vadeći pušku. Bila je obilno podmazana. Očarano povuče na njoj zatvarač, zatim je vrati u sanduk, obriše ruke o hlače i pokaže prema meksičkoj obali tri puta po deset prstiju. Za pet minuta njegovi ljudi dotjeraju trideset goveda. Carson je pažljivo pregledavao stoku. Odbaci dva grla. General odmah zazviždi i digne dva prsta. U rijeku uđu još dva goveda. Valdesovi nećaci i unuci otjeraju stoku na teksašku stranu.

General je pijlio u Valdesa i njegove rođake.

— Mislim da znam gdje si dobio obavještenja, amigo.

Carson ne odgovori. Gledao je stoku što se okupila pod brežuljkom. King Fisher mu je kazao da zatraži dvadeset grla za svaku pušku. Dobliva trideset. Tih deset goveda pripast će njemu; ako sve prođe kako treba, ako uspije otjerati stoku i pronaći kupca, uskoro će biti imućan. Dabome, mogao bi imati neprilika s Kingom Fisherom i bivšim vlasnicima stoke, no prihvatit će taj rizik.

Kad se toliko smračilo da se više nije mogla pažljivo pregledavati stoka, Meksikanci se povuku, a Carson se vrati na teksašku stranu. Ujutro se vrati na otok. Kad se na južnoj obali pojavila na konju Luisa, većina je stoke već prešla na drugu stranu. Objek su joj ruke počivale na jabuci sedla, a Pablo je vodio konja.

Na obrazu joj se vidjela svježa modrica, ali je i na Pablovu licu bilo nekoliko novih ogrebotina, koje su još krvarile. Pablo zamijeti Carsonov znatiželjan pogled i, nasmijavši se, obriše rukavom ogrebotine. Luisa se već toliko približila da je Carson mogao vidjeti kako su joj zglavci privezani za jakbuku sedla.

— Ne želi poći s tobom. Ljepotane — reče general. — Možda joj se ne sviđaš. Pablo, da li bi radije ostala kod nas?

— Da, da, nije htjela doći ovamo! — požuri Pablo.

Carson prereže djevojci spone na rukama. Ona protrlja zglavke, pilječi u Pabla i generala. Pogleda sanduke s puškama.

— Kupujete me za puške? — zapita.

— Nije baš tako — odvrati Carson. — Vi ste neka vrst uvjeta.

— Pomažete 'toj... toj životinji... da se bori protiv Meksika?

General pocrveni zbog riječi »životinja«. Posegne za bičem, ali ga Pablo zaustavi dodirnuvši mu lakat. Osvrne se i opazi da je Carson već položio ruku na držak revolvera.

— Jesi li dobio svu stoku? — reče okrenuvši leđa djevojci.

— Dobio sam što sam htio — odvrati Carson. — Ne postoji više nikakav razlog da budeš ovdje.

General klimne. Pozove Pabla.

U tom času Luisa hitro ispruži ruku i izvuče Carsonov revolver iz korica. Napne kokot prije nego što joj je Carson mogao gurnuti ruku prema gore. Plamen iz cijevi opeče mu lice, ali metak bezopasno fukne uvis. Prije nego što je mogla ponovo opaliti, Carson joj istrgne revolver iz ruke. Uto se već munjevito okrenuo i general te ošinuo Luisu bičem po licu. Carson ga udari po obrazu revolverskom cijevi i rasiječe mu kožu. Odmah zatim uperi cijev u njega. General se skvrči hvatajući zraka. Carson smjesta okrene revolver prema Pablu. Međutim, Pablo je već posegnuo za mačetom i visoko je digao. No metak iz Archiejeve puške smrskao mu zglavak. Krikne i ispusti mačetu, pa se uhvati lijevom rukom za slomljenu kost.

General se uspravi, Proštenje:

— Vidjet ćemo se opet jednog dana, Ljepotane. Samo čekaj. A i ona.

Carson ih je gledao kako se vraćaju na drugu obalu. Znao je: treba da bude zahvalan Archieju.

XVI

— Što će učiniti s onih trideset pušaka koje su nam preostale? — zapita Archie.

On i Bearclaw sjedili su kraj male logorske vatre. Iza njih je bio Valdesov ranč. Archie je upravo čistio pušku.

— Ne govori tako glasno — promrmlja Bearclaw. — Čut će te.

Archie pogleda preko ramena nisku kuću.

— Kako ćemo otjerati pet tisuća goveda? Za to nam je potrebno petnaest spretnih kaubojza. Gdje ćemo ih naći? Tri tjedna putovat ćemo do ranča. Ne želim se nagutati toliko prašine.

— Ako su potrebna tri tjedna, putovat ćemo tri tjedna. Gutat ćeš prašinu kao i svi mi. Zaveži jezik, Archie.

— A žena? Putovat će s nama? Još nikada nisam čuo nešto takvo. Jesi li ti?

Bearclaw pokupi s linena tanjura ostatke graha, obriše usta i popije malo kave. Reče:

— Ti nisi nikada gonio stoku, razmaženko. Samo si se vrzao po kockarnicama i pokušavao uvaliti djevojke u neprilike, ali ti nisu dopuštale da im se približiš. A sada, zaveži. Spavat će. Ti stražari prvi. Kloni je se, jer će ti izgrepsiti lice kao mačka ako joj se približiš. — Pokrije se gunjem, navuče sombrero na lice da mu ne smeta sjaj vatre i zatvori oči.

— Sedla konja — reče Archie. — K vragu, kamo ide?

— Pitaj ga — promrmlja Bearclaw.

Archie ne reče ništa.

Carson se vrati u kućicu. Prošavši kraj Luisina kreveta, začuje njezin glas:

— Senjor Carson.

— Da?

— Ostavljate me samu?

— Vratit ću se.

Šutjela je. Nagne se preko ivice kreveta. Jedna joj se pletenica zanjise i Carson se jedva savlada da je ne dotakne.

— Pablo me popodne silovao — reče ona. — Kad je došao po mene da me odvede na otok.

Carsonu zakuca srce iz sve snage. Shvatio je: da nije zahtijevao njezino izručenje, vjerojatno bi ostala nedirnuta, a možda bi se dok bi odmetnici bjegli pred vojskom, uspjela i spasiti.

— Pobrinut ću se da stignete u New Orleans — reče joj gledajući u vatru. Lice mu se zažarilo, a ruke kao da su mu najednom postale goleme, pa nije znao što bi s njima. — Odande možete otploviti u Vera Cruz. Tada...

— Moj je zaručnik u Mexico Cityju. Sada me neće htjeti.

— Ali, vaša hacienda?

Ona slegne ramenima.

— Kamo želite poći?

Ona slegne ramenima. Zagleda se u njega.

— Povest ćete me sa sobom?

— Sutra.

— Ne večeras?

Carson izvadi revolver, pregleda ga i preda joj ga. Kao da je odahnula uzevši ga.

— Vratit ćete se? Nećete me ovdje ostaviti samu?

— Neću.

Ona se osmjehne.

...

Dva sata poslije toga Carson uđe u Isletu. Krčma je bila poluprazna. U njoj nije bio Bond. Konj sam od sebe produži. Kopita su prigušeno toplala po debeloj prašini. Bond je živio u kući blizu svog ureda. Carson sjaše, izvuče vinčesterku iz navlake na sedlu i prebaci preko ruke platnenu vreću. Kroz napola navučene zavjese ugleda Bonda za stolom. Upravo je jeo debeat sendvič i sređivao svoje knjigovodstvo. Iza njega se vidjela blagajna. Na stolu je ležao revolver.

Carson tiho pokuca na prozor. Bond spusti sendvič i zgrabi revolver. Otvori vrata i izviri u mrak.

— Tko je?

— Poruka od generala — reče Carson na španjolskom i podigne papirić.

— Ne tako glaso — reče uznemireno Bond. — Udi.

Spusti revolver i povuče se. Carson uđe. Bond spusti zasun na vratima, i okrenuvši se, ispruži ruku da uzme poruku. No ugleda puščanu cijev:

— Samo polako — reče Carson — polako mi daj svoj revolver. — Bondovo lice ostane bez kapi krvi. Poslušao zapovijed. Carson se povuče u kut, tako da ga nitko ne može vidjeti s ulice.

— Navuci zavjese do kraja.

Bond učini i to. Potom mu Carson zapovjedi da sjedne.

— Pojedi taj sendvič dok govorim — reče Carson.

Bond odgrize malen zalogaj, ali ga nije mogao progutati.

— Vjerojatno ti je grlo presuho — dobaci Carson, sjedne sučelice Bondu i stavi pušku u krilo. — Popij malo piva — predloži mu, a kad je Bond posegnuo za bocom na stolu, doda: — Puška je uperena u tebe. Ne bi bilo dobro da baciš bocu na mene. Isto tako, okani se pomisli da prevrneš stol. Puška je napeta, a okidač je vrlo lagan.

— Što hoćeš? — zapita Bond.

— Zar mi nećeš zaželjeti dobrodošlicu? — zapita Carson — Eto, vratio sam se u Texas.

Bond je šutio. Carson se nagne naprijed i gurne ga puščanom cijevi.

— Dobro došao — promrmlja Bond.

— E, to je već mnogo bolje — reče Carson. — Nakon svoje posjete Meksiku, koju si, moram priznati, učinio vrlo ugodnom, prihvatio sam meksički običaj da govorim o vremenu i rodbini prije nego što prijeđem na posao. Kako tvoja žena?

— Dobro — odgovori Bond nakon nekoliko časaka.

— A tvoj otac?

— Mrtav je.

— Zao mi je što to čujem. Kako je tvoja sestra?

— Nemam sestre.

— Dobro bi nam došla kiša, zar ne?

— Svakako.

— Dobro. Nisi baš previše razgovorljiv, ali nije loše. Prijedimo sada na posao. Mogao bih te sada ubiti i pobjeći, i nitko me ne bi uhvatio. Nitko ne bi čak ni znao da sam to ja učinio.

Bondu posivješe usne. No Carson se sjeti one noći kad je visio rastegnut, i nije ga nimalo žalilo.

— Pogledaj mi oči. Kaži mi što vidiš.

— Crvene su — reče.

— Znaš li zašto?

Bond zatrese glavom.

— Tvoj prijatelj, general, veoma je raspoložen za šalu. Ipak, možemo sklopiti posao. Imam dvije tisuće sedam stotina goveda od dvije godine. Tvoja su za dvadeset dolara po grlu. Ti ih želiš kupiti. Zar ne, Bond?

Bond klimne.

— Dobro. To su pedeset četiri tisuće dolara. Osim stoke, nudim ti trideset pušaka. Nikada nije ispaljen metak iz njih, samo smo obrisali mast i nakon jednodnevne vježbe vratili ih u sanduk. Nudim ti ih za stotinu dolara po komadu.

— Stotinu dolara! Mogu ih nabaviti za četrdeset!

— Da, znam. Međutim, ovo je posebna pogodba.

— Što je tako posebno u njoj? Neka bude, stoku mogu uzeti ako je dobra, ali zašto da platim svaku pušku stotinu dolara?

— Zato što ti ih nudim ja — reče strpljivo Carson. — Smatraj to posebnom nagradom zbog dobrodošlice koju mi je pripremio tvoj general. Čini mi se da te već dovoljno dugo zadržavam, a prilično je kasno. Vjerojatno želiš poći na spavanje. Dakle, to je ukupno pedeset sedam tisuća. Budući da obojica znamo da imaš novce u blagajni iza sebe, izvadi ih.

Bond klekne pred blagajnom i počeo okretati bravu birajući pravu kombinaciju. Napokon otvori velika vrata, posegne unutra i zgrabi revolver što je bio na gornjoj polici. Zaklonjen vratima, hitro se okrene i podigne revolver.

Carson više nije bio ondje gdje je maloprije stajao. Bond ga nije čuo kad mu se prišuljao iza leđa.

— Jedan i jedan jesu dva — reče veselo Carson, uzme mu revolver iz ruke i zatakne ga za pojas. — Nemoj poslije govoriti da sam ti ukrao revolver. Kad netko povuče revolver, imaš pravo da mu ga oduzmeš. Uostalom, dobro ćeš prodati tu stoku na sjeveru. Nije mi jasno zašto se tako ponašaš.

Bond počne brojiti novac.

— Davla ću je prodati! — progunda. Ta stoka pripada Kingu Fisheru i on će je prisvojiti!

— Ne, to nije njegova stoka, nego moja — objasni Carson. — Dogovorili

smo se da uzmem dvadeset grla za jednu pušku, ali mi se ukazala povoljna prilika, pa sam dobio trideset. Dabome, da nije bilo tvoje ljubazne pomoći, uzeo bih samo dvadeset. Iskreno rečeno, ti si upleten u cio taj posao. King Fisher će dobiti onoliko koliko je tražio. — Uzme novac Bondu iz ruke. — Nadam se da se nećeš ljutiti ako i ja prebrojim pare.

— Ne bi bilo pametno da se razbjesnim na tebe, Carstone — reče Bond gledajući Carsona kako trpa novac u platnenu vreću. — Mudrije bi bilo da mi vratiš taj novac i odjašeš. Ovdje pamtimo vrlo dugo. Prije ili poslije...

— Zaveži i sjedni za stol. I uzmi jednu priznanicu.

Bond je uzme.

— Da si imao u toj ladici kolt ili derindžer — reče Carson — dopustio bih ti da me ustrijeliš. Ne bi bilo pošteno da iste večeri izgubiš tri revolvra. Piši: »Tom Carson mi je prodao dvije tisuće sedam stotina goveda, po dvadeset dolara, te trideset novih vinčesterki, model sedamdeset tri, po stotinu dolara.« Ne moraš napisati ukupnu svotu; znam da je to suviše mučno. Stavi još datum i potpiši se. Tako. Dodi po svoje stado sutra na Valdesov ranč. Ondje ćeš naći i puške. Prebroji goveda s Valdesovom ženom. Ona je pametna i razumije se u stočarstvo. Ako broj goveda ne bude odgovarao, nadoknadić ću štetu. Imaš li bilo kakvih pitanja?

— Valdesova ti je obitelj veoma pomogla, zar ne?

— Rijetko se nađe tako ljubazna obitelj. O da, još nešto. Umalo sam zabravio. — Carson izvadi neki papirić iz džepa i pokaže ga Bondu. — Je li ti poznat?

— Kao da potječe iz mogjeg ureda.

— Tako je. To je tvoja narudžbenica za pedeset kolutova bodljikave žive.

— Ne treba mi bodljikava žica.

— Možda ti i ne treba, ali si napisao tu narudžbenicu. Prema tome, duguješ mi još četiri stotine. To je pristojna cijena.

Bond se nije ni pomaknuo. Carson mahne revolverom cijevi prema blagajni. Bond uzdahne i ponovo je otvori. Carson izbroji novac i reče:

— Ako se ikada vratim ovamo, okani se obračuna sa mnom. U ovom sam

ti času zahvalan što si mi dao pedeset sedam tisuća. Stoga zaboravimo sve što se dogodilo. Međutim, i najmanja tvoja pogreška može me lako izazvati. Znaš, ja namjeravam dugo ostati u Texasu. Osim toga, radije zatvori tu blagajnu. Novac u njoj veoma mami.

— Prava je sreća što si pošten — progunda Bond.

— Zbogom — reče Carson.

Ugasi petrolejku i izađe. U mislima je vidio Bonda kako sjedi u mraku i razmišlja. Osmjehne se.

Negdje u mračnom gradu uporno je lajao pas.

Carson pomisli na Luisu koja spava s rukom na revolverskom dršku. Nasmiješi se. Neka zadrži taj revolver. On ima još dva.

XVII

— Kojim ćeš putem poći? — zapita Bearclaw.

— Preko Blanca.

— Zašto onuda? Zašto ne...

— Ondje ima dovoljno vode — odgovori Carson.

— Ako ima vode, onda će ondje biti i Komanči — umiješa se Archie.

— I? — upita hladno Carson.

— Možda će biti ondje i Apaši. Čujem da Komanči prolaze onuda kad god je mjesetina, kako bi krali konje.

— Želiš li otići? — upita Carson, zakopča desnu mamuzu i ustane. — Uzmi konja i odjaši.

— Zar da jašem šest stotina kilometara kroz indijansko područje? To ne bi bilo pametno.

— Onda umukni i radi ono što kažem. Bearclawe, ti i Sebastiano krenut ćete na čelu, a ti Archie, i Ricardo bit ćete iza stada...

— Iza stada?

— Svakog ćemo se jutro mijenjati. Bez brige, svi ćemo se nagutati prašine. Nakon nekog vremena stoka će se naviknuti na kretanje u stadu. Ne dopustite joj da trči. Izgubit će na težini. Hajde, momci, krenite i učite kaubojski zanat.

Archie je neko vrijeme šutio. Jahao je uz Bearclawa.

— Jesi li čuo što kaže o Komančima? — upita. — Oni će nas sve pobiti, velim ti!

Začuju iza sebe brz topot. Okrenu se. Bio je to Carson.

— Neću nikakve vatre kad se smrači. Zaustavit ćemo se i jesti na danjem svjetlu. Za vatru upotrebljavajte vizionske izmetine, one ne stvaraju dim. Jesu li vam puške napunjene?

— Kakva bi nam korist bila od njih kad ne bi bile napunjene? — upita Archie.

— Provjeri!

— Nije potrebno da provjeravam — promrmlja zlovoljno Archie.

Carson se nagne prema njemu i izvuče mu pušku iz navlake. Potegne zatvarač. Bila je prazna. Šutke mu je vrati.

— Tako mlad, a zaboravljiv! — nasmije se Bearclaw. Archie gnjevno gurne metke u pušku, gledajući pri tome za Carsonom koji je udaljavao.

— Znam što bi ti najradije učinio — napomene Bearclaw. — Međutim, Valdesovi su naklonjeni Carsonu, a nisu glupi. Radije se obuzdaj dok ne stignemo na cilj i ne riješimo se njih. King Fisher dobit će stoku i novac, pa ga više neće biti briga što će se tada dogoditi. Možeš se pouzdati u mene. Ti i ja ipak smo srodnici. Ja samo ne želim ostaviti skalp Komančima. Stoga uvijek provjeri je li ti puška napunjena...

— Začepi gubicu!

Bearclaw se samo nasmije i navuče rubac preko nosa i usta da bi se zaštitio od zagađljive prašine.

Luisa je radije jahala nego da se vozi u kolima. Čas bi bila kraj starog Valdesa, čas bi se pridružila Carsonu. Izbjegavala je razgovor s njime. Samoga je šutke pogledavala. Carson je naslutio da čeka pogodan trenutak da mu nešto kaže.

Zaustavili su se da se odmore. Carsono se nasloni na kotač kola i zapali cigaretu. Luisa je stajala vrlo blizu. Upita je bili htjela otputovati u Santa Fe; ondje ima mnogo starih španjolskih obitelji, pa netko, bez sumnje poznaje de Parralove. Ona klimne, ali odbije njegovu ponudu da je smjesti u kočiju za Santa Fe.

Šutjela je neko vrijeme, a onda mu se tako približila da ga je gotovo dodirivala.

— Vratite se sa mnom na moju haciendu — reče uhvativši ga za ruku i zarivši mu nokte u mišiće. — Stvorit ćemo pravu malu vojsku. Ubit ćemo generala i Pabla. Bit će lako. Ne, možda neće biti lako, ali uspjeh ćemo... — Duboko udahne. — Tada ćete me oženiti i pripast će vam hacienda.

Carson se htjede nasmijati, ali se obuzda. Nije ju htio uvrijediti. Pomogla mu je kad je bio bespomoćan.

Promatrala mu je lice, pokušavajući odgonetnuti njegovu odluku. Skine mu sombrero kako bi ga bolje vidjela. On se nasmije toj djetinjastoj kretnji. Luisa ga čuše. Carson je gnjevno šćepa za zglavak.

— Ne vjeruješ mi, ljepotane?

On se opet udobrovolji; smiješno mu je bilo što ga zove kao i general. Pusti je. Trljala je zglavak. Žao mu je bilo što joj je prejakno stisnuo ruku. Pokuša to ispraviti.

— Naravno, vjerujem vam.

— Želite li razmisliti? Odgovorite mi sutra, hoćete?

— Dobro — reče Carson.

Sutradan je neprestano razmišljao o njezinoj ponudi. U početku zato što joj je to obećao, no poslije mu se prijedlog činio sve razboritijim. Bitno je bilo to da će se ona udati za njega ako on ubije generala i Pabla. Za to mu nije potrebna vojska. Može to sam učiniti. Treba samo da bude vrlo oprezan. Dakako, potrebni su mu novac i vrijeme. Novaca ima: pedeset sedam tisuća dolara. General mu ih je pribavio.

— Čemu se smiješkaš? — upita Archie.

Nije ni zamijetio da se smješka.

Archie potjera konja nizbrdo kako bi spasio kravu koja je upala u kaljužu. Carson ga je slijedio. Njih dvojica bace laso i uhvate omčom kravu za rogove i izvuku je. Čim je stala na noge, pokuša rogovima ubosti Carsonova konja.

— Eto, namučio si se kako bi izvukao tu jadnu kravu, a onda te želi ubiti — reče Archie. — Takvu zahvalnost možeš očekivati od svake ženke.

Nasmije se i odjaše.

Znači, taj je balavac jučer prisluški-vao. No, nisu njegove riječi baš sasvim glupe. Treba još malo da razmisli.

Uto zamijeti dvije slomljene grančice. Slomio ih je neki jahač. Pogleda tlo. Ondje su bila dva prekrížena prutića. Jedan je bio usporedan sa stazom, dok je drugi pokazivao prema sporednom klanacu. Stisne usnice, izvuče vinčesterku iz navlake i vrlo oprezno krene uz klanac. Taj je klanac bio malen i zatvoren stijenom. Ne nađe u njemu nikoga.

...

Noć je bila ledena. Carson je prvi stražario. Upravo kad je trebalo da ga netko smijeni, ugleda sjajnu logorsku vatru u udolini u kojoj su se bili ulogorili. Žurno odjaše prema logoru i čizmama razbaca žar.

— Tko ju je upalio? — upita.

— Ne okrivljuj Valdesove — reče Archie. — Ja sam je zapalio. Htjeli su se usprotiviti, ali sam im pokazao revolver pa su ušutjeli. Zapalio sam je zato što sam se smrzavao.

— Znaš li što si učinio? — reče Carson. — Objavio si svim Komančima u okolici gdje se nalazimo. Što se mene tiče, mogu te razapeti, no potreban mi je svaki čovjek da bih dotjerao to stado tvome ujaku. Učiniš li još jednom nešto takvo, svezat ću te i tako svezanog dopremiti kući. Valdesovi su uz mene, pa smo četvorica protiv dvojice. Dosadilo mi je da te neprestano opominjem. Idući put ćeš se loše provesti.

...

Ubrzo poslije izlaska sunca pojavi se nekoliko stotina metara daleko na jugu skupina indijanskih ratnika. Imali su deset konja bez jahača. Zaustave se i zapjevaju ratničku pjesmu, mašući nečim na koplju.

— Što je to? — zapita Bearclaw.

— Žele nas uvjeriti da je to skalp.

— Prokleti smrznjivče! — vikne Bearclaw na Archieja. — Smrzavam se, smrzavam se — oponašao ga je piskavim glasom.

— Ja mislim da je to ipak skalp — promrmlja Carson.

— Archie ne pokaže baš nikakva straha. Otrči do kola, izvuče pušku i nanišani. Carson dotrči do njega u posljednji čas i gurne cijev prema gore. Metak zazviždi prema nebu. Carson zgrabi desnom rukom cijev, a lijevom ošamari Archieja. Sebastiano uhvati Archiejevu desnu ruku kad je posegnula za revolverom.

Ratnička se pjesma prekine, koplje sa skalpom se spusti. Jahači su na trenutak bili nepomični kao da su od kamena zatim nestanu.

— Ako budemo imali sreću — reče Carson — Zaboravit će na nas. Postigli su uspjeh, pa su se htjeli malo hvaliti. Mirno bi projahali momonas. Sada će se, možda, predomisliti. — Obrati se Sebastiano: — Svežite ga.

— Vrlo rado — odvrati Sebastiano i izvadi iz svojih bisaga kožnatu uzicu.

Nakon jednog sata odvežu Archieja. On smrknuto pojedje doručak i popne se na konja. Do sredine priepodneva već se prilično smirio. Spusti se niz obronak prekriven šljunkom i potjera konja uz strminu s druge strane.

Na vrhu strmine pet Komanča bilo je na konjima.

Archie se skameni.

— Dobar konj — reče jedan ratnik gledajući Archiejeva konja. — Vrlo dobar konj. Uzmi mojega. Ja ću tvojega.

Archie ne reče ništa.

— Nećeš mijenjati konje?

Archie zatrese glavom.

— Daj metke.

Archie opet zatrese glavom.

Jedan Komanč počne zaobilaziti Archieja. Htio mu je zaći iza leđa. Pera na njegovoj glavi zatrepere na vjetru. Archie osjeti kako ga oblijeva znoj.

Uto škljocene iza jedne gudure pušćani zatvarač.

Komanči se naglo okrenu. U njih je bila uperena cijev. Valdes im reče:

— Idite, idite!

Komanči polako odjašu.

...

Carson odjaše kroz jarak tražeći tri goveda. Nade ih i počne se vraćati s njima. Ugleda nešto crno među stijenjem, ali u prvi čas pomisli da se to spustila neka vrana. Produži.

Stigavši do zavoja iza kojega se otvarala dolina, opazi pola kilometra

pred sobom istu onu petoricu ratnika s kojima se sukobio Valdes. Još su bili razdražljivi.

Zaustavi se i pokrije konju gubicu.

Međutim, jedan se ratnik okrene i ugleda ga. Sva petorica krenu prema njemu. On im mahne rukom da se ne približuju. Nisu se obazirali na to. Njegov je konj bio iscrpljen, a njihovi svježiji. Stoga odluču da ih dočeka na uzvisini. Popne se i ispali dva metka pred njihove konje. Usprkos tome, ne zaustave se.

Opominjući ih posljednji put, uskovitla metkom prašinu pred prvim konjem. Skine sombrero i napuni ga mecima. Više se nije kanio šaliti.

Jedan Komanč opali. Metak fijukne i udari o liticu dva metra iznad Carsonove glave. Svi Komanči pohitaju u zaklon.

— Hej, kukavico! — dovikne jedan ratnik. — Pucaj, pucaj!

Carson se osmjehne i povuče gutljaj iz čuture. Slutio je da će im to prije ili poslije dosaditi, pa će ili krenuti u juriš ili poći kući. Strpljivo je čekao.

...

Luisa je jahala kraj Ricarda, koji je tog dana upravljao kolima. Znojila se i bila je prašnjava. S desne se strane ukaže malena dolina. U njoj se, kilometar od puta, vidjelo drveće i malen vodopad. Ona skrene prema dolini.

— Kamo ćete, senjorita? — dovikne Ricardo.

Ona reče da se želi okupati.

— Senjoru Carsonu neće se to svidjeti.

Nije se potrudila da odgovori. Šutke odjaše. Stigavši do vode, svuče se i zapliva, dok je njezin konj pasao. Tada se obuče i počne čepljati kosu. Istovremeno potraži koraljnu ogrlicu. Bila je uvjerena da je pala u pukotinu između dviju kamenih gromada, pa zaviri u nju.

Iz grmlja izađe stara Indijanka, prućena dvanaestogodišnjom djevojčicom. Približi se Luisi i počne se kretanjama ruku žaliti zbog toga što konj pase travu. Djevojčica zaobiđe Luisu, promatrajući njezinu odjeću. Pronađe koraljnu ogrlicu i zadovoljno je stavi sebi oko vrata. Tada čučne kraj vode i oduševljeno pogleda svoj odraz u njoj. Starica je uporno prigovarala i već

dosađila Luisi. Glas joj je postao vrištav.

Luisa joj mahne rukom da se udalji i pokaže joj da djevojčica može zadržati ogrlicu, ali to ne udobrovolji staricu.

Luisa osjeti da joj je opasač postao lagan. Okrene se. S leđa joj se prišuljala djevojčica i htjela joj ukrasti revolver. Spusti ga opet u korice i osmijehne se.

Starica nastavi prigovarati. Luisa se okrene prema njoj. Kad god bi osjetila da joj je opasač lak, pogledala bi djevojčicu i ona bi vratila revolver u korice. Napokon joj je dosađila ta igra. Ne osvrnuvši se, hitro ščepa djevojčicu za zglavak. Djevojčica trzne ruku, te joj pukne narukvica od modruljice. Neka se zrnca otkotrljaju među kamenje, a neka padnu u vodu i potonu. Starica se razljuti i htjede čušnuti Luisu, ali je udari po ramenu.

Luisa uzmakne i povuče revolver kao da će pucati.

Starica smjesta potrči u grmlje, praćena uplakanom djevojčicom. Luisa dovikne za njom i pozove je da pokupi zrnca.

Nitko joj ne odgovori. Grane prestanu šušcati, te se čuo još samo vjetar u krošnjama. Ona se približi dozivljući. Razmakne grmlje. Metar ispred nje stajala su dvojica Indijanaca. Nasmiješe se i krenu prema njoj. Ona se okrene i potrči prema svom konju.

— Polako, polako — dovikne jedan.

Konja nije nigdje bilo. Tragove kopita u prašini napola su izbrisali otisci mokasina. Trčala je što je brže mogla. Indijanci su je lako slijedili.

Trčeći, pomislili kako Indijanci možda smatraju da je revolver prazan. Zaustavi se, podigne revolver i opali u zrak. Bila je u pravu. Oni zastanu, vidljivo iznenađeni. Nisu bili naoružani, osim što je jedan imao nož za pojašom. Spusti ruku na dršku noža, ali kad ona napne revolver, Indijanac zastane. Luisa pođe dalje korakom, držeći revolver i okrećući se svakih nekoliko metara. Nisu se ni pomakli. Iza njih se pojavi djevojčica, uplakana lica i prijeteci joj šakom.

* * *

— Dakle, danas smo izgubili samo konja i ogrlicu — reče Carson. — Očito, ne žele borbu. — Okrene se prema Luisi. — Dobro je što ste opalili u zrak.

— Kamo su otišli? — zapita Bear-claw.

— Tko zna, možda lutaju bez cilja. No, uskoro ćemo saznati. — Carson mahne glavom prema grebenu gdje je jedan ratnik jahao u krugu. — Želi pregovarati. Archie, uzmi svoj revolver. Možda ćemo ponoviti onu igru.

Odjaše.

Komanč je sjedio na konju i čekao. Na glavi mu je bila ratnička perjanica, ali mu lice, na Carsonovu radost, nije bilo išarano ratnim bojama. Držao je koplje na kojem je lepršalo devet skalpova. Preko golih prsiju prebacio je redenik, ali samo sa šest metaka. Zbog toga su, dakle, Komanči bili tako suzdržljivi.

* Ratnik počne govoriti znakovima.

Nema bizona. Gladni su. Htjeli bi kupiti metke. Tada bi odjahali u planine i lovili jelene. Dolazi zima, pa moraju pripremiti meso. Platit će jedan dolar za metak.

Iza njega se pojave još dvojica ratnika. Zatim starica i djevojčica. Carson zamijeti da djevojčica sjedi na Luisinom konju. Opazi da su svi mršavi. Ipak, zatrese glavom.

— Ja imam novaca — reče poglavica.

Pozove staricu koja je preko ramena nosila torbu od jelenje kože. Poglavica posegne u tu torbu i izvadi pregršt zgužvanih novčanica. Bile su prave, a ne šareni papiri kakve su ponekad podmetali Indijancima. Na nekim su se vidjeli tragovi krvi.

Carson zatrese glavom. Nije mu bilo ni na kraj pameti da im proda metke i tako naoruža protivnike. Ponudi im dva goveda kao dar. Objasni im da im neće dati municiju. Usput napomene da su svi njegovi ljudi vrsni strijelci. Na primjer, na toj udaljenosti mogu probušiti srebrn dolar.

Poglavica se nasmije i zatrese glavom. Ocijeni udaljenost do kola i završi desni kažiprst oko uha.

— Opet ista priča — promrmlja sebi u bradu Carson.

Digne srebrn dolar, čvrsto ga držeći, tako da mu ga nije izbio metak kad ga je pogodio. Poglavica se naglo uozbilji. Zamišljeno je gledao oblačić dima. Carson zatraži ogrlicu i konja. Ako ih ne dobije, neće dati goveda.

Poglavica ne promijeni izraz lica. Brojio je protivnike. Mogao bi ih savladati jednog po jednog, no njegovi ratnici imaju premalo municije, a bijelci su dobri strijelci. To se ne bi isplatilo.

Okrene se i reče nešto oštro na svom jeziku. Djevojčica nije htjela dati konja ni ogrlicu. Međutim, poglavica nije dopuštao nikakve prigovore. Strgne joj ogrlicu i gurne je s konja.

Carson se vrati do kola, reče Valdesu da odvoji dva dobra goveda i preda ih Komandima. Tada vrati ogrlicu Luisi. Igrala se neko vrijeme njome, ne gledajući ga.

— Carsone — reče iznenada. — Sviđa mi se kako postupate. Bili biste vrlo dobar hacienđer. Kad se...

— Neću.

Ona mu okrene leđa i pruži ogrlicu.

— Hoćete li mi je staviti?

Carson joj namjesti ogrlicu. Ona se nasloni na njega i pogleda ga preko ramena. Dok ju je gledao, srce mu je življe kucalo. Ona to nasluti i osmijehne se, zabaci glavu prema natrag i napola otvori usta čekajući.

Strastveno zamrmlja usred poljupca, a onda odvoji svoja usta od njegovih i uzbuđeno zatrese glavom. Kad su se njegova usta opet spustila na njezina, promrmlja:

— Pristajete li?

— Ne — odvrati on i okrene je prema sebi.

— Kukavico! — reče Luisa i snažno ga odgurne.

On zatetura natraške i mamuzom zapne za sedlo što je bilo na tlu. Padne na leđa. U istom času na njega se spusti neka sjena.

— Kazao sam ti da će te krava koju izvučeš iz kaljuže nabosti na rogove čim joj se ukaže prilika — reče Archie. — Duguješ mi pet dolara.

— Za što? — zapita ljutito Carson dižući se.

— Obecao si mi pet dolara ako na otoku pogodim srebrn dolar u sredinu.

Carson mu daje novac.

— Dobra stoka — reče zadovoljno King Fisher.

Pregledali su ostatak stada i zaustavili se u sjeni pod hrastom. Sjašu.

— Dobar si stočar, Carsone — doda King Fisher.

— Hvala.

— Kad dobije svako govedo još stotinu kilograma, otjerat ćemo ih u Dogde. Čujem da si imao teških trenutaka u Meksiku.

Carson klimne.

— Osim toga, priča se da si kradljivac stoke.

— To se priča i o vama.

— Nimalo me se ne bojiš.

— Ne bojim.

— Čujem da si jučer potpuno otplatio dug.

— Dobro čujete.

— Neki vele da si ga platio mojim novcem, Carsone.

— Sve ovisi o stajalištu s kojeg se gleda.

— Meni se čini da su oni u pravu — reče nehalno King Fisher i popne se na konja. — Ne misliš li da mi duguješ jedno uljudno hvala?

Carson je šutke jahao kraj njega. Nakon nekog vremena odvrati:

— Ne mislim.

— Kako to? — upita King Fisher zabavljajući se. — Da nije bilo mene, ti bi još životario i imao pišljivo stado od sedamdesetak žgoljavih goveda, od kojih bi svako vrijedilo možda četiri dolara. Kako bi ih otjerao na tržište, kroz sušno područje koje vrbi Apašima? Ne bi mogao, dabome, unajmiti kauboje. — Zapali cigaru i pogleda Carsona čekajući.

— Radio sam za vas dva dana u Meksiku — odvrati Carson. — Zaključio sam da imam pravo na sve iznad dvadeset grla, koliko ste vi zahtijevali.

— Ti misliš da si lukav. Međutim, upamti da se ni ja nisam rodio tek danas. Ako očekuješ da ćeš zaradivati na mojim pogodbama, varaš se. Lako te mogu spustiti na zemlju.

— Upamtit ću to.

King Fisher slegne ramenima i pogleda vrh cigare. Duboko udahne i, skinuvši sombrero, mahne njime prema

obzorju. Tom svojom kretnjom obuhvatiti velike obore, vjetrenjače i stoku što se raspršila po travnatim brežuljcima i dolinama.

— Sve je to veliko i lijepo! — reče. — Veliko i lijepo! Ali, zar ne bi bilo zabavno srušiti sve to i početi iznova?

— Stavite šešir na glavu — napomene trijezno Carson. — Dobit ćete sunčanicu.

— Možda sam je već i dobio. Kladim se da ne razumiješ o čemu govorim. — Stavi šešir na glavu. — Ti mi stvaraš velike neprilike, momče. Ta Luisa de Parral, koja namjerava baciti svoje cipele pod tvoj krevet... — Carson ga htjede prekinuti. — Pusti me da završim, momče. Ne sviđa mi se što se oyuđa vrze neudata žena. Svi su se počeli kočoperiti. Vidio sam Archieja kako lunja oko njene sobe. Nije udata, ti ne polažeš nikakvo pravo na nju, pa svi misle da joj mogu biti na usluzi. Ne želim te time uvrijediti. Ne bih htio da zbog nje započne nekakva pucnjava.

— Odvest ću je sutra na svoj račun. Nisam to htio učiniti dok ga malo neuredim.

— Nadam se da nije luda. Ne gledaj me tako. Sjedi ondje cio dan i šuti kao zalivena.

— Nije luda.

— Ponaša se kao jedna žena koju sam vidio pošto se našla u rukama Indijanaca.

— Uvjeravam vas da nije luda.

— Pokucao sam jutros na njezina vrata. Nije odgovorila. Upitao sam je da li udobno spava i da li bi htjela još jedan gunj. Nije odgovorila. Pokucao sam ponovo i otvorio vrata. Sjedila je u stolici za ljuljanje i držala onaj tvoj revolver u krilu. Jednostavno ga je uperila u mene. Zatvorio sam vrata što sam tiše mogao. Nije mi ni na kraj pameti da raspravljam s ljudima koji imaju takav izraz lica. Ne sviđa mi se šta ta žena nosi uokolo revolver. Archieju će prije ili poslije pasti na pamet da je zagrli i, ako joj se to ne bude svidjelo, mogao bi se loše provesti. Da je ona moja, oduzeo bih joj taj revolver.

— Sutra će otići.

— Osim toga, budi oprezan ako ideš u grad. Moja se rodbina prilično uzbudila zbog toga što si zgrnuo veliku

hrpu novca iz tog mog posla. Smatraju da je to novac Fisherovih.

— Mislite li i vi tako?

— Raspravili smo već o tome, momče. Recimo da si ga zaslužio. Mili je bi mi bilo da nisi onako pritisnuo Bonda. Zbog onih pušaka dojurit će k meni. Želim li još poslovať s njime, morat ću mu vratiti sve što je preplatio. No, ne bunim se. Vrijeme je da mu netko malo natrlja nos. Nego, namjeravaš li oženiti tu Luisu?

— Ne.

— Sviđa ti se više nego što želiš priznati. Možda i više nego što priznaješ sebi. Zaključio sam to prema tvojim pogledima. Znaš li mnogo o ženama?

Carson zatrese glavom.

— Čini mi se kao da je stvorena za ovaj kraj — nastavi King Fisher. — Moja žena nije bila takva. Bili smo u braku tek dva mjeseca kad su uhvaćene dvije konjokradice. Žena je kazala: »Čujem da su ih objesili na telegrafski stup.« Nisam mogao smisliti nikakav odgovor; gledala me tako gnjevno da sam radije šutio. Ipak, promrmljao sam: »Pa, mislim da to nije nimalo naškodilo stupu.« Odvratila je: »U Louisiani sam vjerovala da te dobro poznajem, ali sada više nisam uvjeren na u to. Želim da me vratiš u Louisianu, neću živjeti u takvom kraju.« Jedva sam je zadržao, ali kad se rodilo dijete, više nije stvarala neprilike.

Upravo su jahali kraj starog groblja. Carson opazi da je King Fisher okrenuo lice u stranu. Vjerojatno nije htio vidjeti ženin i sinovljev grob, pozlijediti stare rane.

Kad su se malo udaljili, King Fisher nastavi:

— Luisa možda ima u žilama i indijanske krvi. Nećeš se ljutiti ako ti djeća budu mješanci? — Osmjehne se vidjevši da se Carson primjetno ljuti. — Nećeš potražiti gnerala?

— Neću.

— Ne prihvaćaš njezin izazov.

— Nisam lud.

— Možda to i nije ludost. Postaviš li lijepak, uhvatit će se, i gotovo je. Treba da ga izvučeš iz Meksika. Ne možeš tri puta biti s one strane i tri puta zastopce juriti preko Rio Grandea, to bi bilo već izazivanje sreće. Treba da ga navedeš da dođe sam. To će biti teško; on nikamo ne ide sam, uvijek

vodi sa sobom nekoliko svojih ljudi kao pratioce. Zatim, tu je i onaj Pablo. Archie kaže da je zbog tebe izgubio jedno oko i nekoliko zubi.

— Opalio je iz moje puške kad je cijev bila začepljena osušenim blatom. Pokušao sam ga opomenuti.

— Nije važno. Kako on zna da si ga htio opomenuti? Ne postoji nikakav dokaz osim tvojih riječi. Prema tome, kivan je na tebe. Zapravo, Carsone, na tebe su kivni svi osim mene. A to ne znači mnogo; ja uvijek imam suprotno mišljenje od ostalih. Nego, vratimo se generalu. Treba da smišliš neki način kako ćeš ga uhvatiti samoga.

Zaustave se i sjašu. Valdes preuzme njihove konje.

King Fisher je gledao za njim.

— Dobar je čovjek taj Valdes — reče nemarno. — Vjeruješ li mu?

— A zašto ne bih? — upita iznenađeno Carson.

— Mogao bi se jednog dana okrenuti protiv tebe. Nije li on, ipak, generalov prijatelj?

— Ne vjerujem.

— Nije li pošao s tobom ovamo kako bi ga mogao izvijestiti o tvojim slijedećim koracima?

— Nije, osim ako je izvrstan glumac.

— Kad budeš razapinjao mrežu, radije čuvaj svoje tajne pred njim. Ako se obračunaš s generalom, postat ćeš najveći hacender u Sonori. Bit ćeš velika ličnost. Potrebne su ti samo dobre zamisli i malo sreće. Ne sviđa ti se to, je li?

— Ne, još mi se ne sviđa.

King Fisher je zamišljeno gledao za Carsonom. Pripali novu cigaru, vrlo polako, što je bio znak da napregnuto razmišlja. Činilo mu se da je smislio izvrstan plan o tome kako bi se moglo doskočiti generalu. Bio je toliko zadovoljan tim planom da ga je odlučio sam ostvariti.

XIX

Sutradan popodne King Fisher je ležao u svojoj visećoj mreži i odmarao se nakon jahanja. Već je popio trećinu boce viskija, dok Carson nije ispraznio ni drugu čašu.

— Divim ti se što si se tako brzo uzdigao, Carsone — reče. — Za to je potreban mozak. — Ustane i sjedne na stolicu. — No, potrebno je i nešto drugo. Dođi ovamo, Archie!

— Što hoćeš?

— Ne gundaj kada razgovaraš sa mnom, momče. Brzo dođi ovamo.

Archie se približi i nasloni na hrastovu gredu. Počne čistiti nokat.

— Sjedni, momče.

Archie sjedne.

— A sada, ustani.

Archie ustane, zbunjen i ljutit.

— Sjedni.

Archie se još više namršti i sjedne.

King Fisher se okrene prema Carsonu.

— Ustani.

Carson se ne pomakne.

— Čuo si me, momče. Ustani!

Carson je mirno pijuckao viski.

— Zašto ne ustaneš kad ti kažem?

— Radije prestanite piti ako se želite tući, King Fisher.

Archie uzbuđeno proguta slinu i povuče se u stranu.

King Fisher se digne. Zanjise se, te se nasloni rukom na potporni stup.

— Eto, ja stojim. Imaš li sada nešto protiv toga da ustaneš?

Carson slegne ramenima, pažljivo spusti čašu i ustane.

Fing King Fisher spusti svoja široka ramena. Desna mu se ruka trne prema dršku revolvera. Carsonova se ruka nađe na revolveru djelić sekunde prije njegove.

— Potrebno je još nešto — doda King Fisher. — Potrebna je odvažnost. — Spusti ruku s drška i ponovo legne u mrežu.

Na Archievu se licu pojavi razočaranje.

— Donesi nam još viskija, momče — reče King Fisher, prelazeći kažiprstom po srebrnim ukrasima na dršku. — Dobro ćemo se zabaviti.

— Ubit ćeš sam sebe — reče sutradan ujutro rođak Dave. — Prokleta si mamuran, je li?

King Fisher samo zagunda.

— Onaj Carson pije, ali ne gubi vlast nad sobom — nastavi Dave, ne obazirući se na očitu glavobolju Kinga Fishera. — Ti, međutim, gubiš. Jed-

nom, a dovoljno je da se to dogodi samo jednom, izazvat ćeš ga previše i on će prvi zgrabiti revolver. Upamti moje riječi.

— Neću upamtiti tvoje riječi. Donesi kave.

— Svaki se put sve jače opiješ. Zaboravljaš to?

— Ništa ne zaboravljam, učitelju.

— Trebalo bi da pripaziš na sebe. Jezik ti je postao brži od mozga. Kazat ću ti što se događalo. Svakih pola sata htio si provjeriti čija ruka može brže dohvatiti revolverski držak. On je uvijek pobjeđivao, zatim ste obojica pili i opet iskušavali brzinu. Pio je koliko i ti. Nije prolijevao piće ispod stola, kao barske djevojke. Dobro, on ti se sviđa, no jednog će dana potegnuti obarač. Čuvaj se.

— Da sam se čuvao, bio bih i dan-danas običan kauboj, bez prebijenog novčića u džepu — odvratiti King Fisher, držeći se objema rukama za glavu. — Nikada nisam bio pretjerano oprezan, i zbog toga zarađuješ kod mene, i Archie zarađuje kod mene, i svi vi, ušiljive dangube, naslijedit ćete najveći ranč u cijeloj okolici. Eto, zbog toga mi se i sviđa taj Carson. Ni on nije pretjerano oprezan. K vragu, ubit će me ova glava.

— Kažem ti, čuvaj se, taj Carson nije...

— Dopusti da ti kažem nešto. Meni se sviđaju ljudi koji ne pužu i koji su spremni da se bore. Sinoc sam ponizavao Archieja, tjerajući ga da sjeda i ustaje. Pomirio se s tim. Carson je, međutim, drukčije postupio. U njemu sam prepoznao čovjeka koji je u stanju da savlada poteškoće i koji neće dojuriti da mi se isplače na ramenu. Uvjeravam te, bit će mi veliko zadovoljstvo ako ga uspijem nadmudriti.

— Ne znam o čemu govoriš — reče nestrpljivo Dave — ali ti savjetujem da ga ukrotiš prije nego što bude prekasno.

XX

Valdes je donio sa sobom gitaru. Uvečer bi svirao i pjevao. Carson se naslanjao na hrapavu staru topolu i slušao. Meksičke pjesme, pjevane uz

gitaru u svježim večerima nakon za-gušljive dnevne žege, uzbuđivale su ga onako kako ga nikada ne bi mogle pjesme na engleskom jeziku. Valdes nije svirao naročito dobro, a glas mu je bio hrapav, no pjesme su skrivale u sebi strast i davale oduška njegovoj čežnji za ženom.

Pjesma se završi. Gitara utihne na trenutak. Tada započne opet svirka, ovoga puta mnogo vještija. Zapjeva ženski glas:

»Kako je daleko moja ljubav,
Kako su daleko usne koje ljubim
U svojim snima!«

Carson zapali šibicu, ali se ona ugasi prije nego što ju je prinesao cigareti. Nije još uspio zapaliti drugu šibicu kad je pred njim planuo plamičak.

— Dobro pjeva, zar ne? — reče King Fisher.

Pripali mu cigaretu i zatim upali svoju cigaru. Carson kimne. Najednom shvati da je ljubomoran što još netko sluša njezino pjevanje.

Luisa nastavlja:

»Cini mi se da čujem njegova konja.

Budim se, ali nema nikoga,
I ja šutim.«

— Onaj koji je uhvati — napomene King Fisher — imat će prokletu mnogo muke da je zadrži. Ona je i suviše žena. Laku noć.

— Laku noć — odvratiti Carson.

S druge strane obora stajali su Archie i Bearclaw i promatrali Luisu. Archie je imao u džepu shop karata i u lijevoj je ruci još držao žetone za poker.

Luisa nagne glavu prema natrag, duboko udahne i opet zapjeva. Grudi joj se napnu ispod tanke pamučne haljine.

Carson se okrene i počne se polako udaljavati. Htio je u miru razmisliti o svemu. Pripremao je neke vrlo riskantne poteze koji bi mogli nju i nje-ga stajati glave.

— O čemu pjeva? — zapita Archie, koji nije razumio španjolski.

— O nekom momku koji ju je napustio, pa ona sada želi umrijeti — odvratiti Bearclaw.

— To je besmislica — promrmlja Archie i gurne karte dublje u džep. — Znaš što bi imalo smisla? — požudno

se zagleda u njezine grudi. Bearclaw zamijeti taj pogled.

— Da, i ja tako mislim, ali vidio sam kako je promatra King Fisher. Zar se želi sukobiti s tim starim kopcem?

— O čemu ti govoriš? Ona čezne za tim, samo što nitko nije dovoljno pametan da to uvidi.

— A ti si dovoljno pametan?

— Jesam. Vidjet ćeš.

Archie naglo ode i vrati se s dvojicom kauboja s kojima je kockao. Zakopčao je oko bokova opasač i jedva primjetno se njihao na nogama.

— Šutite. Ja ću je nadmudriti. Ako ne budete progovorili ni riječi, neće nas prepoznati.

Gledali su je kako vraća gitaru Valdesu. Kad je stigla do kraja obora, Archie korakne prema njoj s leđa. Ona začuje njegov korak i naglo se okrene, podigavši ruke. Bearclaw joj odostraga ščepa ruke, a Archie joj ugur u usta rubac i prekrije joj lice drugim rupcem koji mu je pružio jedan od kauboja. Bearclaw joj kratkim užetom sveže ruke na leđima. Otimala se i tizala je nogama. Slučajno udari Bearclawa u želudac. Ovaj prigušeno jaukne.

Carson osluhne. No zaključ da je to završio jedan od konja u oboru, pa produži dalje.

Jedan kauboj posrne i ispusti Luisinu nogu. Ona ga snažno udari vrškom cipele podbradu kad se počeo uspravljati. Ovaj iznenađeno krikne.

Taj krik dopre jasno do Carsona. Okrene se i oprezno pođe onamo odakle se čuo glas.

Archie i kauboji vukli su Luisu koja se otimala. Onda im Archie naredi da produže s Luisom, dalje, a on se sakrije iza topole. Kad je naišao Carson, zamahne revolverima. Carson začuje šuškanje njegove odjeće, pa je imao dovoljno vremena da trzne glavom, u stranu. Revolverska ga cijev udari po ramenu, od čega mu odmaz obamre desna ruka. Udari ljevicom Archieja u rebra, a zatim ga uhvati za ruku. Upravo mu je htio istrgnuti revolver kadli ga pogodi u potiljak nečiji šaka. Sruši se na lice. Čuo je korake koji su se žurno približavali. Počnu ga udarati čizmama u leđa, u lice, u želudac. Nije imao dovoljno

snage da se zaštiti rukama. Čuo ih je kako dahću udarajući ga nogama. Pokušaj ih prepoznati po nečemu, ali je bilo suviše ošamućen.

Prestanu ga udarati.

— Ne miče se — čuo je nečiji šapat.

— Misliš li da je mrtav?

Netko podigne Carsonu glavu i zavi-ri mu u lice.

— Čini mi se da jest — reče zadovoljno neki glas.

— Najbolje je da nestanemo oдавде.

— A što ćemo s djevojkom?

— Poslije ćemo.

Udalje se.

Carson okrene glavu da bi ih bolje pogledao, no bilo je suviše mračno. Usta su mu bila puna krvi. Pričeka da mu se oporave mišići. Začuje opet korake. Zažmiri.

— Tko je to — zabrinuto upita Luisa.

— Ja — uspije prozboriti Carson.

— Jesu li vas ozlijedili?

— Prilično.

— Možete li me odvezati?

— Sjednite!

Ona se spusti na zemlju kraj njega. Uspio ju je odvezati, ali se morao poslužiti i zubima. Tada ga odvuče na mjesecinu. Pogledavši ga, zaprepasteno se trgne. Odvede ga u svoju sobu i opere mu lice. Boljelo ga je cijelo tijelo, a znao je da će ga ujutro boljeti još jače. Ipak, uspio je zaspati.

Kad se probudio, kroz glomazne kapke na prozorima upravo je počelo prodirati danje svjetlo. Okrene se i pogleda je.

Spavala je ležeći na leđima. Ovila je jednu ruku oko glave, nesvjesno oponašajući španjolske plesačice. Druga joj je ruka počivala na želucu. Imala je na sebi plavu pamučnu spavaćicu. Ispod nje su se jasno očitavale grudi. Carsonov pogled stade prelaziti po njezinom tijelu, od bokova preko kojih se napela spavaćica, niz dugačka bedra i listove sve do vitkih gležnjeva. Kad su mu pogled vratio do vrha zakopčane spavaćice, iznenađeno zamijeti da ga ona promatra.

Carson pocrveni.

Ona stavi jednu ruku na drugu. Distanje joj se ubrza.

Carson opipa svoje neobrijano, posiječeno i otečeno lice te okrene glavu u stranu.

— Ah — reče Luisa — baš si glup, glup si. — Osmijehne se vidjevši njegov zbunjeno pogled. Obuhvati rukama grudi i doda: — Jer meni si sada lijep.

Njegova usta naglo se pritisnuše na njezina. Ona priguši jauk. Carson to začuže i povuče se.

— Ne, ne, mili — prošapće ona, i otkopčavši spavačicu, otkrije mu grudi. Čvrsto ga je grlila, prelazila mu rukama preko leđa, ljubila mu vrat i radosno šaptala: — Mislila sam da će to biti teško, tako sam ti zahvalna, tako zahvalna!

U polutami je osjećao na svojim ustima njezine slankaste suze. Zapljusne ga želja da bude zaštitnik kakav još nikad nije bio. Uhvativši je jednom rukom za kosu i privukavši joj glavu prema natrag, počne njoj ljubiti vrat i grudi.

Vani, naslanjajući se na zid kraj kapaka, Bearclaw se okrene prema Archieju i povuče ga za lakat. Archie prisloni uho na kapke. Zustro istragne lakat iz Bearclawove ruke i još više se priljubi uza zid. Bearclaw ga još jednom uhvati za ruku. Archie ga bijesno odgurne.

Bearclaw ga je promatrao još jedan trenutak, a onda se šutke udalji. Pošto se vratio za stol gdje se igrao poker, netko ga upita gdje je Archie.

— Ako vam kažem, nećete mi vjerovati — reče on. — Čuo sam da postoje ljudi koji dolaze u javne kuće u Austinu i plaćaju da bi samo gledali. Nikada nisam vjerovao u takve priče. Sad vjerujem. Postoji jedan Fisher koji je takav; trebalo bi da se stidi sebe.

XXI

Carson otvori pismo s poštanskim žigom: »Isleta, Texas«. Upravitelj pošte, jedan od brojnih dalekih rođaka Kinga Fishera, pokazivao je svojim pogledom srdžbu, neprijateljstvo, mržnju i zbunjenoost. Carson izađe iz poštanskog ureda i digne pismo prema svjetlu. Koliko se moglo vidjeti, nitko ga nije potajno otvorio.

Pismo je počinjalo bez okolišanja:

»Nema smisla da Vam bilo što objašnjavam. Jednostavno, smatrajte da

sam Vas pogrešno ocijenio. Zaključio sam da se mogu pouzdati u Vas kad sam stoku na Valdesovu ranču zatekao baš onakvu kakvom ste je opisali, možda čak i malo bolju. Vi ste neugodni u poslu, ali poštenu. Vi i ja mogli bismo, suradujući, dobro zaraditi. Ja poznajem vrlo dobro pogranično područje. Imam posvuda veze i mogu prikupiti novac za velike pothvate. Međutim, potreban mi je netko u koga se mogu pouzdati pri poslovanju u Meksiku. Za oko mi je zapeo jedan rudarski pothvat koji bi trebalo da donese takvu zaradu da je uzgajanje stoke u usporedbi s njim obično prosjačenje. Ako se sporazumimo, upoznat ću Vas s time. Pišem Vam, zato što se upravo penjete. Moje je načelo: Ako ga ne možeš poraziti, pridruži mu se. Za nekoliko ćete godina imati veliko imanje. King Fisher će se održati još kratko vrijeme, a njegova će rodbina, koliko mogu zaključiti, upropastiti ranč čim naiđe prva oštra zima. Dođite ovamo, pa ćemo porazgovarati. Kako bih vam pokazao svoje dobre namjere, javljam Vam jednu povoljnu vijest: general je poražen. Nalazi se u Texasu, tridesetak kilometara od Rio Grande. Meksička vojska očerupala ga je kao kokoši. Saznao sam da može ostati u Sjedinjenim Državama, ali ne smije držati nikakve govore i mora predati oružje, konje, mazge i većinu magaraca; ako to ne učini, doći će iz San Antonija američka vojska, uhapsiti njega i sve njegove odmetnike i prognati ih preko rijeke, gdje ga čeka meksička vojska. On mora prodati sve što ima, ali to još ne zna. Ima oko 900 konja, 500 pušaka, ne baš previše municije, 250 magaraca i oko 3500 goveda. Nije ni potrebno da Vam govorim koliko bismo zaradili. Čujem da Komanči plaćaju i stotinu dolara za pušku. Britanci nude do sedamdeset pet dolara za magarca zbog rata sa Zuluima. Goveda također donose veliku dobit. Dovedite sa sobom nekoliko ljudi u koje se možete pouzdati. Generalovi ljudi lutaju uokolo i napadaju rančeve, pa ako ponesete tako veliku svotu novca, budite oprezni. Nadam se da ćete mi se uskoro javiti; vojska će ga napasti za dva tjedna od današnjeg dana. Neka ovo pismo bude tajna. S poštovanjem, D. Bond.«

Carson stavi kuvertu u džep i ode u brijačnicu. Sjedne. Kad mu je brijač pokrio lice vrućim ručnicima, potpuno se opusti i počne razmišljati.

Ako je to iskrena ponuda, mogao bi izvući veliku korist. Je li to klopka? Ne, čini se da nije. Bond ga opominje da povede pouzdanu pratnju. Prije svega, treba da brzojavi Bondu da će doći. Mora to učiniti iz nekog drugog grada. Zatim, treba da pronađe nekoga kome će prodati svoj ranč. Bitno je da ne probudi sumnje u Kingu Fisheru.

Što je dulje razmišljao, to mu se više sviđala cijela zamisao. Steći će veliku dobit, ukloniti generala i postaviti vlasnikom goleme haciende, veće od ranča Kinga Fishera. Ali hacienda je tako daleko na jugu da mu neće prijetiti opasnost ni od Kinga Fishera, ni od Bonda, ni od Fisherova roda.

Da, treba da nestane iz ovog prokletog kraja. Tu bi uvijek strepio od Fisherovih; oni mu neće oprostiti smrt starog stražara. Prije ili poslije dočekali bi ga u zasjedi; možda bi ga pogodio metak iz kaduljina grmlja kad bi izjahao iz tamnoga klanca na blještavo sunce ili bi tane dozujalo kroz prozor kad bi večerao. To bi se dogodilo premda ih obuzdava stroga ruka Kinga Fishera. Što bi se tek dogodilo kad bi nestalo te ruke? Znojio bi se kad god bi prolazio kraj nekog grma.

— Kako vam se čini, gospodine Carstone? — zapita brijač.

Carson se, odsutan duhom, pogleda u zrcalo.

— Dobro je, vrlo dobro — reče kimnuvši.

Obuče kratak kaput, plati brijaču i izađe na ulicu. Trebalo je da brzojavi Bondu i podigne sav novac iz banke.

...

— Jesi li siguran da nije ništa zami-

— Siguran sam gospodine — reče brijač. — Bilo je to sutradan poslije podne. Jednom se rukom držao za stremen, a u drugoj je imao britvu dok je govorio Kingu Fisheru: — Lice mu je bilo pokriveno vrućim ručnicima, čak i oči.

— Siguran si da te nije čuo dok si otvarao kuvertu ili dok si čitao?

— Ništa nije čuo. Vani su vikala i igrala se djeca i upravo su prolazila dvojica kola. Ne bih pogledao pismo da

nisam opazio poštanski žig Islete, a znam da vas veoma zanima taj gradić. Inače ne bih ni taknuo pismo.

— Dobro, mislit ću na tebe — odvrati King Fisher. — Slušaj, Wheat, ne smiješ nikome govoriti o tom pismu. Nikome i nikada. Progovoriš li, ja ću to saznati. A ako saznam, ponovo ću te posjetiti. — Uхвати ga za ruku u kojoj je držao britvu i podigne je u razinu njegova vrata, te je povuče vodoravno. — Razumiješ li?

Wheat uznemireno klimne. Kind Fisher mu se osmjehne i odjaše kasom iz grada.

...

— Zaista se čudim, Carstone, što želiš prodati ranč — reče King Fisher.

— Ne mogu raditi kod vas i istodobno upravljati rančem.

— Unajmi nekoga. Nekoga u koga se možeš pouzdati. Pogledi im se sretnu. Carsona najednom obuzme dojam da King Fisher zna da on laže, ali odbaci to kao plod nečiste savjesti. Kad mu se King Fisher ljubazno osmjehnue, odahne i zaključuje da je sve bila samo uobrazilja.

— Teško je naći nekoga — reče. — A sav novac koji bih uložio u taj ranč, u arteške bunare, u vjetrenjače, u bodljikavu žicu, u vrsnu stoku, potrošio bih uzalud ako ne bih mogao biti ondje stalno. Osim toga, ubijaju me porezi.

— Da, teško je naći nekoga u koga se možeš pouzdati — složi se King Fisher.

— Stoga želim prodati imanje, uložiti novac u neke pouzdane dionice, dobiti postotak, raditi kod vas još nekoliko godina, a onda uzeti sav novac i započeti iznova.

— Prilično pametno. Koliko tražiš?

— Za stotku, kuću, obore i sve ostalo: osamdeset pet tisuća.

— To je mnogo, Carstone. — King Fisher se namršti.

— Na svijetu nema boljeg pašnjaka,

— Drago mi je što ćeš se potpuno posvetiti mojem ranču, Carstone. Vjerujem da za četiri godine nećeš više ni htjeti svog vlastitog posjeda. Prilično je uzbudljivo upravljati tako golemim imanjem. U posljednje vrijeme razmišljam sve češće o tome kako bi ugodno bilo otkopčati opasac i baciti ga u za-

pećak, pa sve prepustiti nekome kome glava ne služi samo za to da ispuni prostor između brade i kose. Možda napustiš pomisao na svoj vlastiti ranč. Osamdeset tisuća.

— Osamdeset četiri.

— Osamdeset jedna.

— Osamdeset dvije i pet stotina — reče Carson.

— Pristajem.

Rukovali su se.

— Htio bih tjedan dana dopusta — reče nehajno Carson.

— Dobro.

— Želim otići u San Antonio i kupiti dionice.

— A što je s djevojkom?

— Odvest ću je u San Antonio. Odande će kočijom otputovati u Galveston i ukrcati se na brod za Vera Cruz.

— Mislio sam da se ne želi vratiti u Meksiko.

— I ja sam tako mislio. Međutim, nagovorio sam je na to.

— Dobro — reče King Fisher, osmjehne se i počne ljuljati u mreži. — Dat ću ti novac sutra popodne. Ako imaš pameti, oženit ćeš tu djevojku. Suviše vrijedi da bi tumarala Texasom.

• • •

King Fisher izbroji novac, a Carson ga stavi u bisage.

— Milije bi mi bilo da ga i ti prebrojiš — reče King Fisher.

— Ja vam vjerujem — odvrati Carson.

Preda bisage Sebastianu Valdesu, koji ih odnese i prebaci preko njegova konja.

— Dakle, to je veliko priznanje — promrmlja King Fisher. — Vrlo veliko.

Vidio je da Sebastianovi nećaci imaju dobre konje i da su dobro naoružani. Dva su magarca nosila hranu i gunjeve. I Luisa je već sjedila na konju.

Izađe s Carsonom.

— Budi oprezan — reče mu veselo. — Ne bih htio izgubiti sposobna čovjeka.

Pozdravi se i s ostalima. Gledao ih je kako se udaljuju. Tada izađe Bearclaw i reče:

— Dobro, zar si poludio? Dao si mu sav taj novac! Znaš li da ima kod sebe još četrdeset tisuća? Zašto ga ne bismo dočekali u zasjedi? Mogli bismo

ga prestići i napasti sutra u zalazak sunca. Zacijelo će se ulogoriti u klan-cu Hondo. Za Archieja, mene i staroga Davea bila bi to prava igrarija.

— Koješta. Stari Dave pije viski kao vodu.

— Nitko ne bi taj napad povezao s nama. Jahali bismo nekoliko dana na jug, prešli bismo preko brda i vratili se na sjever. Nitko nas ne bi vidio.

— Isključeno!

— Zar te ne boli srce što zauvijek odlazi taj novac? Bogami, ja te ne razumijem. Zar ti se pomutila pamet otkad misliš na onu Luisu?

King Fisher se okrene i zagleda u njega.

— Oprosti — promrmlja Bearclaw i nastavi: — Uzmimo taj novac. Djevojku nećemo dirati. Ne brini za starog Davea. On još zna pucati i jahati. I šutjeti. I...

— Baš si glupan — reče King Fisher. — Reći ću ti i zašto. I ja idem u Isletu. Namjeravam kupiti od generala sve što ima. Za to mi je potreban novac. Zašto da nosim novac tako daleko i neprestano razmišljam hoće li me netko zaskočiti? Neka Carson vodi brigu o tome. On će, s obzirom na to što ima uz sebe Valdesove, prokletu dobro čuvati novac. A kad stigne onamo, tko će ga dočekati raširenih ruku, ha?

Bearclaw zadivljeno zine.

— Uzet ćemo mu novac i uljudno mu se zahvaliti.

— Znači, ondje treba postaviti zasjedu!

— No, prije toga treba da posjetimo Bonda i malo mu nategnemo uši. No, samo malo. On mi je potreban. Uvijek je na izvoru vijesti. Mogao bi mi pomoći da kupim neke rudnike u Meksiku ili čak da postanem suvlasnikom meksičke željeznice. Osim toga, kad mudem u Sonori, on će mi biti pouzdana veza sa sjeverom i rančem...

— Ostat ćeš u Sonori?

— Ona je Luisa nešto ponudila Carsonu, ali on kao da nije previše zainteresiran za to. Ili možda jeste, ali neće moći ništa učiniti. Stoga ću se ja pojaviti, nakloniti se i reći: »Oprostite, gospodice, čujem da za generalovu smrt dajete haciendu.« A ona će kazati: »Svakako, senjor, to je istina.« Tada ću reći: »Dobro, gospodice, generala možete smatrati već mrtvim.«

— A tko će upravljati ovim rančom?

— Ti, Bearclaw.

— Zaista?

— Međutim, moraš postupati onako kako ti naredim. Obuzdat ćeš Archieja. I kažnjavati ga ako bude potrebno. Ja ću doći dvaput godišnje da pregledam ranč. Loše ćeš se provesti ako nešto zabrljaš.

Bearclaw klimne.

— Dakle, kada stignemo u Isletu — nastavi King Fisher — treba da na sasvim zakonit način steknemo generalove konje, mazge i puške, da dobijemo od njega potpisanu priznanicu, jer uokolo njuška američka vojska. Zbog toga ćemo morati biti blagi prema Bondu. On će urediti sve to. Predat ćemo generalu Carsonovu gotovinu. Ne uzbuđuj se, poslije mu je možemo opet oduzeti. Istina, to neće biti sasvim lako. On nije bezazleni prerijski cvjetić. Neće mi nimalo vjerovati, neće vjerovati nikome, pa će danju i noću, kamo god krenuo, biti uz njega pratnja. Zapravo, nitko neće nikome vjerovati. Ne bih htio da brzopletu pucate ili izlanete nešto nepromišljeno. Pri pucanju moramo biti vrlo pažljivi. Što radi Archie?

— Vrže se oko nekih djevojaka.

— Dovedi ga. Kaži mu da imam za njega zadatak koji će mu se svidjeti. Nešto za čime čezne već vrlo dugo, otkad je prvi put ugledao Carsona.

— Dotrčat će — reče Bearclaw.

Iz kuće izađe Dave i pođe nesigurnim koracima prema njima.

— Taj stari jastreb opet je pijan? — upita ljutito King Fisher. — Popit će sav viski u Isletu.

— On je prilično star — odvrati Bearclaw — ali je još opasan kad dirne revolver.

Gledali su Davea kako im se približava. Veliki bijeli brkovi bili su mu umrljani duhanom. Imao je na sebi mastan kožnat prsluk preko kojeg se pružao debeo zlatan lanac s džepnim satom. Taj je sat ukrao prilikom jednog napada na vlak. Sat nije radio već godinama, ali je Dave neprestano govorio da će ga jednog dana popraviti; i međuvremenu ga je nosio na najsigurnijem mjestu, u džepu na truhu.

— Hoćeš li malo jahati, djedice? — nasmije se Bearclaw.

— Neću.

— Onda bi mogao zamijeniti djecu stup da bacaju na tebe laso?

— Bolje i to nego da slušam tebe kako mlatiš praznu slamu. Vi, mladi, ništa ne vrijedite. Kako to da se niste prilijepili uz onu Meksikanku? Ima usne rumene poput ruže, visoka je do neba, a vjerojatno ima šezdesetak kilograma u podsuknji prije doručka. Kosa joj je glatka kao boca, a dugačka kao konjski rep. Vidio sam joj kosu spuštenu niz leđa dok ju je češljala na suncu. Prije dvadesetak godina potukao bih se zbog nje s tim Carsonom. Ja ne idem u Isletu. Šikare su tako guste da se ne može proći; posvuda čekaju otrovne bodlje i trnje.

— Ipak, poći ćeš u Isletu — reče King Fisher.

— Ne, neću. Nemaš prava da mi zapovijedaš — odvrati Dave. — Nama, Fisherima, zapovijedaš kao robovima. Međutim, onog Carsona pretvorio si u kralja.

— Sada je sve drukčije, Dave — pokušaj ga umiriti Bearclaw.

— Šuti.

— Sada ćemo se pobrinuti za Carsona, sve je pripremljeno.

— Vi? Pa ti i Archie ne možete ništa učiniti sami uvijek je potrebno da vas netko drži za ruku. Da bismo mu postavili zasjedu trebalo bi da svi sudjelujemo u tome. Ni ja više nemam hrabrosti za to.

— Dave se teturavo vrati u kuću da opet popije iz boce.

— Možemo se pouzdati u njega kad se otrijezni — reče King Fisher i nagne se naprijed. — Ako ti ili bilo tko drugi dirnete onu Luisu ili je samo mrko pogledate, loše ćete završiti. Kaži to i ostalima. I spremite se. Krećemo za jedan sat.

• • •

— Skini tu zvijezdu, prokleta budalo — reče King Fisher Bearclawu, nagne se na sedlu i pokuca na veliki prozor na kojem je pisalo: »D. Bond, potrepštine za rančeve«.

Bond digne pogled. Bilo je vruće, pa se hladio lepezom.

Stari Dave zahloće.

— Izgleda kao da ga je netko udario maljem po glavi. Najednom se osuši

kao iscijeđen limun.. Idem u krčmu da nešto popijem.

— Pazi da se ne izgubiš, budalo stara! — reče King Fisher.

Izađe Bond.

— Drago mi je što te vidim, King Fisher — reče — Uđi i sjedni.

— Zdravo, Bond — dobaci Bearclaw.

— Vruće je, zar ne? — upita Bond.

King Fisher sjaše i uđe s njim u ured. Sjedne na rub stola. Šutio je. Na Bondovu se licu počne skupljati znoj.

— Isleta je stvarno nalik na pravi meksički grad — napomene iznenada King Fisher i mahne glavom prema Bondovim ljudima koji su se ispružili na nogostupu i kartali za municiju.

— Najbliži su rendžeri u El Pasu, sto pedeset kilometara odavde — odvratí Bond. — Imamo šerifa, no ja sam ga izabrao, pa čini samo ono što mu zapovijedim. Čim je saznao da se približava general, odjurio je iz grada tražeći nekog pijanicu koji je ovdje ukrado janje. Osamdeset kilometara odavde, u Ford Duncanu, postoje dvije konjičke čete, no nikad se ne zna gdje su njihove patrole, pa je mala korist od njih.

— Gdje je meksička vojska koja je otjerala generala prema Isleti?

— Oko petnaest kilometara u dubini Meksika. Međutim, danju i noću se kreću patrole duž rijeke.

— Kako to da vojska nije na obali?

— Predsjednik Diaz želi dobiti američki novac za izgradnju željeznice i tvornica, pa nastoji izbjeći bilo kakve incidente. Znaš kako je. Mogao bi neki lakoumni Amerikanac opaliti na meksičke vojnike, zatim bi oni htjeli poravnati račune, i to bi se naglo proširilo.

— Znači, general vlada gradom?

— Pa, moglo bi se tako reći.

— Zar se ne stidiš?

— Ne.

— Ti si Teksašanin?

Bond se zagleda u ruke. Pocrveni.

— Prokleta je vruće — reče i obriše lice rupcem.

— Nisam prešao pet stotina kilometara da bih razgovarao o vremenu — promrmlja King Fisher.

Bond ga ponudi cigarama i zapali šibicu. Ruka mu je podrhtavala. King Fisher se osmijehne i također upali ši-

bicu. Njegova je ruka bila posve nepomična.

— Vidiš što znači uredan život. Bond — reče. — Postoji još jedan način da sačuvaš zdravlje: imaj pouzdanje u sebe. I ni u koga drugoga.

Bondu šibica opeče prste. Opsuje i pusti je.

— Tko nije oprezan, opeče se — nastavi King Fisher. — Razumiješ li me?

— Svakako, svakako.

— Možda ne razumiješ. Pročitao sam pismo koje si poslao Carsonu.

King Fisher počne otkopčavati opasač. Archie se približi stolu i položi ruku na revolver.

— Ogulit ću ti kožu — reče ljubazno King Fisher. — Ustani.

— Smiri se, King Fisher. Ne zamjeram ti što si se uzrujao. Pismo je varka.

— Skini opasač, Bond.

— Kažem ti, pismo je obična smicalica!

— Hajde, Bond, otkopčaj ga. — Začu je iza sebe nečije korake. — Archie, izbaci tog klipana. Hajde, Bond, pokazat ću ti što još mogu.

— Neću izbaciti tog klipana — reče Archie. — Koliko vidim, to je general. Ima uz sebe mnogo ljudi.

— Dobro, odgodit ćemo to na trenutak, Bond — promrmlja King Fisher i okrene se.

Na prozor se naslanjao general, prekrizivši ruke. Vani je, priljubivši lica uz staklo, stajalo nekoliko njegovih ljudi.

— Senjor King Fisher? — reče general.

— Da?

— Bond i ja napisali smo dobro pismo, je li?

— A, tako stoje stvari — reče King Fisher i ponovo zakopča opasač, pa se okrene prema Bondu. — Ispričavam se.

Bond se spusti na stolicu odahnuvši. General slegne ramenima.

— Ratovanje je poput uzgajanja stoke: postoje dobre i loše godine, je li? Ovo je loša godina.

— Da — reče King Fisher zabavljajući se.

— Hoću da opet vidim tog Carsona. I Bond. Zato smo napisali dobro pismo. Čekamo. Ni Sebastiana Valdesa ne volim. Čekamo ih na cesti, već tje-

dan dana. Nismo ih vidjeli. Možda ste ih vi vidjeli?

— Nismo. Nastojali smo ih izbjeći.

— Tri velika pauka čekaju mušice s novcem — reče general.

— Treba da vas podsjetim, gospodo — napomene King Fisher — da te mušice nose moj novac. Ne želim raspravljati o tome.

— Vaš novac? — upita general i nasmije se.

— Kupio sam njegov ranč. Ima kod sebe taj novac. Osim toga, ima novac koji je izvukao iz našeg trgovanja.

— To je moj novac — reče general.

— Velik dio je moj — umiješa se Bond. — Nisam htio kupiti one puške uz onako veliku cijenu.

— Ja mislim da je sav taj novac moj — reče King Fisher.

— Novac će pripasti prvome koji ga uzme, je li? — reče general.

— Ne sviđa mi se vaše ponašanje — promrmlja King Fisher. — Ako se budemo svađali oko tog novca, još prije nego što ugledamo Carsona nećemo biti prijatelji niti ćemo ga savladati. Ako se vi prvi dočepate novca, vaš je. Ako ga se mi dočepamo, naš je. Ako ga se dočepamo zajedno, pola-pola.

— Dobro, dobro! — zaključio general. — Bond izvađi bocu i natoči piće.

— I što ćemo sada?

— On dolazi ovamo — objasni King Fisher — ali ne znamo ni kada ni kako. Misli da je lukaviji od nas i ne sluti da ulazi u klopku. Treba da strpljivo čekamo. Smislit ću kako da ga domamimo.

General prasne u smijeh.

— Ne brinite. Ja ću učiniti tako da Carson brzo dođe u Isletu, vrlo brzo! Mi ćemo samo mirno čekati, a on će doći!

XXII

Stari Sebastiano Valdes i Carson pr-
vi su preplivali rijeku, držeći puške
visoko iznad glave kako se ne bi smo-
ćile. Slijedili su ih ostali.

Poslužili su se varkom. Najprije su
prešli na meksičku stranu, dojahali
nasuprot Isleti i tada se vratili na tek-
sašku stranu. Bili su udaljeni od Isle-

te još samo nekoliko kilometara, a nit-
ko ih nije očekivao s te strane.

Sebastiano je bio vrlo nestrpljiv.
Želio je što prije vidjeti ženu. Pojuri
s nećacima na čelu. Carson i Luisa
jahali su za njima.

Ušavši u dvorište, ugledaju trojicu
Meksikanaca kako stoje kraj svojih
konja, do pojasa u visokoj travi. Na
gredi, postavljenoj između kuće i topo-
le, visile su senjora Valdes i njena dva
unuka. U oboru su stajala dvojica napola
spaljena kola.

Sutke su kopali grobove.

Čim su bacili posljednju lopatu zem-
lje, Sebastiano uzjaše, udari konja
mamuzama i okrene ga prema Isleti.
Još nikada nije bio tako grub prema
konju. Carson hitro zgrabi uzde.

Sebastiano ih pokuša istrgnuti. Pla-
kao je od suzdržana gnjeva.

— Pustite me, pustite me! — molio
je.

— Ne, to ne bi bilo pametno. On želi
da uletite u zasjedu. Dogovoriti ćemo
se i skovati neki plan. Saslušajte me!

— Poznajem ih! Ne čekaju oni dugo
u zasjedi! Piju u gradu i bludniče.
Pustite me!

— U pravu je! — reče stariji nećak,
gutajući suze, te pokuša pomoći ujaku
i istrgnuti uzde iz Carsonove ruke.

Sebastiano iznedana izvuče revolver.

— Za boga miloga, pustite me!

Carson pogleda revolver. Ispusti
uzde.

Trojica Meksikanaca odjure u galo-
pu prema Isleti.

Luisa je gledala za njima, a onda se
okrene prema Carsonu.

— Ideš li i ti?

— Ne.

— Pauk je razapeo mrežu da uhvati
muhu. — Ona pokaže na grob. — Pos-
vuda je postavio mamac, nije li tako?

— I?

— Misliš li da si pametan ako ne
uđeš u mrežu?

— Nastavi.

— Ako muha želi pauka onoliko kolli-
ko i pauk nju, kako će najbrže otkriti
gdje je pauk?

— Uzdrmati će mrežu. Međutim, ja
želim živjeti malo dulje nego Seba-
stiano.

— Onda ostani ovdje i čekaj da se vratimo i ispričamo ti što se dogodilo u Isleti. Zbogom!

Ona krene prema Isleti.

— Do vraga! — progunda Carson.

Pojuri za njom. Uhvati njezine uzde i zaustavi joj konja. Luisa položi ruku na revolver.

— Pusti uzde.

— Eh, baš ste tvrdoglavi vi Meksikanci! — reče Carson. Ti čekaj ovdje, a ja ću ti ispričati što se zbillo.

— A što ako general pošalje ovamo nekoga dok si ti u Isleti? Najsigurnije je u mreži.

— Zaboga, prestani već jednom govoriti poslovice!

— Veoma želim vidjeti generala. I Pabla. Da, htjela bih vidjeti Pabla još jednom prije nego što prijedemo Rio Grande i više se nikada ne vratimo u Texas.

On još jednom uspori konja, razmišljajući o tome da je ipak prisili da se vrati.

— Ne. — reče ona — poći ću s tobom.

Okljevao je gledajući njezina usta, svjestan neke nepokolebljive odlučnosti.

— Tek tada ću spavati bez loših snova — reče ona. — Poljubi me.

On se sagne i poljubi je tako naglo da su im se dodirnuli zubi.

— Obećaješ li da ćemo nakon toga prijeći preko rijeke?

Carson klimne.

XXIII

— Imaš li kartu Islete? — upita King Fisher.

Bond kimne i izvadi veliku zidnu kartu.

— Gdje je Valdesov ranč? — zapita King Fisher.

— Kraj ovog puta.

— Znači, dojahat će ovamo tim putem, zar ne? Ući će u ovu ulicu i upasti u stupicu. Dobro. Mogu li izjahati iz grada?

Bond se zagleda u kartu.

— Malo dalje niz ulicu postoji uzak prolaz. Inače se moraju vratiti do raskršća gdje su ušli u grad. Ili mogu

odjahati još dvjesto metara i ući u šikaru.

— Dakle, treba da ih samo pustimo da dojašu u blizinu ovog ureda i tada zatvorimo oba kraja ulice.

— Tako... tako je.

— Malo si nervozan?

— Malo. Da budem iskren, nisam navikao na okršaje.

— To nije okršaj — reče prezirno King Fisher. — To je gađanje mete na streljštu. Ne postoji nikakav razlog da se uzbuđujete. Generale, postaviti ćeš sedam-osam ljudi ondje gdje se račva put što vodi s Valdesova ranča. Zatim...

General dignu prst i osluhne. Pred ured dojuri u galopu Pablo, sklizne sa znojna konja i upadne unutra.

— Što se dogodilo? — upita general.

Pablo mu šapne nešto na uho.

— Dobro! — reče general i potapša ga po leđima, pa se obrati Kingu Fisheru: — Muhe stižu!

U ured uđe stari Dave. Opazi bocu viskija, uzme je i napuni čašu.

— Treba da razmjestimo svoje ljude — reče King Fisher. — Ja imam petoricu.

— Čini mi se, četvoricu — napomene Bond gledajući starog Davea kako pohlepno pije viski.

— Bez brige, on će biti spreman — odvrati King Fisher. — Koliko ti imaš ljudi, Bond?

— Trojicu.

— Mnogo — umiješa se general — ja imam mnogo.

— Koliko?

— Ne šrini, imam ih mnogo — odgovori general.

— Prestani se cerekati i ne odgovaraj u zagonetkama — progunda King Fisher. — Ne želim nikakve neprilike s tobom dok se ne obračunamo s Carsonom. Koliko imaš pušaka?

General ne reče ništa. Sjedne za stol i počne polako trljati dlanove o hlače. King Fisher nasluti da suši ruke ako bude morao brzo povući revolver.

— Voliš zapovijedati, je li? — zapita general.

— Ti si u Meksiku general, no ovdje sam ja general — reče King Fisher.

Pogleda Pabla. Archie shvati taj znak i nehajno se okrene prema Pablu, spustivši desnu ruku na opasač.

— Ako ti se ne sviđa, ondje je Rio Grande. Koliko imaš pušaka? — upita King Fisher.

— Ako ti kažem, što ćeš učiniti?

— Što ću učiniti? Pa ja sam špijun i poslat ću pismo u Mexico City. Što misliš zbog kojeg te vruga to pitam? Šašav si kao kakva baba.

General spusti ruku na revolverski držak, no King Fisher prvi dodirne revolver.

— Zaboga, zaboga! — reče uplašeno Bond.

— Ako se svi pobiju u ovom uredu — umiješa se Dave smijuljeći se — pričat će se o tome u cijelom Texasu. Svi će se smijati nama, Fisherima. Prekinite s time! — vikne i udari šakom po kutiji cigara. — Ponašate se kao balavci!

— Upropastio si mi cigare! — vikne Bond.

Dave posegne za revolverom. General prasne u smijeh, a King Fisher uhvati starca za desnicu. Dave odustane.

— Baš ste stado ovaca! — uzvikne i zaputi se prema vratima.

— Kamo ćeš? — upita Bearclaw zakrčivši mu put.

— Idem da popijem nešto. Makni se.

— Čekaj malo — htjede ga zaustaviti Bearclaw.

— Rekoh, miči se! — vikne Dave i spusti ruku na držak revolvera.

— Pusti ga da se napije — reče Archie. — Postaje opak.

— Piće ga neće popraviti — prigovori Bearclaw.

— Pustite ga — reče nezadovoljno King Fisher.

— Dakle, sada imamo jednog čovjeka manje — reče Bond.

— Još smo znatno premoćni — odvraći King Fisher.

Ulicom dojaše jedan odmetnik i dovikne:

— Generale, dolaze četvorica muškaraca i jedna žena, dona de Parral!

General mu mahne da zauzme položaj s druge strane ulice.

— Do vruga, ništa od mog plana! — reče King Fisher. — Raspršite se i pazite što radite!

Ljudi se rasprše. Neki potrče preko ulice, a drugi se popnu na gornji kat. Bond klekne iza stola.

— Što to namjeravaš? — upita King Fisher.

Bond otvori ladicu i izvadi revolver.

— Želim kakav-takav zaklon. Ovaj je stol od hrastovine, pa ću tu ostati.

— Ima nas, otprilike, petnaest prema pet i što se još bojiš? Među protivnicima je i jedna žena. Kad malo bolje razmislim, Dave nas sasvim opravdano naziva ovcama.

— Kako to misliš? — reče uzbuđeno Bond. — Jesu li na vidiku?

King Fisher mirno pride vratima i pogleda van.

— Još nisu — reče i odmah doda: — Evo ih. Na čelu je Carson — Pogleda ljude koji su se porazmjestili svugdje gdje je postojao dobar zaklon. — Znaš, Bond, još nikada nisam čekao u zasjedi. Kao Fisher vjerojatno ću se stidjeti sebe već za pet minuta. — Ocjenjivački pogleda Archieja koji se smješкао sam sebi i nečujno micao usnama dok je ubacivao metak u pušku.

— Gdje su sada? — zapita Bond.

— Udaljeni su još nekoliko stotina metara.

General je bio na krovu. Tiho dovikne trojici svojih ljudi da ostanu na nogostupu i nastave kockati. Kad su se jahači približili Bondovu uredu na dvadesetak metara vikne:

— Pucajte!

Luisin se konj strese i posrne. Ona trojica koja su kockala jurnu u ured i počnu pucati. Carson htjede uhvatiti uzde Luisina konja, ali se ovaj sruši ubijen i priklješti je ispod sebe. Jedan Valdesov nećak padne mrtav, dobivši tri metka u leđa. Njegov konj otrči, vukući ga za sobom. Jedan od trojice Meksikanaca koji su se zavukli u ured istrči na ulicu, istragne mrtvom mladiću pušku iz ruke i pobjedonosno mahne njome. U tom ga času ustrijeli Carson.

Sebastiano Valdes je bio pogođen u lice. Ležao je na leđima nekoliko metara od Luisina konja, živ, ali u nesviješći.

Carson skoči s konja i s Ricardom Valdesom utrči u restoran. U kutu kraj peći šćućurila se kuharica i vrištala. Carson joj pritrči, zgrabi je za ruku i povuče na pod. Počne još glasnije vrištati.

— Šutite i ne mičite se — reče joj.

Na prozorima se pojave rupe. Rasprsnu se na polici boca soka od rajčice i poprska ženu. Ona otvori oči, ugleda na sebi sok od rajčice i opet vrisne.

— Ne miči se! dovikne Carson Luisi, koja je nepomično ležala, a onda se obrati Ricardu. — Netko je na onom prozoru na drugom katu, pa pokušaj...

— Senjor — promrmlja Ricardo kao da se ispričava.

Carson se okrene. Ricardu je bila slomljena desna lopatica. Iz rukava mu je tekla krv. Carson pokuša ručnikom zaustaviti krvarenje.

Plotun za plotunom je obasipao restoran. Sa zidova je padala žbuka.

King Fisher nije još ni jednom opalio.

Pablo počne puzati po prašini prema Luisi i njezinom ubijenom konju. Pri padu joj je ispala iz ruke puška i ona je sada ležala izvan dohvata. Vidjevši Pabla kako puže prema njoj, ona očajnički pokuša dosegnuti pušku. Nije mogla. Pablo dohvati pušku i povuče je iza sebe. Njezini prsti zgrabbe nemoćno po prašini. Pablo je bio još samo jedan metar od nje. Izvuče revolver.

Carson brzo opali i pogodi bubnjić na Pablovu revolveru. Pablo strese napola odrvenjelu ruku i priljubi se uz tlo. Uhvati djevojku za pletenicu.

— Dobar dan, senjorita — reče.

Povuče joj glavu, tako da ju je pritislala uz desno rame. Pokušavala se osloboditi. Izenada mu baci u lice prašinu. On počne kihati i kašljati, a ono jedno oko privremeno mu je bilo zaslijepljeno. Ipak, nije puštao pletenicu.

Po prašnjavu tlu ođskliže se revolver kojemu je držak bio prekriven srebrnim ukrasima u obliku četiriju

boja igračih karata i zaustavi se udarivši o Luisinu ruku. Ona ga uhvati i napne.

Pablo izvuče nož i podigne ga, ali Luisa opali iz revolvera. Metak ga sruči u stranu. Podigne se na koljena. Tane mu je prošlo kroz grudi. Ponožno podigne nož, ali Luisa opali tri puta. Meci sruše Pabla na leđa. No još jednom se digne na koljena i počne puzati prema njoj. Ona opali dvaput i promaši. Pablo se vukao držeći se lijevom rukom za grudi. Visoko podigne nož i zamahne njime što je snažnije mogao. Ona se u posljednjem trenutku okrene u stranu, a nož se zabije desetak centimetara od nje u zemlju. U istom času Pablo izdahne.

King Fisher baci cigaru.

— Do vraga — reče — a sve sam tako lijepo zamislio.

Izađe na ulicu, noseći pod rukom pušku. Pucnjava je jenjavala i prekinu se. Svi su ga zbunjeno gledali. On pođe prema Luisi.

Djevojka uperi u njega revolver.

— Ja znam brojiti, senjorita — reče on gledajući je. — Opalili ste šest puta. — Spusti pušku na zemlju, odupre ramenom o ubijenog konja i, napuvši mišiće, malo ga podigne, tako da se djevojka mogla izvući. — Je li vam slomljena noga? — zapita je.

Ona strese glavom. King Fisher uzme pušku i izvuče mrtvom Sebastianu revolver iz korica. Uhvati djevojku za ruku i povede je prema restoranu.

Carson podigne vinčestarku.

— Što očekujete od mene? — zapita. — Da se predam? Držim vas na nišanu.

— Spusti je, momče — reče King Fisher i dobaci iznenađenom Carsonu revolver. — Legnite na pod — opomene Luisu i ode iza šanka.

Carson ga je zapanjeno gledao.

— Došli ste da pregovaramo? — upita.

— Nisam. Jednostavno, ne sviđa mi se takva premoć.

— Zašto?

— Recimo da je ovako zabavnije — reče King Fisher i mahne glavom prema ulici. — Još im nije jasno što se

zbiva. No, ubrzo će im se sve razbiti. Što je s tobom momče?

— Ni meni nije jasno.

— Uvijek budi jedan korak ispred gomile. Odgonetni što najpametniji neprijatelj očekuje da ćeš učiniti i tada pođi još jedan korak dalje.

— Što ste postigli došavši ovamo? Sada će se svi razbjesniti na vas.

— Recimo da mi je ondje bilo suviše lako. Već godinama se nisam tako bavljao kao što ću se uskoro zabaviti ovdje s tobom. Odmori se malo dok moji rodaci ne dignu graju.

— Još mi nije jasno.

— Uvijek mi se sviđao rizik. Stoga se sada izvršno osjećam. Stavi na hrpu metke i pripremimo se.

Vani, stojeći iza jednog stupa, dovikne Archie: — Hej, Bearclaw!

— Da?

— Jesi li vidio kako je dobio svoj revolver onoj djevojci?

— Vidio sam ga. Poludio je, Kojeg vruga radi ondje?

— Valjda je otišao na pregovore, pa su ga zadržali unutra kako bi mogli pobjeći.

— Zašto joj je dobio revolver?

— Da pokaže kako želi biti prijatelj. K vragu, ništa ne razmijem. Hej, King Fisher, je li sve u redu?

— Izvršno se osjećam! — vikne King Fisher ležeći na leđima.

— Uperili su mu revolver u leđa — reče Bearclaw.

— Slušaj Bearclaw — započne Archie — ako pogine... ako slučajno pogine...

— Da, znam, oni će ga ubiti ako im ne dopustimo da pobjegnu.

— Ako pogine, naslijedit ćemo ranč — doda Archie.

— Ako pogine? — Bearclaw napokon shvati. — Slučajno.

— Da, sasvim slučajno.

— Ti izvršno pucaš. Hajde, pucaj sada slučajno.

— Misliš, da ustrijelim ujaka?

— Zaprepašten sam.

— Ne budi zaprepašten, Bearclaw.

— Dobro, pobrini se za taj hitac koji će nam donijeti milijun i pol jutara zemlje, jedanaest tisuća goveda, petnaest arteških bunara, pet stotina kilo-

metara bodljikave ograde i teksaškog guvernera na koljenima. Prihvati se posla, Archie.

— A slijedeći je hitac za Carsona. Njega odavno čekam, Bearclaw.

King Fischer reče zamišljeno:

— Znaš li kako puca Archie.

— Znam.

— Daj mi svoj šešir.

King Fisher ga uzme i stavi na ivicu šanka.

Archie opali i raznese cilindar petrolejke, trideset centimetara od šešira.

— Nije on promašio, već nam samo želi kazati da idemo do vruga — promrmlja King Fisher. — Treba da ga izmamimo iz zaklona. Ne nasjeda on na trikove sa šeširom. Potreban mu je živ mamac.

— Okrene se i dovikne Luisi da mu dade revolver sa srebrnim ukrasima. Djevojka mu ga gurne po podu. On ga napuni i reče:

— Dobro, pripremi se.

Carson je bio spreman da se uspravi i otvori vatru.

King Fisher duboko udahne i isturi revolver iza ruba šanka. Archieju se rašire oči kad je prepoznao Kingov zlatni vjenčani pusten; smjesta opali.

Carson ustane i opali na njega dok je upravo izbacivao čahuru. Archie je tako brzo potezao zatvarač da je, kad zlatni vjenčani rsten; smjesta opali. Ili. Međutim, zbog udara taneta u želudac nije bio precizan. Teturavo koračne u stranu i potpuno izade iz zaklona. Nasloni se na zid. Tako je stajao nekoliko trenutaka, a onda se stropošta mrtav.

— To je bila poštena razmjena — reče King Fisher.

Podigne desnu ruku: metak mu je odnio kažiprst. Omotaj krpu oko ruke.

General je naredio da se dovezu jedna kola i stvorio na njima zaklon od punih vreća žita. Na njih se popne nekoliko ljudi. Kola se provezu mimo restorana, a strijelci ubrzano zapucaju. Sa svog uzdignutog položaja lako

su obasipali mecima restoran. Jedno tane okrzne kuharici ruku. Ona vrisne, zatim ušuti.

Kola se okrenu i počnu vraćati. Carson se uspravi, dok je King Fisher pucao na Bearclawa i ostale s druge strane ulice kako bi ih prisilio da ne dižu glave. Kad su se kola približila, Carson hladnokrvno pobiye konje. Potom počne gađati strijelce. Pošto je ustrijelio trojicu, ostali skoče s kola i potraže zaklon.

King Fisher pritrči vratima i opali za napadačima. Jedan mu metak opeče lice. S druge strane ulice Bearclaw je grozničavo povukao zatvarač da bi ponovo opalio. King Fisher ga pretekne. Bearclaw zacvili i, uhvativši se za vrat, sruši se na koljena. Potom se ispruži potrbuške u prašini, gušeći se i umirući.

General, Carson i King Fisher opale istodobno. General, koji je pobjegao s kola i popeo se već na krov s druge strane ulice, bio je iznenađen i ljutit. Uspravi se. Polako zatrese glavom, gledajući svoje grudi na kojima se se širile dvije crvene mrlje. Kao da nije mogao shvatiti sve to. Iznenada se sruši na leđa. Jedna mu noga sklizne preko ruba krova i ostane visjeti; njihalas se još neko vrijeme, a srebrni ukrasi na hlačama ljeskali su se na kasnom popodnevnom suncu.

King Fisher je osjetio tup udarac u lijevoj lopatici i jaku bol blizu srca. U prvi je čas pomislio da ga je slučajno udario puščanom cijevi Carson, no uskoro osjeti krv kako mu teče niz leđa. Klecala su mu koljena. Najednom se više nije mogao održati na nogama. Otvori oči i zagleda se u strop.

Carson i Luisa zabrinuto su ga promatrali. S drugog kraja grada dopre ujednačen topot konjičke patrola koja je ulazila u Isletu. Svi su bježali ulicama. Jedan Meksikanac uzme Daveova konja i odjaše na njemu.

King Fisher pomisli kako mu je danas sreća okrenula leđa. Reče:

— Obojica smo ga pogodili. Premda sam star, pola zasluge pripada meni.

Carson se sagne i reče:

— Ne čujem vas.

King Fisher najednom shvati da će umrijeti:

— Bježite odavde — vikne — Svi će postavljati pitanja.

— King Fisher...

— Pusti me da dovršim — reče nestrpljivo King Fisher. — Nemam mnogo vremena. Bježite prema rijeci. Uzmi moj revolver i daj ga svom prvom sinu. Čuješ li me? Uzmi ga, do vraga, dok to još mogu vidjeti!

Carson ga uzme.

— Carsone, šteta što ti i ja nismo živjeli prije stotinu godina i bili Komanči. Kad bi se opet vratili bizoni, sutra bih dao cio svoj prokleti ranč za dobra konja i koplje. Pogledaj moje rodake; sve će profućkati u krčmama i porodičnim svađama. Sve sam učinio pogrešno. Zbogom, moja velika stada, tko će vas se još sjećati za pet godina? Nitko, baš nitko...

Posljednji put dodirne ukrašeni revolver i glava mu klone na grudi.

XXIV

Bond oprezno digne glavu kad su Carson, Ricardo i Luisa odjahali u galopu niz ulicu. Izađe iz ureda.

Vani su dva konjička oficira gledala Pabla i starog Valdesa. Četvorica vojnika skidala su s krova generalovo tijelo. Netko je već pokrio Archieja i Bearclawa.

Bond ode u krčmu. Za šankom je sjedio stari Dave.

— Gdje je moj konj? — zapita supljano i prilično piskutavo.

— Ne znam — promrmlja Bond, još uzbuđen onim što se zbilo.

— Nemoj mi samo reći da ga je ukrao neki Komanč! — ustane i otetura duž šanka. — Jesi li vidio mog konja? — upita gostioničara.

— Nisam, stari, nisam vidio tvog konja, ali ne plači zbog toga. Naći ćeš ga.

— Ne plaćem ja! To je moj prirodni glas. Premlatit ću te na mrtvo ime, prokleta ništarijo!

— Neću se tući s tobom, djedice — reče gostioničar.

Dave se bijesno uhvati objema rukama za šank.

— Daj mi dvostruki viski — reče Bond.

— Tebi? — upita iznenađeno gostioničar. — Ti ne piješ.

— Danas pijem. Daj mi!

Bond iskapi piće i pogleda Davea koji je stajao na drugom kraju šanka.

— Za boga miloga — prošapće zaprepašteno.

— Što je? — upita uznemireno gostioničar. — Nije vam dobro?

— Za boga miloga — ponovi Bond i pokaže na Davea. — Evo kome sada pripada ranč Kinga Fishera.

Dave istetura na sunce.

— Ubit ću onoga koji mi je ukrao konja — reče. — Ubit ću ga! — Spotakne se i padne u prašinu. — Taj je konj bio nešto divno. Nešto divno.

Položi lice na tlo i onesvijesti se.

— Daj mi još jedno piće — reče Bond.

Kraj

DOSAD IZAŠLI ROMANI NOVE SERIJE »LASO«

47. L. L'Amour: VISOKI STRANAC
48. L. L'Amour: OBRACUN U PRERIJI
49. S. C. Lawrence: VRELI DAN U BUFFALU
50. P. Hangster: POVRATAK
51. J. F. Beck: OLOVO PRAVDE
52. Hal Warner: TRAGOVI U PUSTINJI
53. G. A. Lutz: PUCNJI U PRAZNO
54. E. Jones: NEUSTRASIVI SLADE
55. L. L'Amour: ZLATNA PLANINA
56. H. Hatten: SMRTONOSNI POKOLJ
57. T. West: TEKSAŠANIN
58. E. Jones: SMRT SVIM IZDAJICAMA
59. W. O'Connor: KANJON SMRTI
60. L. L'Amour: KLAN SACKETTOVIH
61. D. Dean: OSIŠANA OSVETNICA
62. D. Dean: VATRENA OSVETA
63. J. Gilmoor: LOV NA SVJEDOKE
64. C. Hunter: ALI TADA SE POJAVIO SAM
65. F. Glaser: VRIJEME OBRACUNA
66. F. Short: NI PAKAO ME NEĆE
67. R. Ullman: JACKSONOV KLAN
68. G. Lord: TAJNI TOVAR
69. W. O'Connor: STOTINU DANA PAKLA
70. F. Short: SKINITE HULJU IZ SEDLA
71. A. C. Morgan: REVOLVERAŠI SU ČEKALI
72. L. L'Amour: BRACA SACKET
73. H. Werner: ZLOČIN OTACA
74. L. Wallis: U OLOVNOJ OLUJI
75. C. Martin: IZASLANICI PAKLA
76. R. McLeod: TEŽAK PUT DO MEKSIKA
77. R. Hogan: OVAJ GRAD PRIPADA JESSUPOVIMA
78. S. C. Lawrence: TEKSAŠANIN
79. Paul Evan Lehman: PAKAO U NOVOM MEKSICU
80. H. S. Sharon: DRUŽINA SMRTI
81. L. Ernenwein: SNJEŽNI JAHAI
82. L. L'Amour: UTAH BLAINE
83. F. Short: ZASTITNIK IZ TEKSASA
84. Hal Warner: LEŠINARI TONTO BASINA
85. John Gilmoor: PAKLENA PJESMA PUSTINJE
86. William O'Connor: DVOBOJ S PRIJATELJEM
87. Al Cody: NA STRANI INDIJANACA
88. Jim Sheridan: NAMAMI VUKOVE U ZAMKU
89. H. S. Sharon: SMRTI U SUSRET
90. H. S. Sharon: ĐAVOLJI RANČ
91. Clay Hunter: USAMLJENIK S RIO BRAVA
92. Robert Ullman: MOHIKANINA DRUŽBA
93. H. S. Sharon: LOV NA DOLAR
94. Robert Ullman: ŠANSA ZA BENA
95. Shepard Rifkin: PUT KINGA FISHERA

U PRIPREMI:

96. L. L'Amour: DOLINA MIRA

KOD VAŠEG PRODAVAČA NOVINA

**BIBLIOTEKA KRIMINALISTIČKO
— LJUBAVNIH ROMANA**